

309151

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 4.

చెన్నపట్టణము 1917 సం॥ మే నెల 15 వ తేది మంగళవారము

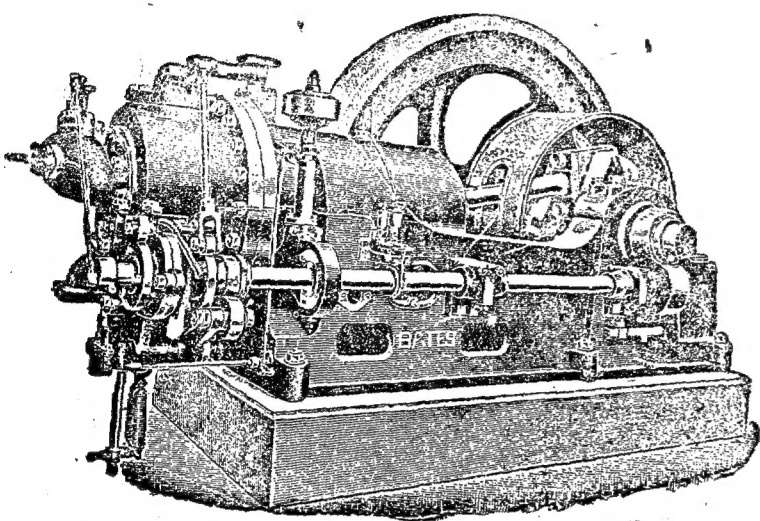
No. 38

సంపుటము. ౪.

పింగళనామ సంవత్సర వైశాఖ మాస బహుళ నవమి.

సంచిక 3౮

బేటుగోల్డు మెడల్ శెమిడిశల్ క్రూడ్ ఆయిల్ యింజనులు.

ఈ క్రొత్త టయిపు ఇంజనులు యెటువంటి చిక్కనయిన క్రూడ్ ఆయిల్ తో నయినను సుమారు ఒకమాసము వేరయి జరు విప్పి కుభవరచ నక్కురలేకయే మిక్కిలి తృప్తికరముగా పనిచేయుచున్నవి. సాధారణమైన ఆయిల్ యింజనులవలె యెక్కువ క్రూడ్ ఆయిల్ అక్కురలేక వాటికొరకు ఖర్చు అయ్యే ఆయిల్ లో సగము మాత్రము యాయంజనులు తీసి కొనుచు వాటికంటే వేయిరెట్లు తృప్తి కరముగా పనిచేయుచున్నవి. 16 గుర్రములు మొదలు 50 గుర్రముల పవరువరకు పట్టుకొన్న స్పేరు సామానులు సహాయ పుడును ప్రాథమిక సిద్ధముగా నుండును.

109-141

డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో., ఇంజనీర్లు, మదరాసు.

బ్రాంచిలు: బెజవాడ, రాజమండ్రి

పింగళ సంవత్సరాదిసంచిక

తయారై సిద్ధముగ నున్నది

నల సంవత్సరమున జరిగిన విశోపా ఘోరసంగ్రామ సంగ్రహచరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, నైతిక, సాంఘిక, రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేషవిషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజములును, దర్శనీయములగు రంగులదేశేపటములును మహాజనుల పటములును ఇతరములైన చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకితములపై చక్కగ ముద్రింపబడినది.

కాగితముల కలవున కేసి కావలసి నన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధము చేయించుచుంటువలన వలయువారు వెంటనే వ్రాసికొను టుచితము:	వెల రు 2-0-0
ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	" " 0-8-0
" ఆంధ్రసంవత్సర " " " 0-12-0	
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర, లేక దినపత్రిక కి మాసముల చందాదారులకు	" " 1-0-0

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

తామర తైలము.	పండ్లపాడి.	మోహినీ తైలము.
డబ్బీ 1-కి 0-4-0.	డబ్బీ 1-కి 0-2-0.	సీసా 1-కి 0-12-0.

అమృతాంజనము డిపో 6, తంబుకెట్టివీధి మద్రాసు.

శారదాంబ

ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము సంఘమురాచారసంస్కరణమునకు మార్గ మిందుగా పనిచేసింది. అందరు జనివి తీరవలయును. వెల 0-4-0 పోస్టేజీ వేలు. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు

క్రిశ్ణమైన గోపాలకృష్ణ గోకేశ్వరి చక్కని

రంగుల చిత్రపటము.

ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0

వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

పోస్టు బాక్సు 212, మద్రాసు.

A Magic Cure for Scorpion Sting.

సర్వవృద్ధిక విషసంజీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ ట్రేడు మార్కు)

586

దుఃఖముతో కమ్మవారు సంతోషముతో పోవుదురు. గుణము లేదని రుజువు చేయువారలకు రూ 100 ఇవాలి.

ఇది ప్రతి కుటుంబమునం దుండవలసిన యావృష్టవధును. అండ్ల, యూనాని, దేశీయవైద్యులచే పాక్షాద్రావ్యమిదియున్నది. ఎన్ని దినములందునను మందు గుణముమాత్రము, తేలునకు మాత్రమే కాక ఎలక, కుక్క, పాము, జిట్టి మొదలగు విషజంతువుల కాటులకు నుపయోగించును. వెలపాకెట్ 1-కి 0-8-0 పోస్టేజీ 0-8-0. 1 డబ్బా పాకెట్ల వెల రూ 5-0-0. పోస్టేజీ వేలు.

ఒకేసారి 2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనువారికి పోస్టేజీ ఇవాలి. వర్తకులకు 100 కి 25 రూపాయలు కమిష నియ్యబడును.

చిరునామా:— ధనలక్ష్మి కంపెనీ,

1/6 వెంకటేశ్వరమ్మమ్మ వీధి, సాకారుపేట పోస్టు, మదరాసు.

126

చిన్న పురుగులు

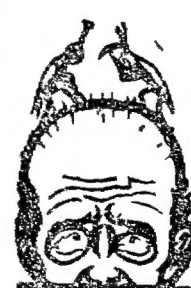
100

పెద్ద పెద్ద బట్టలను జేయును.

చుండు, బోడి యగుట, వెండ్రుకలూగుట, పుర్రెపై జల, అన్నియు చుండుపురుగుల వలన గలుగును.

పాఠకులారా! ఈ పురుగులవలె కేయింబడకు,

విధి విరామములేక మీరు పనిచేసినచో మీ మీ కృపాములలోని కేలకొట్టెలు బంగారుతో నింపబడియుండును.

Don't Let 'em Dig

తీరికలేక పనిచేయుచుండు ఈచుండు పురుగునకు, అతివ్యాధికరము చేరొందిన తేనెటీగ సహకారిగా నుండదగినబంటు. చుండు ఆరంభమయిన వెంటనే నిజోధక నిర్బంధద్రవ్యముల నుపయోగించక ఈ కేటీంచిన అచిరకాలముననే బట్టల నాటితో సహాధ్యాయి గావలసినవచ్చును.

కావున నిట్టి పరమశత్రువును

“కామినియా నూనె”

సహాయమున సంహరింపుడు. చుండును బోగొట్టును. కండుకలను రాలనీవును. పుర్రెచుండును బోగొట్టును. తలకట్టుకు పరిమళ నుగంధద్రవ్యము.

ఈరీతిని, నకలు నూనెలకు తయారు చేయువారి మోసమున పడకుడు.

వెల డబ్బీ 1-కి రు. 1-0-0	వి. పి. రు. 0-4-0
" 8-కి రు. 2-10-0	వి. పి. రు. 0-7-0

ఉచితము.

ఈ సుగుణముల రుజువుపరచుటకయి, అర్థవోనీటి పంపుకొనువారికెల్ల ఒకసారి వాడుకొనుటకు సరిపోవునంత వానె గల సీసా ఉచితముగ బంపబడును.

పోలు ఏదెట్లు:—

ఆంగ్లంయిండియన్ డ్రగ్ అండు శెమిడిశల్ కంపెనీ,

నెం 155, జామ్నాబాద్ వీధి, బొంబాయి

మద్రాసు రేబంటు:— మెహబూబ్ నోర్రోయూద్దీన్, 29, వైసాబహదూర్ వీధి, మదరాసు.

అష్టమశతక మహాసభ.

రాజాపుర శైవమహాసభ సరసాపురము తాలూకా మినిమించినపాడు అగ్రహారమునందు అయ్యగారి వీరేశలింగముగారు జరుపుట కాహ్వానముచేసిరి. సభ నైశాఖ బహుళ ద్వాదశి, శ్రవణ నవమి, చతుర్దశిలకు సరియైన మేయి 18, 19, 20 వ తేదీలందు జరుగునట్లు తేర్పాటులు చేయబడినవి. మాహేశ్వరులందరును సభకు దయచేసి సభను జయప్రదముగ జరుపుపొమ్మనుట.

నివేదనాం వైష్ణవము వర్ణము దిగి పాలకొల్లు తాలూకామీద గల మారుచేరు మీదుగ మినిమించినపాడునకు మార్గము.

శ్రీకుమానులు అవ్యక్తపు

అరచేతిలో విశ్వరూపు. ధన మాంజులుకు రాజమార్గము. త్వరితపడుడు.

సెంట్రల్ ప్రావిన్సెసులో గోదావరిజిల్లా సరిహద్దు గల శ్రీ బస్తరు రాజ్యములో దంతివారాడివిజనలో కువ్వకొండపర్వతాలో శ్రీ సర్కారు వల్ల పలకలుగా తయారుచేయించబడిన శ్రీకుమారులు వెయ్యిపున్నది. అవి పున్నపలమునుండి శబరినదిమీద పున్న చీకుపల్లిచేరుకు 40,45 మైళ్ళదూరము పున్నది. సదరు చీకుపల్లినుండినది మీదుగా కూనవరంపల్లి గోదావరినదికి తీసికొని వెళ్లినచప్పున. సదరుమానులు 3 అడుగుల 6 అంగుళములు మొదలు 6 అడుగుల చిల్లరవరకు కైవారము గలిగి పున్నవి. కొనేవారు తప్పిలు భోగట్టవిషయమై శ్రీ బస్తరు రాజ్యము ఫార్మెంట్ ఆఫీసరు వార్షిక జగడల్ పురం వ్రాసి సంపాదించినవలెను.

చి. డి. జ్యోషి, ఫార్మెంట్ ఆఫీసరు.

(777)

నోటీసు

కృష్ణా డివిజన్ నూజివీడు తాలూకాలో చేరిన మేమూరు యెట్టేలు రాజగారియన లేటు శ్రీ రాజా వేంకటరాజు గోపాలవెంకయ్యమ్మారావు బహద్దరు జమీందారికిగారు ది 30-1-1899 తారీఖున వ్రాయించి యిప్పించిన విల్లు (Will) దాఖలా ఆమెగారి యెట్టేలును (Administer అడ్మినిస్టరు చేయించి తమకు రావలసిన (Legacy) నిదాబ్బాకొనుటకు యేమూరు కాపురస్థులు లక్కగాలా భూపయ్యగారు బెజవాడ సబుకొర్టు ఫయిలు O. S. No 88 రున సదరు గావీగారి యెట్టేలు స్వాధీనం పొంది పుండిన శ్రీ మీర్జాపురం, & పుయ్యగూడ యెట్టేలు జమీందార్లు గార్లు మీదను దావా తెచ్చివున్నారు. సదరు దావా అందరి (Lagates) తరఫున (Representative suit) గా దాఖలు చేయబడినదయి యున్నది. ఇందు విషయమయి సదరు విల్లు దాఖలా తక్కిన(Lagates) కున్న వారి (Assignees) కున్న నోటీసు నిమిత్తం ది 25-7-17 తారీఖు వాయిదా నియమింపబడి యున్నది. కాబట్టి సదరు వాయిదా తేదిన తక్కిన (Lagates) కున్న వారి (Assignees) కున్న యేమయిన అక్షేపాలు పున్నయెడల బెజవాడ సబుకొర్టు వారికి విశదపరుచు కొనుటకు ఇందు మూలముగా తెలియ పరచడమయినది.

బెజవాడ యల్లంరాజు శాస్త్రిలు B.A., B.L., 5-5-17. (775) High Court vakil.

౧౨ వ వి శా ఖ పట్టణ మండల సభ.

అధ్యక్ష కోపన్యాసము.

(మా ప్రత్యేక విలేఖకు నివర్తనుండి)

(నిన్నటి తరువాయ)

స్థానిక స్వపరిపాలనా సౌకర్యము.

నూతన జాతీయశక్తులను వివిధోపయోగములగు యోగ్యతలను మార్గముల ప్రసరింపజేయుటయే రాజనీతియను ప్రజాధర్మమునై యున్నది. అట్టి యుక్తిమార్గములను ఉపాయముల నన్వేషించుటయందే దూరదృష్టిగల రాజ్యపురంధరులకు ముంద్రిత్యుల రాజ్యతంత్ర వైపుణ్యమును దివ్యజ్ఞానసంపదము ప్రకాశింపవలయును. అట్టి సమాజోచనము లిదివఱకే జరుగుచున్నవి. ఇకముందు జరుగగలవు. ఈయుద్ధసమయమున తేజోదృష్టితో శత్రునిబద్ధులనునకును జయస్వీకారమునకును జాటుపడుచుండు తేజసి ముందు రాజ్యాంగసౌత్వముల దిద్దుటకు తరుణముగాదని కొంద రంగురు. కాని యీయ సుభజ్ఞానమువైసి యన్ని విధములచేతను కాలము పరిపక్వయియున్నది. స్థానికప్రభుత్వము లధిమలననే తమతమ రాజ్యాంగముల సనరించుకొన యత్నించుచున్నవి. కాన మన మేల వెనుకీయవలయును. ముందు గొప్ప రాజనీయాంశముల జర్పించుటకు అవకాశమున్నను ప్రస్తుతమును కొన్ని ఆత్మావశ్యకములగు విషయముల బరిష్కరింపక విధిలేదు ఇదివఱకంతకాలము నుండియే యాసలుగొలుపుచు ప్రజల సుఖ్యులయ్యెడిమ చున్నది. స్థానిక స్వపరిపాలనము ముప్పది సంవత్సరముల క్రిందట రిపబ్లిక్ ప్రభుత్వము యందార పరిపాలన ముందు స్వీకరింపబడిన కొన్ని యేర్పాటు లింతవఱకును అచారములోనికి వచ్చుటగానము. ప్రజలను కాలక్రమమున రాజ్య సౌలభ్యముల కీక్రీతులుగా జేయు మద్దేశముతో పురోగమము గలగజేయుటకు స్థానిక స్వపరిపాలన మేర్పడినది. ఇందు నేటివఱకును నామమాత్రము స్వపరిపాలనము గాని యధికారమంతయు దొరతనమువారిదే. మొన్నటివఱకును ఆనగా 1939 సం॥ వఱకు తాలూకా బోర్డులలో సభ్యుల నెన్నుకొను నధికారమే మనకు లేదు. సభ్యుల నెన్నుకొను నధికారము గలిగిన ఉద్యోగస్థు లందుకు తలపడుచుండుట వలన నంతగా మేలు చేకూరుచున్నది. ఉద్యోగస్థులు గాని వారలు ఆధ్యక్షత వహించుటకు అర్హులు గారని కొందరి కాలము క్రిందటివఱకు పరిగణింప బడినదిగాని యిటీవల కొంతమార్పు గలిగినది. 96 తాలూకా బోర్డులలో 19 ట్టి మాత్రము ఉద్యోగస్థులు గాని యధ్యక్షులు నియమింపబడిరి. అందులో మూడు బోర్డులకుమాత్రము ఆధ్యక్షుని నెన్నుకొను నధికారము గలదు. ఈ యధికారము సాధ్యమైనంత వఱకు సెంట్రల్ జెండరేషన్ వలయునని నే నొక తీర్మానము నుపసాదించి యుంటిని. దొరతనమువారు దయావంతులయి యందలి యాశయమును సానుభూతిగో గ్రహించి మన విశాఖపట్టణము తాలూకా బోర్డుల ఆధ్యక్షుని నెన్నుకొను నధికారము ప్రసాదించిరి. ఇంకను తక్కిన బోర్డులకుకూడ నిట్టి యధికారము త్వరలో బ్రసాదింప బడునని నమ్ముచున్నాడను. లోకల్ బోర్డు చట్టపు నిబంధనల ప్రకారము సభ్యులు గానివారు ఆధ్యక్షులుగా దొరతనమువారి వల్ల నియమింపబడుటకు గాని ప్రజల వల్ల అధికారము గలవోట నెన్నుకొనబడుటకు గాని అవకాశము దొరకలేదు ఇందువలన సంఖ్య తక్కిపోయి యెన్నిక కష్టమగుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు అనుద్యోగియుని నియమింప దలచియెడల సభలో చేర్చుటకు అవకాశము దొజ్జకు నుండి నిరీక్షించి అవైసి సభ్యునిగాజేసి పిమ్మట సభ్యత్వునిగా జేయవలసి వచ్చుచున్నది. ఇందువలన ఆలస్యమే గాక యితర నష్టములు గూడ గానవచ్చుచున్నవి.

యునియన్ పంచాయితీలలో కూడ సభ్యులను ఆధ్యక్షుని నెన్నుకొను నధికారములు హెచ్చుగా ప్రసాదింపబడుగాక. జిల్లాబోర్డుల యధికార్లు మండలాధికార్లు అయి యంతవఱకు నున్నవారు. తగినవారు దొరకక వార్షికభృతక సేవముల (పింఛను) తీసికొనిన వయోజ్ఞానాధికులను మాత్రము ఉపాధ్యక్షులుగా నియమించుచున్నారు. ఇది మిక్కిలి తేరుకరముకాదు. ఆధ్యక్షునికి పురుషముకల, ఉపాధ్యక్షు డుండిన గాని కార్యము సానుకూలపడదని యుపాధ్యక్షుని యెన్నికకు ఆక్షేపణలుచెప్పిరి. తాలూకాబోర్డుల యుపాధ్యక్షులకు లేని యాక్షేపణములు జిల్లాబోర్డుల నేలగలుగవలయునో తెలియదు. ఆట్లు ప్రకారమే పూర్ణముగా నెన్నుకొనుటకు నవకాశముగల

వానిని శ్రీ సంఖ్యగణకు హెచ్చింపవలయునని తీర్మానము నుపసాదించగా ప్రస్తుతస్థితికంటె ముందడుగు వేయజాలమని ఇంక పురపాలక సంఘము సంకతి వేటు జర్పింపనేల. వానిని తీసుకనుభవగోచరమే కాబట్టి వాస్తవముగా స్థానిక స్వపరిపాలనము సాధకనామముగలది గోవింద భట్టాచార్య నాయా సభలకు హెచ్చు స్వతంత్రాధికారము గలగజేయవలయును. లేనియెడల పరిహాసాస్పద మగును. గతసంవత్సరమున తాలూకా బోర్డులన్నిటియందును 1661 సభ్యులుండిరి. వారిలో 396 ఉద్యోగస్థులు. 1265 గు ఉద్యోగియులు కానివారు. 240 స్థానములు ఎన్నికనై నింపబడవలసి యుండెను. 63 మాత్రము విరుద్ధకక్షగలవై యుండెను. 34 స్థానములు ఎన్నుకొనువారు నిర్దేశింపక పూర్తి కాబడవలసినవైరు. వోటు గలవారిలో నూటికి 45.9 వంతున మాత్రము ఎన్నికమనచ్చి వోటులనిచ్చిరి. ఇది శోచనీయమగు నంతమే. పురపాలక సంఘములలో 1019 సభ్యులుండిరి. 86 గు ఉద్యోగధర్మము చేతనే సభ్యులు. 421 గు దొరతనమువారు నియమించినవారు 502 గు ఉద్యోగస్థులు కానివారు. 10 క్రొత్తయూనియన్ పంచాయితీలేర్పడినవి. రెండు మ్యూనిసిపాలిటీలు పెద్దాపురము సరసారాపురపేట పనిప్రారంభించినవి. మూడు యూనియనులు మ్యూనిసిపాలిటీలుగా మారినవి. ఇది మిక్కిలి మందగమనమని తోచకమానదు.

గ్రామపంచాయితీలు

పూర్వకాలమున మనదేశమందు వేలకొలది సంవత్సరముల క్రిందట స్థానికపరిపాలనము వ్యాపించియుండెననియు గ్రామములు ఆటిపరిపాలనస్థితికి ప్రారంభపుట్టును లగుటచే గ్రామములయందు అన్ని విధముల స్వపరిపాలన విధులు చక్కగ నిర్వహింపబడుచుండెననియు గ్రామముల సంఘబలము క్షీణించి యైకమత్యముపోయి ప్రత్యేకస్వాతంత్ర్యములు బయలు వెడలి నందున క్షీణదశకు వచ్చినవనియును తిరిగి వానిని పునరుద్ధారణము జేసినగాని బాగుపడవనియు వెద్దలందులు తెలుపుచున్నారు. తిరిగి ఆటి యధికారముల నిచ్చిన సన్దేశ్యనైష మ్యములు పాక్షికములు మొదలగు నేమో యనుభూతి కొందఱకు గలిగియున్నను నిధంతరాభ్యాసము లేక శ్రుప్తుపట్టిన విధమున నాతి తగప్పకను దగిన బాధ్యతను మోపి కార్యములు నెగ నేర్చుమనన సహజమగు తీక్షణతతో గ్రామస్థులబుద్ధి ప్రకాశింపక మానదు. నెల్లూమండలమున నేర్పడిన జలాధారములపంచాయితీలు ఇంకను ఇతరమండలములలో గూడుచున్న ఆడవి. పంచాయితీలు మొదలగువాని కార్యదక్షిణ్యము బాగుగ కొని యాడబడుచున్నది. చట్టనిబంధన నేర్పరచి పంచాయితీలహక్కు బాధ్యతల విస్మయముగా వినరంది తగిన యనకాశ మిచ్చి పోషింప వలయును. మనమండలమందు అవని పంచాయితీల నేర్పరపలేదు. ఈ ప్రాంతమునందలి యదృష్ట లట్టి యనకాశ మియ్యరని దొరతనమువారి యభిప్రాయము. ఈ యంతయు చర్చింపవలసి యున్నది. విచ్చిక సంఘములుగా కొన్ని పంచాయితీల నేర్పరచి యధికారుల నొకవిధమున నెన్నుకొని పనులు నడుపుటకు క్రొత్తవిధము పంచాయితీలను నిర్మింపవలయునని దొరతనమువారి యాజ్ఞ అయినది. గాని యీ విషయమున తగినశ్రద్ధతో పని జరుగుచున్నట్లు గానరాదు.

ప్రారంభవిద్య

ప్రజాభివృద్ధికి మూలకారణము ప్రారంభవిద్య. అక్షారతమన్న దేశమునంతను ఆవరించియున్నది. ఉన్నతాభిప్రాయములు బోధపాలనలై నైనుండి క్రుక్కిరను వెలిగిక్కిరను చునే యుండును. ప్రజలు తమ యగత్యముల దెలిసికొని కర్తవ్యములు, నాలోచించి మంచిచెడల నెఱింగి లాభకర్యముల యోచించి నడుచుటకు ఉత్తమమార్గము ప్రారంభ విద్యయే. వర్తమానస్థితియందు స్వాభావికముగా ప్రజలు విచ్చిక పద్ధతులగూడ ప్రారంభవిద్యనేర్చి బుద్ధికుశలు లగుదురను మాట స్వప్న వాస్తవై యున్నది. ప్రారంభవిద్య యుచితముగాను, రాజశాసనమునలై ఉత్తమం ఘ్యముగాను నేర్పబడవలసి యున్నది. ప్రారంభవిద్య సెంట్రల్ జేయుట ప్రభుత్వధర్మముగా స్వీకరింపబడి యున్నను ప్రభుపట్టాభిషేక మహోత్సవము మొదలు హెచ్చుగ్రహము వెచ్చింపబడుచున్నను తగిన పెంపుమాత్రము గానరాకున్నది. ఇటీవల ఘంజాబు దేశమునం దిదివఱకే ప్రారంభవిద్య చాలభాగ ముచి తముగా నున్నదనియును ముందుకు ఉచితమున అనశ్యముగా

సభ్యులందరినీ సంతోషము చేయుట యొక్క మనీ వెలవోసంగిన పాంచాలదేశపాలకు లగు ఓడ్రైయరు దొరగారి సుహృద్ దారవాక్యము లత్యంత ప్రతిజ్ఞకములుగా నున్నవి. ఇట్టి యాశ యము లంతట జక్కగ గ్రహింపబడును గాక.

ఇప్పుడున్న బహుల మర్యాదకూడ వేయివిధముల నుండును. అన్నిటికంటె హెచ్చుగా బహులముండు గలపబడువిద్య బాధితతత్త్వమునకు విలక్షణముగా నుండరాదు. బాధితతత్త్వము వెంపుజేయునదిగా నుండవలయును. దేశాభిమానమును బుట్టించునదియు వెంచునదియు బాల్య స్నేహములను సుందరినదలను ప్రవృత్తి జేయునదిగా నుండవలయును. దేశోద్ధరణమునకు కారణభూతములగు కృషి వాణిజ్యములయందు అభిరుచిని గలుగజేయునదిగా నుండవలయును. తగిన పాత్రగ్రంథములను వాసుకలో తేనె సువ్వుముగా చెప్పవచ్చును. మనలో విద్యార్థికు లీకొఱతను పీర్వవలసియున్నది. తేనెయెడల విదేశవస్తుసంక్రమములతో బాలుర మనస్సులు పూరింపబడును. అపరిచితవస్తుజాలముల నభివర్ణించుచుండిన మనోవికాసము గలుగజేయును. బాధితతత్త్వలోభకములగు నుత్తములగు పాత్రముల రచించి బాలుర చేతి కిందించుట మన ముఖ్యోద్దేశ్యము. మనది వాని నాదరింపకుండినవో విద్యార్థి కారుల నూటవచ్చును. అంతవఱకును ఆనకాశ మున్నంతవఱకునైన విద్యార్థి కారులు ఉపాధ్యాయులును బాధితతత్త్వమును మఱవగూడదు మొన్నను దొరకనమువారు విద్యార్థులు రాజకీయ విషయముల జర్పించునట్లు పోగూడదనియును వానితో నెట్టిసంబంధము గలిగి యుండదగ దనియును సభలయొక్క ఉద్దేశ్యమేగాక ఉపన్యాసకునిబట్టి కూడ నిష్ఠింపబడవలయు ననియును చేసిన ఉత్తరువు మిక్కిలి వింతగనున్నది. ఇట్టి విపరీత మొనర్చుచు లేదు. విద్యార్థి గుణము సమకాలిక దేశచారిత్రమును బాగుగ నెఱుంగవలెను. కానదీని వెంటనే యుపసంహరింప దగియున్నది.

ప్రజల యాధికత త్వపరిశోధనము

ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వమునందు నెక్కు విధముల భారత వర్షము మేలుజేంది సాఫోన్స్ తులు గాంచుచున్నదిగాని దేశక్షేమమునకు మూలాధారమగు కృషి నలుల దైవ్యము మాత్రము విడగొట్టుటకు సాధ్యముగాదున్నది. ఒక్కకడవునైన సాహాయ్యము లేనిదిగడచుట దుష్టముగా నున్నది. ప్రజలక్షేమమునే ప్రభుత్వసాఫల్యముగా నెంచు నాంగ్ల ప్రభుత్వమునందొట్టి మద్దత ప్రజలకు లేకుండునట్లు తగినయె ర్పాట్లుచేయబడ వలసియున్నది. కొందఱి మతమున దేశము నుభిక్షముగా నున్నదనియును, దిగుమతికాబడు లంగారయంతయు వెలువడక గలదు నాదెములలో నణగదొక్క బడుచున్నదనియును, దిగదినము పుద్యపానము మొదలుగాగల భోగవిహ్నములు హెచ్చు కనబడుచున్నవనియును, రిజర్వరీ కాబడు దస్తానేజుల సంఖ్యలను వ్యాజ్యముల సంఖ్యలను పరిగణించి చూచినయెడల వాస్తవముగ ప్రజలస్థితి మంచిదిగా నున్నట్లు నొందింపవలయునని ఆర్థికవారులు అందురు. కాని ఇవియన్నయు వైశ్యగృహవక్తములు గావనియును దైవ్యస్థితినే చూపుచున్నవనియును నిస్సంశయముగా వెలుప వచ్చును. ఆర్థిక సంబంధమున చక్కగా పరిజల స్థితిగతులను విమర్శించుటకు తగిన ప్రియత్నములు సలుపబడ వలయును. దొరకనమువారును, ఆర్థికతత్త్వ దిచారులనై సంఘములేన్నది అట్టి సభ్యులును ఈ విషయమును ఏటేట బయలుపఱచుచుండవలయును.

లాగ్రాను రివిన్యూ కేటిల్ మొంగు.

ముఖ్యముగా నేలపన్ను హెచ్చయి యుండుటవలనను దేశీయులు కృషి వాణియించి వేలించువా గుటకలన నీపేద స్థితి గలిగినదనియును దొరకనమువారు భూభూమందులవలె వచ్చినంత కిన్ను రాబట్టుట యుచితము గాదనియును పరిపాలన మునకు దగినదీని కొంత కరగిచూచునాపమున దీనికివలయునని యార్థిక తత్త్వజ్ఞుల యభిప్రాయమై యున్నది. శాశ్వత ఫలములగా భూములకు పన్ను విధించి విడిచిన గాని ప్రిజలకు డేముయలేదు. ముప్పది సంవత్సరముల కొకమాక్కినవఱకు తిరిగి కేటిల్ మొంగు అను పేరను కిమ్ములు బాన్దీయేటులు చాల యిబ్బందికరము. ఈ కేటిల్ మొంగు పరిష్కారములలో కిమ్ములు బాన్దీయెనున్నవి గాని తగ్గుటలేదు. ఇట్టి బాన్దీలకు వివిధములగు సమాధానములు దెలుపబడుచున్నవి. విశాఖ పట్టణము జిల్లాలోను ఏరితిన జమాబందీలు కేటిల్ మొంగు నడచునో చూడవలసియున్నదని నుడివి సూర్యవారాజు ఇరావు గారు విశాఖపట్టణ మండలము నందలి నీటి పారుదల, కాలువలు, ప్రాజెక్టులు మున్నగు వాని ఫలములను గూర్చి వివరించిరి.

పిమ్మట పీరు విశాఖపట్టణ మండలము నందు ముఖ్యతనము లుగ నున్న వానినిగూర్చి నుడివి నూతనముగా నిర్మింపబడవలెను నాకాశ్రయ విషయమును పీరులోని ఇండియామంత్రిగా గంగీకరించి, రివిన్యూ త్వలో బెంగాల్ నాగపూరు రైలువేకంపెనీ వారిచే నుపక్రమింపబడి పూర్తిచేయబడు ననియు తెలిపిరి.

మండలనభిలు - మన విధులు

తరువాత నారు మండలనభిలు విధులను వివరించుచు ఇట్లు నుడివిరి. జిల్లాసంఘములద్వారాను ఉపసంఘముల మాగ్గమునను ఏడాదిపాడవునను రాజకీయవిషయములచర్చింపబడుచుండుట యావశ్యకమై యున్నది. ఉపసంఘములు ముఖ్య గ్రామములయందు స్థాపింపబడవలయును. విద్యార్థులు, దేశాభిమానులు, మాతృసేవాతత్పరులు అట్టి సంఘముల దర్శించుచు సంఘములయంగను బయటను ఉపన్యాసపరంపర తిచ్చుచుండవలయును. కరపత్రికల మూలమునను నూతన రాజకీయాంశముల ప్రకటించుచు నుద్బోధము గావించి తిరోపితములై యున్న బాధితతత్త్వల నుద్బోధింపవలెను.

అచ్చుకూటములు - నాన్దాపత్రికలు

పిమ్మట పీరు నాన్దాపత్రికల యుపయోగమును ప్రశంసించి, వానికి బాధకముగానున్న ముద్రణాశాసనమును గూర్చి నూచించి ఆశాసనము నిటీవల "దేశమాత"పై ప్రయోగించుట ను గూర్చి ఇట్లునిది. బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహము గారివంటి ఘనుడు నిర్దోషి యాచట్యమున నిర్బంధింపబడవలసి వచ్చెను. ఆంగ్లపాఠ్యమున ప్రధానధర్మము వాక్యాంతర్యము. నిర్భయముగా తన మనోగతాభిప్రాయములను వ్యక్తముచుట స్వాతంత్ర్యమునకు మొదటిమెట్టు. అట్లని ప్రభుత్వము వారుగాని ప్రజలుగాని హెచ్చించని చెడు ఊహల బయలుపరచుట కాదు. కాని యంతర్గతములుగాకుండ మనోగతములు బహిరప్రవృత్తి గలవానిగా జేయుటయే జేయవలె రాజనీతి జేర్చుట యోచింతురు. అందువలన నాన్దాపత్రికల స్వాతంత్ర్యమునకు ప్రతిరోధకమున చట్టమును మార్చివేయుటయును అంతవఱకు అనుకంపతోడను నూత్నదృష్టితోడను వానివలలు చేయుటయు సత్వావశ్యములు.

ఆంగ్లోద్యమము

ఆంగ్లోద్యమము వెలుగడి నాలుగువత్సరము లయినది. ఇక్కలమున మహావాతయము లన్నియు నతి త్వరితగతి జరియించుచున్నవి ఎడెడలను నిరుపమాన సంరంభములు ప్రజ్వలిల్లుచున్నవి. ఆంగ్లోద్యమముగూడ నైది వివరించినదీని బాధితవి కాన సముద్యమముని యెంచదగినదై యున్నది. ఇయ్యది యెట్టిదియో చర్చించునవసరము గడచినోయినది. ఆంగ్లము హృదయములప్రబలముగా నాకర్షించి మహాద్యోమనమహోద్యమముల సాధింప జేరించుచున్నది. "ఉన్నతాదర్శముల బ్రదర్శించినది. యద్యోధము గావించినది. ఆంగ్లము సముద్ధరణము ఆంధ్ర మహాజన హృదయమున దెలియపరచినది. నాంగ్లోద్యమము ప్రప్రథమముండియు రాజకీయ స్వాభావికముగలదిగా నుండి సాంఘికతత్వలను బలపరచి సర్వసంక్షమముగ నన్ని తెఱగుల నభివృద్ధి నెంపుజేయుటకుగాను ప్రయత్నించుచున్నది." దేశీయమహాసభవారు ఆంధ్రమండలములకు ప్రత్యేకము స్థానికసభను ప్రసాదించియుండిరి. చెన్నైపురిలో నాంగ్లముల పురోభివృద్ధికి వలయు బ్రహత్నముల సాధింప నూతనసంఘ మేర్పడినది. ఇట్టి తరుణముకందు మన మందఱము మిక్కిలి యుత్సాహముగలిగి మాతృసేవజేసి కృతకృత్యులము గావలసి యున్నది.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

ఆంధ్ర సారస్వతమహిమనుబట్టియు నాంధ్రజన ప్రాముఖ్యమును పునస్కరించుకొనియును నాంధ్రదేశ విస్తీర్ణతను బట్టియు ప్రత్యేక మాంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము నుండవలెనని నామిత్రులగు గౌ. భూపతిరాజు నేంకటపతి రాజుగా కొక తీర్మానమును కానన సభలో మహాసాదించిరి. ప్రస్తుతము విశ్వవిద్యాలయమువలన విద్యార్థివృద్ధి తగినరీతిని జరుగుటకు ఆవశ్యకమై యున్నదనియును మొనగా సుస్థానము ప్రత్యేకము విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించియుండుటకు తిరువాన్కూరు సంస్థానముగూడ నీయుద్యమము శ్రద్ధతో బూనబడియుండుటను దేశీయసంబంధంబు విద్యావ్యాప్తికొఱకు సనేక విశ్వవిద్యాలయము లుండవలయునని దొరకనమువారి వలనగూడ బాగుగ గ్రహింపబడియుండుటను ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ మచిరకాలములోనే మూర్తీభవించగలదని సన్మతమును. దొరకనమువారు నునకు విశ్వవిద్యాలయము స్థాపింప దగినన్ని కళాశాలలు గానరావని నూచించిరి. ఉన్నవి

చాలును. మనప్రభువుల యాదాద్యమున నింకను వెడలనున్నవి. శ్రీపతిరావురాధీశ్వరులు కాకినాడకాలేజిని శ్రీ పద్మావతి ప్రభువయ్యలు అచ్చటి కాలేజిని ప్రభువయ్యలతిక వెంపుజేయ నుద్యమముల యున్నవారని విని సంతసించుచున్నాము. శ్రీ బాబ్జిని సంస్థానమందలి హైస్కూలు మొదలగు నవి యుత్తమవిద్య నేర్పు కళాశాలలుగా మార్చబడునని నూచించుచున్నాము. జిల్లా ముఖ్యపట్టణములగుల రెండవతరగతి కళాశాల ప్రభువయ్యలతిక వెంచుట యావశ్యకమై యున్నది. ఉత్తమవిద్య యెంత మలభసాధ్యముగ జేసిన సంత మేలుగలదు. ఎన్ని కళాశాలలును సంత మేలుగలదు. ఎన్ని కళాశాలలున్న నందరు విద్యార్థిగణములు జేరుదురు. కాన కళాశాలల యున్నతీ త్వనేరదు. ఈ కొలతను కొలచి కాలములో దీర్చివయెడల నాంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమునకు పునాదులను వృక్ష పరచిన విధమగును.

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

"ఆంధ్రమండలముల యాభిగమమును వింతపరిణామము లన్నియు కేంద్రీకృతము లగుచు ప్రత్యేకరాష్ట్రరూపిణిగా మన్నుదీని కొలదికాలములో; సిద్ధింపజేయునట్లు గన్నట్లుచున్నవి. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములు బావిరాజ్యాంగ చిహ్నములు గావలసి యున్నవి. ఆంధ్రుల ప్రత్యేకవ్యక్తి వికాసమునకును నైరర్థికతవృత్తానావాస్యపీ కొఱకును ఆంధ్రజాతీయ స్వాభావికపరిణామ మహోదయప్రాప్తికిని ప్రత్యేకరాష్ట్ర మత్యావశ్యకమని నిస్సంశయముగా జెప్పవచ్చును. ఉద్యోగము లరపికాదు, కంచనలకు గినిసికాదు, పరులజూచి రోసికాదు, ఇక రులయెడ కనుమానికాదు, ఆంధ్రమండలి ప్రత్యేకరాష్ట్రమును గోరుట, ఆత్మీయగౌరవ సముద్ధరణమునకును నాంధ్రజాతీయ తత్త్వవికాస సంధరణమునకును మాతృదేశత దివ్యనామ సంస్మరణమునకును హేతుభూతముగా భారత వసుంధరా దేవి కాధరణముగా నాంధ్రరాష్ట్రము వాంఛితమైనది." రాజనీతి నిపులులు దిగ్విద్యుష్టిగలవాడై భారతీయుల యుత్త మాదర్శ ప్రభావీప్రములయిన మహాత్మాగ్యులు యెడ సానుభూతిని ఆదరభావమును జూపుచు దైవికయొగ నాంధ్రీయ హృద్యంతంబగు నమూల్యస్వాగమై భరతఖండము నాత్మీయ గౌరవోచితముగ న్నాథానము నధిష్ఠింప సముద్ధరించి రాశ్వతకీర్తి సంపదల బడయుదురుగాక! దైవమందుకు రోడ్చి మన మాతృభూమి యన్ని విధముల నెంపుగాంచి యాంధ్రీయ సామ్రాజ్య సునీనుకుటమందు వాయుకత్తమై నిజప్రభల దిక్కుల నెలకొల్పుచు తేజస్వికముల జేయుగాక యని నేడుకొనుచున్నాము.

వార్తాశ్రవణం

వార్తాశ్రవణం: అచిరకాలముననే యీసభ గూడలూరులో జరుగును. ఆసభయమునందు చర్యకుగాను ఒకనొక విలేఖను దీక్రింది నూడవముల మొనర్చుచున్నాడు: (1) ప్రతిసభ్యునును ప్రభువునున రెనపుత్రులకు నేదమును చెప్పి యనంతమున సంస్కృతి వాద్యమును పరికిలింప జేయవలయును. తరువాత స్థానికములగు భాషల కళ్యణింపజేయవలయును. (2) విద్యార్థిగణము పూర్తియైనట్లుకొంతకాలము బ్రహ్మచర్యమున జరిపి విద్యాగ్ని స్పృహస్థానమున జేరవలయును. వివాహమునకు పూర్వము తన గురువుమొదలగుండి గృహస్థ విధుల నిర్వహింప వచ్చుదని ఆత్మతాపత్రమును పొందవలయును. (3) గృహస్థ గురుత్వమును తప్ప యితరవృత్తినినను రింపగూడదు. (4) తనకంటె విక్రమశాతి యాతను అధికారి యగుచో అట్టి న్యాయస్థానమునకు గృహస్థు రాగూడదు. (5) విద్యాగ్ని హోత్ర నిరగుడై యుండవలెను. (6) మత సంబంధముగు కర్మల నడపునపుడు సంస్కృతభాష నుపయోగింప వలెను గాని మైద్యభాషలను వాడగూడదు. (7) ప్రతి గృహస్థును తన దీనిత కాలమున నొకటిరెండు యోగముల మొనర్చవలయును. (8) వర్ణాశ్రమ ధర్మమును గూని యట్టివాడవ్యవస్థనైవహో గృహస్థు అట్టినమా నేతముల దొరకాదు. వర్ణాశ్రమ ధర్మముల బుండించువానితో గృహస్థున కెట్టి సంబంధమును నుండగూడదు. (9) తల నలెనుగనే వానప్రస్థమును స్వీకరింప వలయును. (10) కొంతకాల మియాశ్రమమున నుండి నన్యసింప వలయును. (11) తగిన కారణము లేనిది మెచ్చనైన తుదిరెండు ఆశ్రమముల స్వీకరింపనిచో అట్టివానిని బహిష్కరింప వలెననిది. ఈరెని యుత్తరీయల కెవ్వరును నెల్లరాదు. (12) వాస్తవప్రభుకు అట్టి వస్త్రాలు కించము నున్నగునవి యుండగూడదు. ముష్టియెత్తుక జేరింపవలయును

ఆంధ్ర మహాజననభ

సామితి సంగ్రహము

రానున్న ఆంధ్రసభలో నుపపాదించబడిన తీర్మానములు. స్వేచ్ఛా పురమండలమున 12-5-17 న జరిగిన ఆంధ్ర మహాజన సామితి సంగ్రహముయొక్క కార్యక్రమము:

హాజరైనవారి పేర్లు.

- 1. 200 గల వేంకటాచార్య పంతులుగారు అధ్యక్షులు, 2. కొ. లక్ష్మణరావు పంతులుగారు, 3. కె. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు, 4. యస్. శివరాజయ్య పంతులుగారు, 5. చోడగుడి వేంకటాద్రి పంతులుగారు, 6. పరాంతకం శ్రీరామమూర్తిగారు, 7. యానాదిశెట్టిగారు 8. వె. సుబ్బారావుగారు.

1. తిథిలను నిమగ్నములు:— సుంట్లూరు నామమైన ఏకా లక్ష్మీనరసింహం పంతులుగారిని తిథిలను నిమగ్నించి ఈనెల 25-వ తేదీ లోపుగా వారి నివేదికమును పంపుటకు వారిని కోరుచున్నారు.

2. భాషను గారి నివేదికములు:— ఈనివేదికములను చదివి వారి యభిప్రాయములను తెలియజేయుటకుగా కొ. లక్ష్మణరావు పంతులుగారిని కోరుటకు తీర్మానించడమైనది.

3. వేదీయమహాజనసభ సామితి సంగ్రహమువారు ఆంధ్రులను ప్రత్యేక కాంగ్రెసు కమిటీని యిచ్చుటకు చేసిన తీర్మానము:— ఇదివరలో ఆంగ్లేయిండియా కాంగ్రెసు కమిటీవారు తీర్మానించిన నిధమున తెలుగుజాతి 11 టికెట్ ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సర్కిల్ హిందూకులమునని కాంగ్రెసువారు తీర్మానించినయెడల ఆంధ్రమహాసభ కాంగ్రెసు చట్టముల ననుసరించి రాష్ట్రీయముగా మారవలయునని ఈసభవారు యభిప్రాయము.

చిత్తుతీర్మానములు.

4. దేశసేవానికై ఆంధ్రులలో ప్రభావతీకరించిన శ్రీవేంకటగిరి మహారాజుగారు, శైవాద పట్టాభిరామరెడ్డిగారు, బొమ్మడి నాగుచయ్యగారి మరణమున కీసభవారు చింతించుట, వారి కుటుంబములకు తమ సానుభూతిని తెలుపుచున్నారు.

5. శ్రీవేంకటగిరి రాజుగారు స్వేచ్ఛాపంతులగల వేంకటగిరిరాజువారి యన్నత పాతశాలను కళాశాలగా మార్చుటకు వారిపట్టాభిషేక మహోత్సవ సమయమున వాగ్దానము చేసినందులకు యాసభవారు కృతజ్ఞత తెలుపుచున్నారు. సాధ్యమయినంతవరకు యాకార్యమును నెరవేర్చుటకు ప్రార్థించుచున్నారు.

6. ప్రస్తుత మహాసంగ్రహములో ఆంగ్లేయులకును వారి మిత్రులందరికిని నిజయును కలుగుటకై యాసభవారు దేవుని ప్రార్థించుచున్నారు.

7. ప్రజీవు సామ్రాజ్యమునకు విజయము కలుగుటకై ప్రజలు యత్నపరచుటకు సమర్థులగునైత్యములో యధిక సంఖ్యాకులగు జేరుటకును యాసభవారు కోరుచున్నారు.

8. చెన్నరాష్ట్రమున కరతలకు శక్తుక విద్యాభివృద్ధికి ఒక విశ్వవిద్యాలయము వారియందొనగ ఆంధ్రదేశమునందు విద్యావ్యాప్తికికొరకు ఆంధ్రజాతీయ పరిష్కారాభివృద్ధికిని శాస్త్రముల మొక్కయు విశ్వకలకలముకలయు ఆంధ్రభాష మొక్కయు ప్రత్యేకాభివృద్ధిని గావించుటకును, సాధ్యమైనంతవరకు మాతృభాష వాగ్దాన విద్యావ్యాప్తికి సాధనము కాదనిన నొక విశ్వవిద్యాలయమును దొరకమువారు స్థాపించవలెనని యాసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

9. విద్యావ్యాప్తమునకు భావములు భాగములు తెలియజేయుటకు సాధ్యమైనంతవరకు భాగము సంబంధములేని శాస్త్రములను పాఠశాలాది విద్య విద్యకు దేశభాషలలోనే బోధించుట సమంజసమనియు భావనమనియు యాసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

10. (క) ఇంగ్లీషు పాఠశాల పాఠశాలలందు దేవులలో నున్న విద్యావిభాగము ప్రేరేపకము లేకపోవుటవల్ల నివృత్తికంటే శ్రీలయలందు విద్య కేంద్రముగా వ్యాపించుటకును సంశ్లేషిత కర్తవ్యమందుటకును అవసరమైన ఏర్పాటులను సూచించుటకును తగిన విద్యావిభాగమును తెలుపుటకును అధికారులను, అనధికారులను కలసి యొక సంఘ మేర్పాటు చేయవలసినదని ఈసభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

(చ) శ్రీలయలందు విద్య వ్యాపించుటకు సాధ్యమయినంతవరకు శ్రీలయలలోని ప్రధానపట్టణములందు వారికి మరొకన్ని యొకటి పాఠశాలల స్థాపించుట యవసరమని యాసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

11. యుద్ధసమయములందు హైందవదేశరక్షణ నైత్యమును నిర్వహించుటకు పరిపాలకులను అవలంబించిన విధానములను

గడించుచు జాతి కుల మతభేదములేకను సామ్రాజ్య పౌర యోధులుగ భారతీయులు జేరుటకు తగినరీతిని యావలమును శాస్త్రమును నిర్మింప యాసభవారు కోరుచున్నారు.

ఈ యోధులను జేర్చుకొనుటయందు యూరపియను ప్రజలకును భారతీయులకును సమాన ప్రతిపత్తి గౌరవములను గల్పించుట యవసరమనియును, తగిన ప్రాయశుగల యాంధ్ర యువజనులను దేశసంరక్షకులమునందు చేరుటకు ప్రోత్సహించుచు ప్రత్యేకాంధ్ర పూలమును నిర్మించుట వాంఛనీయమనియును తలచుచున్నారు.

దేశసంరక్షకుల బలమునందు చేరుటకు దగిన ప్రాయమును 40 సంవత్సరములవరకు వెంచుట యవసరమనియు నమ్ముచున్నారు.

12. బాలభద్రాద్వయమునకు ప్రభుత్వమువారు మాపిన సానుభూతికి సంరక్షించు వాంధ్రదేశమునందుగల విద్యాప్రతిష్ఠాపనాధికారులను యాయుద్ధము వ్యాపనమునకు తోడ్పడవలయునని యాసభవారు కోరుచున్నారు.

13. 1. యుద్ధానంతరము ఏర్పడగల సాంఘాతిక సామ్రాజ్య నిర్మాణమునందు సామ్రాజ్యమునందలి యంతభాగములతోపాటు భరతఖండమునకును సమానహక్కులను గౌరవ ప్రతిపత్తులను గలుగుటకు తీర్మాను చేయవలయుననియును

2. ప్రస్తుతము చునదేశమునందుగల రాజ్యాంగ విధానములందు ప్రజాస్వాతంత్ర్యమునకును ప్రాబల్యమునకును తగిన పాతకర్తవ్యము లేనందున సాధ్యమైనంతవరకు భారతీయులకు స్వపరిపాలన మొసంగెదమని శ్రీజాతి చక్రవర్తిగా కొక రాజకానమును ప్రకటింపవలెననియు

3. లక్ష్మణపురమునందు 1916 సం॥ం డిసెంబరునందు సమాజేశమైన జాతీయమహాసభయును, మహమ్మదీయ మహాసభయును నామోదించిన స్వపరిపాలనా సంస్కరణ విధానమును, సామ్రాజ్యకానసభా ప్రతినిధులు 19 గురు రాజప్రతినిధికి సమర్పించిన, విన్నపమునందుగల సంస్కరణ విధానములనైనను, వెంటనే యమలునందు పెట్టుట అవసరమనియును

4. స్వపరిపాలనము ప్రయోజనకారిగ నుండుటకు హిందూదేశమును భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములుగ విభజింపవలెననియును

ఈసభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

14. క. పరిపాలనా సాధ్యమునకును ప్రజాసౌకర్యమునకును స్వపరిపాలనా దర్పములు ఫలించుటకును తత్ఫలప్రాప్తికి అవసరమైన కార్యవర్గముల నాచరించుటకును సాధ్యమైనంతవరకు రాష్ట్రనిర్మాణము భాషాప్రయుక్త పద్ధతి ననుసరించి యుండవలయును.

చ. దేశసభవారు నిర్వహించిన స్వపరిపాలనాదర్పములు ఫలించుటకును, 1911 సం॥ం ఆగష్టు 25-వ తేదీన ప్రకటించిన రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యము సాధకమగుటకును రాష్ట్రపాలనా విధానము అపద్ధతి ననుసరించి యుండవలయును.

ట. కావున ఆంధ్రమండలముల నన్నిటిని ప్రత్యేక రాష్ట్రముగ నేర్పేరుట యుక్తమని అత్యావశ్యకమును కావున యుద్ధానంతరము సాధ్యమైనంతవరకు ఆట్టి యేర్పాటును చేయింపుదని ప్రభుత్వము వారిని ఈసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

15. ఆంధ్రోద్యమవ్యాప్తికిని కళలకు చేతిపనులకు సాయము చేయుటకును, స్వదేశీవస్త్రధారణను ప్రోత్సహింపవలయుటకును, బాలుకు విద్యావేతనముల నెంచుటకును ఆర్థిక విచారణ జరుపుటకును ఒకనిధిని సమకూర్చవలెను.

16. ఆంధ్రదేశములోని క్యారినిస్ట్ పట్టణములందు ప్రారంభవిద్యను నిర్వహించును ఉచితముగను చేయుట అవసరమనియు ఈపద్ధతుల నవలంబించు మునిసిపాలిటీలకు ఒక ప్రత్యేకసభ గావించి అందుకుగ భర్తలపై పన్ను విధించు అధికారము నొసంగవలెననియు ఈసభవారు కోరుచున్నారు.

17. దేశీయ మహాసభకు శాఖగా ఆంధ్రరాష్ట్రీయసంఘమును నిర్మాణము చేయుటకుగూర్చి అభిలభారత స్థాయి సంఘమువారు తమ యామోదమును తెలిపినందులకు సంరక్షించుచు దేశీయమహాసభవారు దానిని అంగీకరించి సభానిబంధనలను తగురీతిని మార్పుచేయుదురని కోరుచున్నారు.

18. ఈసభలోని మాడవతీర్మానము.

19. విద్యావ్యాప్తమునందు ఏకస్థానము విద్యాలయములను జేర్చువద్దని త్యజించుట కిది తరుణమనియు ఇంజనీరింగు మొదలగు విద్యలభందు తెలుగు మండలముల లోపములు దీర్చుటకు ఆంధ్రదేశమునందు ఇంజనీరింగు కళాశాల వైద్యకళాశాల వ్యవసాయకళాశాల వాణిజ్యకళాశాల అటవీ

కళాశాల మున్నగు కర్మవిద్యాలయములను స్థాపింపవలయుననియు ప్రభుత్వమువారిని ఈసభవారు కోరుచున్నారు.

(20) (క) ఆంధ్రదేశములోని వివిధవేదాదాయధర్మాదాయములను సరిగ్గా పాలించి సన్నివియోగమునకు తెచ్చుటకై తగినకట్టుదిట్టములతో ధర్మరక్షణసభనుగాని సంఘమునుగాని ఏర్పాటు చేయుట అవసరమని ఈసభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

(చ) దేవాలయములతొలకు భర్తులు పోగా నిలువ సామ్యము విద్యావిషయములకు ఉపయోగించుటకు దగిన చట్టములను ఏర్పాటు చేయగలందులకు ప్రభుత్వమువారిని ఈసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

(21) ఆంధ్రదేశమునందు వివిధ పరపతిసంఘములను స్థాపింపవలసినదనియు విశేష మూలధనముతోను డిపాజిట్టుతోను ఇదివరకును సంఘములను వృద్ధిచేయుటకును పరపతి సంఘాద్యులూభములను ప్రజలకు తెలియజెప్పుట అవసరమని ఈసభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

22. విద్యాధ్యయన రాజకీయమహాసభలకు వెళ్ళగూడదను నిషేధకానము వ్యాధివిద్యముగను దేశాభివృద్ధికి సంకరముగ నున్నదిగాన నట్టి కానము నిర్మూలకు యావశ్యకమని ఈసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

23. మతభేద విద్యావిక్షణ విధానమునందు ఒకభాగముగా నున్నట్టియు దొరకమువారి నుండి సహాయమును బొందుచున్నట్టియు విద్యాలయములందు చదువుచున్న విద్యార్థులు వారి పాలకుల అభ్యంతరమున యెడల నితర భాషలు చెడకుండ మతసంబంధమైన పాఠములను చదువవలయునను నిర్బంధ ముండరాదని ఈసభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

24. 1910 సం॥ ముద్రణాశాసనము ముద్రణాయంత్రాల యముల వ్యాపకమునకును వార్తాప్రతికా స్వాతంత్ర్యమునకును విజ్ఞానవ్యాప్తమునకును భంగకరముగాను ఈశాసనము వెంటనే రద్దుచేయుట కీసభవారు కోరుచున్నారు. ఈశాసనము ఆంధ్రదేశమునందు వ్యాపింపజేసి "దేశమాత"నండి ధరామకును గోరినందులకు ఈసభవారు వారి యసమ్మతిని చూపుచున్నారు.

25. హిందూదేశమందలి కాననిర్మాణ సభలయందు ముఖ్యముగ చెన్నపురి కానసభయందు దొరకమువారు ప్రజాప్రతినిధుల హక్కులను తగ్గించుట కిట్టిచల చేయుచున్న ప్రయత్నము లన్యాయములని ఈసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు. చెన్నపురి రాష్ట్రీయ కానసభాధ్యక్షులైన శ్రీ వెంట్టండు ప్రభువువారు వారి కధ్యక్షులుగ గల విస్తారాధికారమును ప్రజాప్రతినిధుల హక్కులకు స్వాతంత్ర్యములకు భంగము కలుగజేయుటకు తపయోగించినందులకు సభవారు దృఢముగ వారి యసమ్మతిని తెలుపుచున్నారు.

కుమ్మగోగమున కమూల్కముగు మందు. ఇది మిగుల హాశ్వక్యకరమగు మందు. పది పదియెగురొజులు రాయుటకున తెల్లని చుక్కలు, అట్లుకాక చిరమునై వారి యేవిధమైన రంగులను నిర్మూలముచేయును. ముఖ్యముగా నీహామునకు జాగ్రత్ దీసికొను (భారతగు) మంది దియే. (789) దీనివెల. టిన్ను 1-కి రూ. 4-6-0 అంచె కూలివేర. Dr. W. N. Dixit, Merchant, Poona City.

నిలమేఘము, తిరుమంత్ర తాత్పర్యసంగ్రహము. ఈ రెండు గ్రంథములు తెనుగున అచ్చువేయబడి యున్నవి. మొదటిది జ్ఞానమును కల్పించు ఆర్యురారి మార్గమును తెలియజేయుచున్నది. రెండవది ఆత్మ ఉజ్జీవింతు ఆచార్య శిష్యుక్రమమును తెలియజేయుచున్నది. మొదటిదాని వెల అ. 0-2-0; రెండవదాని వెల అ. 0-10-0. తిపాలాచారి వేరు PARAKALUN & Co., No. 20, K. S. Tank Street MADRAS.

ప్రొఫసరు రామమూరి నాయుడు

గారి ప్రోగ్రాము.

				దినములు
తెనాలి	11-5-17	18-5-17	3	"
ఏలూరు	14-5-17	17-5-17	4	"
రాజుగుడి	18-5-17	21-5-17	4	"
వెంటపాడు	20-5-17	22-5-17	3	"
తణుకు	24-5-17	26-5-17	3	"
అత్తిలి	28-5-17		1	"
ఆకువీడు	20-5-17	31-5-17	2	"
భీమవరం	2-6-17	3-6-17	2	"
నరసాపురం	5-6-17	7-6-17	3	"

17-వ బొంబాయి రాష్ట్రీయ మహాసభ

17-వ బొంబాయి రాష్ట్రీయ మహాసభ బొంబాయియందు ఈనెల 12-వ తేదీ మధ్యాహ్నము ప్రారంభమయ్యెను. ప్రేక్షకులు ప్రతినిధులు వెక్కిరింపు సభకు విచ్చేసిన గౌ. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు సభాధ్యక్షులుగ నుండిరి. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు ఎన్. పి. పటంకరుగారు సభవారికి స్వాగత మొసగిన యనంతరమున శాస్త్రిగారు తమ యధ్యక్షకోపన్యాసమును సాగించిరి.

అధినివేశన ప్రతినిధులతోడ సమానముగ గౌరవములతో తమ ప్రతినిధులనుగూడ సామ్రాజ్యముద్దేశమున బ్రిటిషుదొరత ననువాదరత్నంబునందులకు భారతీయ లెంతయు సంకసమందిరి. హిందూదేశ ప్రతినిధులుగ దొరతనమువారిచే నియోగింపబడిన మహానీయులు హైందవుల యాదరగౌరవములకు పాత్రులై యున్నరు ఇటులెల్ల కాలముజరుగునని తలంచుటయనందకరము. ప్రజలెన్నుకొనినవారి నాయకులై యితరరాష్ట్రీయులయందు పాలనముజరుపుచుండిరి. హిందూదేశమునమాత్ర మట్లు గాకున్నది. దొరతనమువారెన్నుకొనిన యాతడు ప్రజలకు ఇట్లుండే యుండ వచ్చును. కనుక శాసనసభకు సభ్యుల నెట్లు ప్రజలు నియోజించు కొనుచున్నారో, ఆరీతిచే సామ్రాజ్య యుద్దసభకు వారు తమ ప్రతినిధుల నెన్నుకొనవలయును.

భారతీయుల ప్రతినిధిగ నిండియామంత్రి సామ్రాజ్య సభయందు నిలుచుటకంటె యసందర్భ ముండే నేరదనిరి.

అనంతరమున శాస్త్రిగారు హిందూదేశపు భావి రాజ్యాంగ స్థితినిగూర్చి ముచ్చటించిరి. యుద్ధానంతరమున అధినివేశనములను స్వతంత్ర రాష్ట్రీయులుగను సామ్రాజ్యమున నొక భాగముగ హిందూదేశమునుపరిగణించి వానికి విదేశ రాజ్యాంగ వ్యవహారతీర్మానమున నుచితాధికారము లొసగబడును. ఇట్టి తీర్మానము సామ్రాజ్య యుద్ద సభయందు జరిగినది. ముమ్మందు గూడ హిందూదేశమును అధినివేశనములకంటె తక్కువదశలో నుంచ నెంచితిరా? లేక హిందూదేశ రాజ్యాంగమున నేమార్పునచేయక అధినివేశనములతోపా టి దేశమునకుగూడ సమాన స్థాన మియ్యబడునా? హిందూదేశమునకు వోటుండి ఆ దేశ మింగ్లాండు పక్షముననే యెల్ల కాలము వోటు నియ్యవలెనని వోటుండిన ప్రయోజన మేమి? హిందూదేశాధినివేశ సమానత్వము నాయమాత్రమే యగును. సామ్రాజ్యసంఘము విషయమై భారతీయుల త్యాగశక్తిగనుపటుపడున్నారు. స్వపరిపాలనమందు నిమిత్తము వారు తమయోగ్యత్వముని వినియోగించుచున్నారు. దేశీయ రాజ్యాంగమునందు భారతీయ ప్రతినిధులకు సధికారము లేదు. అట్టి సందర్భమున సామ్రాజ్యమునకు సంబంధించిన విషయ తీర్మానమున నెట్టి యధికార మున్నును ప్రయోజనము లేదని భారతీయులు నమ్మియున్నారు. స్వపరిపాలనము సిద్ధించిన యనంతరమున విదేశ రాజ్యాంగమునందలి హక్కులను వారు మరల సంపాదించుకొనగలరు.

యుద్ధ గమనికను హిందూదేశ మత్యాత్రమున నాయుచున్నది. భిక్షుపాలకులలోడిన తాము విశేష వెతలపాలగుదుమను నమ్మకము భారతీయులకు పూర్వముగనున్నది. సంకరాస్థ్రీయులవలెనే హిందూదేశముగూడ యుద్ధానంతరమునమార్పులకెందును. వారివలెనే మనకును ముమ్మందు పుద్గమములున్నవి. రాజ్యాంగ ఏర్పాటులయందు మార్పులొనర్పవలయును. నాగరకతాప్రధానములగు స్వాతంత్ర్యులకొరకు పాశ్చాత్యులు పోరాడుచున్నారు. ఈ సుగుణముల యందలి మన పాలునకై మనము పోరాడవలసియున్నది. శాసనసభలయందు మీ యభిప్రాయముల వెల్లడించుకొనవచ్చునని యొకానొకరనిరి. కాని యిట్టిస్వాతంత్ర్యము మనకు చాలదు. రాజ్యాంగ వ్యవహారనిర్వహణాధికారము మనకు కావలయునని శాస్త్రిగారు నుడిచిరి.

తీర్మానములు.

సభవారు 13-వ తేదీని మరల సమావేశమైరి. మిత్రమండలి వాకిటివల మెనపాటేమియూ అవిగాము రంగములందు సమకూడిన విజయములకు కాన్పరెన్నువారు సంతసించిరి. అమెరిక సంయుక్త రాష్ట్రీయుల మిత్రమండలిం జేరుట యంత్యాహ కారణము. భారతీయులు రాజభక్తియుతులై యున్నారు. తీర్మానమును చక్రవర్తి కనుపనధ్యక్షుల కధికారమియ్యబడినది. యుద్ధరణమునకు సంబంధించిన తీర్మానాంతరమున స్వపరిపాలన తీర్మాన ముపపాదించబడెను. భావియు జయకర్, లోకమాన్య తిలకుగార్లు మున్నగు మహానీయులు తీర్మానము పక్షమున మాట్లాడిరి యనంతరమున, సభ్యులు యుద్ధానంతర సంస్కరణములగుర్చి రాజద్రుతేనిధి ఇండియామంత్రి కనిపిన బాలును ప్రదర్శింపవలసినదని మరొక తీర్మానము దొరతనమువారిని హెచ్చరించుచు చేయబడినది.

స్థానిక వార్తలు

బళ్ళారి సరసవివోదినీ సభ:— బుధవారము సాయంకాలము రిక్త గంటల కి సభవారు “క్రిష్ణలీల” అను నాటకమును ప్రదర్శించెదరు.

సిటి మ్యూనిసిపలు బిల్లు:— గత నెల 21-వ తేదీని వి శాఖవేమనవారిచే చిత్తు శాసనము మరల చర్చింపబడెను. కమిషనరులచర్చ ముగియలేదు. సభ 28-వ తేదీకి విరమింప బడెను.

మదరాసు వైద్యపరిషదము:—డాక్టరు ఫిలిప్సు గారు చనిపోయినందున పరిషదమున నొక స్థానము ఖాళీ అయినది. ఆ స్థానమునకు నియోజింపబడె ఎన్. పి. రామస్వామి నాయుడుగారు నిలుతురు.

పరశువాకము యునైటెడ్డు క్లబ్బు:— మొన్నటి సాయంకాలమున టి. ఆనందరావుగారి యధ్యక్షతక్రింద క్లబ్బు వారు వార్షికోత్సవమును జరిపిరి. ఉపన్యాసములు ప్రహసన ప్రదర్శనము మున్నగునవి జరిగెను.

డవుటను కళాశాల:— యుద్ధనిధికి సహాయము చేయు నిమిత్తము కళాశాలావిద్యార్థులచే నిర్వహింపబడిన కనోదము మూలమున చాల వైకము వచ్చినది. వేసవి నెలవుల యనంతరమున మరొక ప్రయత్న మింతకంటె విరివిగ జరుపబడును.

ఆత్మహత్య — ఈనెల 11 వ తేదీని పరశువాకం హైకోర్టు 94 వ నెంబరు ఇంటిలోనుండు (25 ఏండ్లదయసు) యతిరాజులు నాయుడుగారు మనోవ్యాధిపడితలై కత్తితో పొడుచుకొని ఆత్మహత్య చేసికొనబోయిరి. పొడుచుకొనిన వెనుక ఆయనకు ఆసుపత్రికి తీసికొనిపోయిరి గాని కొలది కాలములో మరణించిరి.

అమరావతి సెంట్రల్ హిందూ విద్యాలయము:— వై విద్యాలయములో గత ఆదివారమునా జొకసభ ఎమ్. సాంబశివరావు నాయుడుగారి యధ్యక్షత క్రింద జరిగినది. తత్సమయమున బళ్ళారి రిటైర్డ్ తాపాసిల్ దారు కె. జగన్నాథయ్యగారు సభ్యులుగూర్చి యుపన్యసించిరి.

రాయపురము ఉచితపతన మందిరము:— ఈ నెల 12-వ తేదీ శనివారమునాడు సాయంకాలము 6-30 గంటలకు మన్నుస్వామికోవెలవద్ద 41-వ నెంబరు గృహములో ఎం. పి. ఎల్. పరమజ్ఞానిశెట్టిగారు పతనమందిర యుపయోగములకు గూర్చి యుపన్యసించిరి. లక్షీనర్సు నాయుడుగారు రధ్యక్షుల వహించిరి.

వక్రికా సంపాదకుని మరణము:— మదరాసు ప్రెస్సు పత్రికకు రాత్రి సంపాదకుడు జి. బి. కాల్యురిగారు మొన్నటి రాత్రి చనిపోయిరి తెలియజేయుటకు చింతిలుచున్నారు. వీరు ఆంగ్లో ఇండియను కుటుంబమున జన్మించిరి. చాలకాలమునుండి వాగ్దాప్రికా సంబంధము కలవారు. వీరికి ప్రస్తుతము 70 సం.ల వయస్సు.

తిరువళ్ళిక్కేణి అన్న దానసమాజము:— ఈసమాజము పక్షమున గతమాసము 5 వ తేదీని సి. శుబ్బయ్యశెట్టిగారు 50 మందికి, 6 వ తేదీని స్వామినాథ అయ్యగారు 50 మందికిని తిరువళ్ళిక్కేణి దివ్యజ్ఞాన సమాజమువారు 8 వ తేదీని 100 మందికిని 14 వ తేదీని రావుసాహెబు కణ్ణిశెట్టిగారు 100 మందికిని, 15 వ తేదీని కె. రాయచంద్ర అయ్యగారు 25 మందికిని వీర వారి కన్నదాన మొనర్చిరి.

మదరాసు రయతువారి భూస్వాముల సంఘము భూస్వాములందరు మొన్నటిదినమున గూడలూరురాష్ట్రీయ సభాశాలయం దొకసభ యొనర్చిరి. సభకు వి. పి. మాధవరావు గారధ్యక్షులుగ నుండిరి. వ్యవసాయమున వ్యవసాయదార్లను అభివృద్ధి చేయుటకుగా నొకసమాజము నేర్పరచుటయే వైసభ యొక్క తాత్పర్యము. గౌ. చిదంబరాధిపతి మొదలియారుగారి యధ్యక్షతతో గూడిన సంఘమొకటి యేర్పాటుచేయబడెను. కార్యనిర్వాహకులు మున్నగువారుకూడ నెన్నుకొనబడిరి.

ముఖ్యమేజిస్ట్రేటు:— సి. బి. ఎస్. పెల్లిగారు నెలవుమీద నిన్నటిరాత్రి ఉదక మండలమునకు పోయిరి. ఈ యుదయమునుండి భాన్ బహదర్ బజార్ల సాహెబుగారు ముఖ్య మేజిస్ట్రేటుగా పనిచేయుదురు.

మోసము:— చెన్నపురి బ్యాంకులో కాషాయరు గానున్న రా. బి. పార్థసారథి అయ్యగారికి వి. తి. గోపాలాచారి అనునతడు 1911 వ సంవత్సరమునందు పనిలోచేరి ఆ సంవత్సరము కారునెలలో ఎ. శింకరాచారి అను వారి నేమింగుబాంకి పుస్తకమును సంగ్రహించి శింకరాచారిగారి సంతకముచేసి 225 రూ.లు తీసికొని తిరువాన్ కూరు సంస్థానమునకు పారిపోయెను. ఇటీవల సబ్ ఇన్స్పెక్టరు స్వామినాథయ్యగారు ఆతనిని పట్టుకొని బంధించిరి. ఈ దినము ముఖ్య మేజిస్ట్రేటుగారోర్డర్ ఎదుటవెట్టిరి. కేసు 29 వ తేదీని విచారించబడును.

అడిసను కంపెనీలో పనిచేయుచుండిన వడిజేల పీటరు అను వార లిరువురు వై సికిలు కుపకరించు పిరెండరును దొంగ లింప ఎగూర్చు పోలీసుకోర్టువారు ముద్దయలకు చెరి నాలుగు మాసముల కఠినకక్ష విధించిరి.

గౌ. ఆర్కాటు ప్రిన్సిపాల్ నాథుగారు అహమ్మద్ బాబా అను వాడు నవాబుగారి తాలూకు రు 2000 విలువగల యాస్తి నెత్తుకొనిపోయి తిరువళ్ళిక్కేణి వరకుడు ఖునిలూలు అను మార్వాడికిచ్చుచుండెను. అయ్యుకొనిన ద్రవ్యము నిరువురు పంచుకొనుచుండిరి. ఖానిలూలుపై పోలీసువారు కేసుచేయ జార్జిటవును పోలీసుకోర్టువారు రాతనికి నెల దినముల కిత్తురు. 205 ల జరిమానా విధించిరి.

కలక్టరు దర్బారు

గవర్నరుగారి యజ్ఞప్రకారము, చెన్నపురి కలక్టరుగారు భాను బహద్రుడు, మహమ్మదు అజీజుద్దీను సాహెబు బహద్రు సి. బి. ఇ. గారు ఈనెల 14 వ తేదీని పచ్చయప్ప కళాశాల మందిరమున, కొందఱికి సనదుల నిచ్చుట కొక దర్బారు జేసిరి. రాజప్రతినిధిగారిచేతను, గవర్నరు గారిచేతను లిరుదులను పొందినవారికి సనదు లియబడెను. కలక్టరుగారు వచ్చినతోడనే మదరాసు సిటీపోలీసువారు బారులుదీర్చి వారిని లోనికి దీసికొనివచ్చిరి. మందిరములో లిరుదులు పొందిన అనే కోట్లొగ్గియులును అనువోగ్గియులును క్రిక్కిరిసి యుండిరి. కలక్టరుగారి ప్రారంభోపన్యాసానంతరమున వారు ఈక్రిందివారికియుబడిన లిరుదులనుగూర్చి శెప్పుచు, వారికి సనదుల నిచ్చిరి.

(1) రావుబహద్రు ధర్మవరము శేషచార్లుగారు. వీర్రాంఘ్రులు. పట్టపర్తిపల్లి, న్యాయశాస్త్రములోను, సాంకేతికశాస్త్రములో నుకృతార్థులయిరి. 1889 వ సంవత్సరములో ప్రభుత్వోద్యోగములో ప్రవేశించి 1906వ సంవత్సరమున ఆసి పైంటు డైరెక్టరుగా నియమింపబడి ఇప్పటివరకు సమర్థుడగు నుద్యోగియని పేరుపొందిరి.

(2) భానుసాహెబు, మహమ్మదు అసాదుల్లాసాహెబుగారు. వీరు గౌరవము గల మహమ్మదీయ కుటుంబమునకు చెందినవారు. 25 వత్సరములు పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు జనరలువద్ద క్యాంపుగూస్తాగా పనిజేసి కీర్తితో తమపని నెరవేర్చుకొనిరి.

(3) భానుసాహెబు మహమ్మదు అజీజుల్లా సాహెబుగారు. వీరు 1908 మొదలు రసాయనశాస్త్ర పరిశోధకునికి సహాయోద్యోగిగా నుండి న్యాయబుద్ధిగలి సమర్థతతో పని నెరవేర్చుచుండిరి.

(4) భానుసాహెబు మహమ్మదు జమల్ మోహిద్దీను సాహెబుగారు. వీరు పేరువడిన వర్తకులు. మహమ్మదీయ విద్యావ్యాప్తికొర కనేకసత్కారము లొనర్చిరి. వీరు ధార్మికులు.

(5) రాయసాహెబు జి. వెంకట రంగారావు ఎం. ఏ.గారు. వీరు ఆంధ్రులు. 15-వ త్సరములు పచ్చయప్ప ధర్మములకుకార్యదర్శులుగ నుండి 1904-వ సంవత్సరమునుండి భూస్వాముల సంఘమునకు కార్యదర్శులుగా నుండిరి. గత 8వత్సరములనుండివారు ప్రతిఆదివారము మొసాలలలో మతోపన్యాసముల నిచ్చుచుండుటచే ప్రత్యేక మీ గౌరవ ము నకు పాత్రులైరి.

(6) రావు సాహెబు సి. ఎస్. రాయచంద్ర అయ్యగారు. వీరు హైకోర్టు రిజిస్ట్రారుగనుండి 30 సంవత్సరములు క్లిర్కరముగ నేపజేసి, పేరుపొందిరి. సనదులుపొందిన వారితరపున రావుబహద్రు సి. శేషచార్లుగారు ప్రభుత్వమువారికి వంద నము లర్పించిరి.

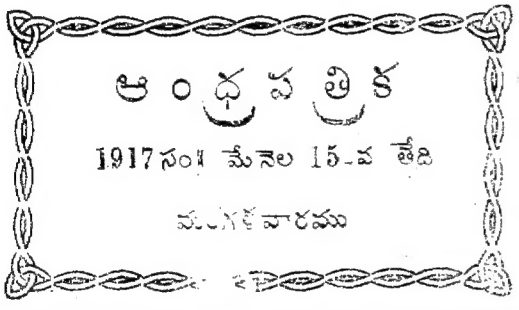
చందాదారులకు విజ్ఞప్తి.

మ.రా.శ్రీ.జి. సత్యనారాయణగారు విజయ నగరమునందు ఆంధ్రవత్రిక పత్రికమున ప్రతినిధిగ నియమింపబడిరి. కావున ఇకమీదట అనుదినము చందాదారులకు పత్రికలను వారె ఇచ్చుచుందురు. ఇకమీదట చందాలు చెల్లించువారు వారికే చెల్లించి వారివద్దనుండి మా ఆఫీసు అచ్చరికను లను తీసికొనుచుండ ప్రార్థితులు.

వ్యవస్థాపకుడు.

విషయానుక్రమణిక.

విశాఖపట్టణమునందలగ	2,3
ఆంధ్రవత్రిక	4
సాహిత్యవార్తలు	5
ప్రధానవ్యాసము	
రాజకీయసభలు - ప్రజలు	6
వాత్సల్యవ్యాసము	7
విశాఖపట్టణమునందలగ	
విశేషతంత్రవార్తలు	8-9
ముఖ్యసమాచారములు	10
ఇంగ్లీషుతంత్రవార్తలు	11-12
జాబులు	13
వసుకాలికాభిప్రాయములు	14
విశాఖపట్టణమునందలగ సంఘసంస్కరణసభ	15

రాజకీయసభలు - ప్రజలు.

లోకమునందు సభాదర్శములు సభోదేశములు యుగ భావములకు యుగ ధర్మములకు అనుకూలముగ నుండును. కాలము పరివర్తనమై చుండునూతనభావోదయం బగుచుండును మత ధర్మములు సంఘస్వభావము రాజ్యాంగములు యుగ ధర్మమున కనుకూలముగ మారుచుండును. పరివర్తనబలమును భావవ్యాపనము నిరూపించుచున్నది. భావవ్యాపనమునకు మహాపురుషుని దివ్యైకదేశములు సాధనములు. మతసిద్ధాంతములు సంఘనియమములు రాజ్యాంగనిర్మాణములు మహాపురుషులదివ్యభావములతో నారంభములగుచుండును. మహాపురుషులారంభించిన దివ్యభావములు పరిపాటియై జనసామాన్యమునందు వ్యాపించుచు జనాదరణమును బొందుచున్నవి. బుద్ధదేవుడు బౌద్ధమతమును బోధించుట కుపక్రమించినపుడు నూతన మత ధర్మవ్యాపనమునకు కాలము పరివర్తనమైనది. శ్రీరామానుజ బసవేశ్వరీదులు భక్తితత్త్వబోధకు బూనుకొనినపుడు జనులు భక్తిరసపానమును జేయుటకు కాలము పరివర్తనముగ నుండినది. వర్తమానయుగమునందు లోకమునందు దంతలను రాజ్యావస్థాంతరములు జాతీయస్వాతంత్ర్యవాదము ప్రబలుచున్నపుడు స్వపరిపాలన భావ వ్యాపనమునకు కాలము పరివర్తనమైనది నమ్మవలసి యున్నది. వర్తమానయుగము స్వరాజ్యయుగముగ లోకచరిత్రమునందు పరిగణింపబడగలదు. రాజ్యానిర్మాణము మానవ

స్వాతంత్ర్యములను గురించి ముచ్చటించుచున్నాడు. ప్రజలు ప్రజాస్వామ్యత్వమును గోరుచున్నాడు. పరాధీనరాజ్యములు స్వాధీనస్థితిని గోరుచున్నవి. మహా సామ్రాజ్యములు స్వల్ప రాజ్య సంరక్షణ సిద్ధాంతము నామోదింపుచున్నవి. లోకమునందంతలను రాజ్యాంగవాదావరణమునందు దత్తవ్యతమైన ప్రచలన మేర్పడినది. విల్సను లాయుకుజార్జి ఆన్ క్వితుగారు మొదలగు వారి ప్రసంగములు దీనికి దృష్టాంతములు. వర్తమానకాలమునందు దీధర్మమే భరతఖండమునకును వ్యాపించుట సహజము. ఈధర్మమును కఠిన్యజుచుట సాధ్యముగాదు. ఏసభ గూడినను స్వరాజ్య సిద్ధాంతము చచ్చిపబడుచున్నది. ఏవార్తాపత్రికను తెరిచినను స్వరాజ్యవ్యాసములు ప్రత్యక్షమగుచున్నవి. ఇట్టి పరిస్థితులందు మండలసభలందును రాష్ట్రీయసభలందును స్వరాజ్యతత్త్వమును జర్పించుటయందు విశరీత మేమియును లేదు. రాష్ట్రీయసభయందు వి. పి. మాధవరావు గారు చేసిన యుపన్యాసమునందును విశాఖపట్టణ మండలసభయందు ఆకెళ్ల సూర్యనారాయణరావు గారు చేసిన ప్రసంగమునందును స్వరాజ్యసిద్ధాంతము చచ్చిపబడినది. బొంబాయి రాష్ట్రీయసభయందు శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు చేసిన యుపన్యాసమునందును స్వరాజ్య సిద్ధాంతము చచ్చిపబడినది. స్వరాజ్యభావము సకలసభలయందును జర్పించుటవలనను స్వరాజ్యవ్యాప్తికి కాలము పరివర్తనమైనది విశేషమగుచున్నది. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు రాజ్యాంగసంస్కరణములను గురించి ప్రసంగించుచు “మేము కోరునది పరిపాలనస్వాతంత్ర్యము గాని ప్రసంగస్వాతంత్ర్యము గాదు. మేము రాజకీయాధికారమును గోరుచున్నాము. స్వపరిపాలనము మా స్వత్వము.” అని తెలిపియుండెను. ఇంతవరకును శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు మొదలగునాయకులు కొన్ని సంస్కరణములతో సంతృప్తిని జెందుచుండిరి. ఇపుడాభావము సంపూర్ణముగ మారినది. ఏబడేండ్ల యాంగ్లపరిపాలనమువలన దేశమునందు పరిపాలనక్రమమునందు విశేషమైన మార్పులేవియును జరిగియుండలేదు. పడేండ్లక్రితము చేసిన మింటో-మోర్లీ సంస్కరణములవలనను భారతీయుల స్వాతంత్ర్యవికాసమునకు విశేషమైన ప్రయోజనము గలుగలేదు. రాను రాను పాలకుల కధికారవగ్గాభిమానము హెచ్చుచున్నది. ఫిలిప్పయిను ద్వీపములందు 20 ఏండ్లయందు సాధ్యమైన సంస్కరణ విధానము హిందూదేశమునందు నూరేండ్లకైనను సాధ్యమగునని నమ్ముటకు వీలులేదు. సంస్కరణములు క్రమక్రమముగ జరుగవలయునని అధికారవగ్గాభిమాను లందరును బోధించుచున్నారు. క్రమక్రమముగ సంస్కరణములను జేయుట కెంతకాలము గావలయునో ప్రతిపక్షులు తెలుపుటలేదు. కాలనిర్ణయము జేయుట దుస్సరమైనపుడు కాలక్రమముచుండు దగ్ధములేదు. ప్రాచీనసభ్యతగల దేశములందు స్వపరిపాలనమును స్థాపించుటకు యుగములు పట్టవు. చీనా తుర్కీ రుస్సీ దేశములందు సాధ్యమైన రాజ్యాంగసంస్కరణములు హిందూదేశమునందు సాధ్యములు. ఫిలిప్పయిను ద్వీపములందు సాధ్యమైన విషయము ప్రాచీనసభ్యతగల భరతఖండమునందు సాధ్యమనుట సాహసము. రాజ్యాంగ సంస్కరణములందె కాకను రాజకీయోద్యోగములకును క్రమక్రమ సిద్ధాంతము వర్తించుచున్నది.

పౌరసేవోద్యోగ పంచాయతీ సభవారు ప్రకటించిన నివేదనమును జదివిన వార

లకు నిరాశ గలుగుట సహజము. భారతీయులు వారి దేశమునందు స్వతరాజకీయోద్యోగములను బొందుటకు క్రమక్రమముగ బొందవలసియుండును. ఎన్ని తరములు వేచియుండిననున్నతో ద్యోగములందు సగము భాగమైనను భారతీయులకు లభ్యమగునొ నిర్ణయించుటకు వీలులేదు. శ్రీ విక్టోరియా మహారాజ్ఞ మహాశాసనమును ప్రసాదించి 60 ఏండ్లు గడిచినవి. కాని భారతీయుల కన్నతోద్యోగముల నిచ్చుటయందు మాత్రము చలనము గలుగలేదు. విశ్వేశ్వరయ్య మాధవరావు అబ్దురహీం గార్లవంటి వివేకసంపన్నులు దేశమునందు గలరు. వారున్నతోద్యోగముల కర్షులు గారనుట పరిహాసాస్పదము. కార్యనిర్వహణసామర్థ్యము ప్రజల కభ్యాసమువలన గలుగుచున్నది. అభ్యాసమున కవకాశము లేనపుడు కార్యనిర్వహణసామర్థ్యము గలుగబోదు. లోకమునందు రాజ్యాంగవాదావరణమునందు దంతలనుమార్పులు జరుగుచున్నవి. వర్తమాన కాలమునందు స్వపరిపాలనధర్మము తీవ్రగతిని వ్యాపించుచున్నది. లోకావృతమైన ధర్మము భరతఖండమును సయితము వ్యాపించుట సహజము. స్వపరిపాలనధర్మము సకల రాజ్యములను నావరించుచున్నది. ఇది యుగధర్మము. యుగధర్మవ్యాప్తికి కాలము పరివర్తనమైనది. బ్రిటీషు పరిపాలకులు ఈ తత్త్వమును గ్రహించి భరతఖండమునందు సయితము నూతనరాజ్యధర్మమును స్థాపించుట ధర్మము. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారి వ్యాసములోని ఈ క్రింది వాక్యములను పాలకులును సంత యాత్ములైన భారతీయులును గ్రహింపవలసి యుండును. “లోక మంతయును నవ్యదివ్యప్రభావముతో పరిభ్రమించుచున్నపుడు మనము నుశ్చరముగ నుండుట గాని అధికార వగ్గాభిమానులుమందగమనము నవలంబించుటగాని యుక్తము గాదు. ఇది యసంభవము. మన మిత్రులకు కడలిక గలుగవలయును. వారున్నతభావములను గలిగి విశాలమైన. సంస్కరణములకు బూనుకొనవలయును. ముసలమృత్యోధలవలనను నిరుపయోగ ప్రయత్నములవలనను స్వల్పసంస్కరణముల వలనను నిపుడు ప్రయోజనము గలుగదు.” యుద్ధమువలన లోకమునందు భావవికాసము గలిగినది. లోకమునందు గలిగిన భావవికాసము సభోంతరాశములందు క్రతిద్వనిల్లుచు లోకమునకు నూతనశోభను గలిగించుచున్నది. ఆ ప్రకాశప్రభావము సకలరాజ్యములను రంజింపజేయుచున్నది. బ్రిటీషు రాజసిత్తిజ్ఞలీ ధర్మమును గ్రహించి భారతజాతీయోద్ధరణమునకును బ్రిటీషు సామ్రాజ్యవికాసమునకును లోక శాంతికిని దోడ్పడుట ధర్మము.

విశాఖపట్టణపు సంఘసంస్కరణసభ

వర్తమాన యుగమునందు సకలమును పరివర్తనాధీనమై యున్నది. సకల సంస్థాపనలు మార్పుల నభిలషించుచున్నవి. కొందరు సంఘమునందు దలి దురాచారములను తొలగించి సదాచారములను నెలకొలిపి సంఘము నుద్ధరింప బ్రయత్నించుచున్నారు. కొందరు వర్ణాశ్రమధర్మములను పునరుద్ధారణచేసి సంఘము నుద్ధరింప నున్నారు. కొందరు బ్రాహ్మణులపై ధ్వజమునెత్తి సంఘము నుద్ధరింప జూచుచున్నారు. ఈ కలవరం బంతయును పరివర్తన దశయందున్న సంఘమునకు సహజమైయున్నది. కాని భావికాలమునందు దీ కల్పవరమువలన గలిగెడి ఫలము మాత్రము దుగ్ధా

హ్యముగ నున్నది. సంస్కరణాభిమానులు వర్ణాశ్రమ ధర్మరక్షణవాదులు బ్రాహ్మణాభిమానులు బ్రాహ్మణేతర జనాభిమానులు ధర్మప్రవృత్తిని గోరుచు వారి వారి సిద్ధాంతములను సమర్థింప జూచుచున్నారు. మనజులకు ధర్మప్రవృత్తిని సమద్వైతతో నిరూపించుట దుస్సరంబుగ నుండును. న్యక్తులు సంఘములు జాతులు సంస్కారమునకు తగిన రీతిని ధర్మమును సేవించు చుందురు. సంస్కారమునందభిమానము వ్యక్తమగు చుండును. అభిమానము వలన భిన్నప్రవృత్తి గలుగుచుండును. అహంకారాభిమాన రహితమైన ధర్మప్రవృత్తియందు భేదాభిప్రాయమున కవకాశములులేవు. కడలూరునందు గూడిన వర్ణాశ్రమ ధర్మరక్షణ సభయందు లోకమునకు తరణోపాయము వర్ణాశ్రమ ధర్మరక్షణమునందే సాధ్యమని సిద్ధాంతము చేయబడినది. వర్ణాశ్రమ ధర్మములు భరతఖండమునకు మాత్రము గ్రాహ్యములు. ఇతర రాజ్యముల కగ్రాహ్యములు. లోక కల్యాణమునకు వర్ణాశ్రమ ధర్మసంస్థాపనము లాభమని యంగీకరించినను సాధ్యమని తోచదు. వర్ణాశ్రమ ధర్మ రక్షణవాదులును నొక విధమైన సంస్కారమును నపేక్షించుచున్నారు. అన్నవ పరశురామ పాత్రోగారు వారి యధ్యక్షకోపన్యాసము నందు వర్ణభేదము వలన గలుగుచున్న యనర్థవరంపరలను బాగుగ వర్ణించిరి. వర్ణభేదము ఆత్మకారవమునకు ప్రతిబంధకమై ఆత్మవిశ్వాసమున కాటంకముగ నున్నదను విషయము సర్వత్ర తెలిసియున్నది. భారతీయులందరును సమాన ధర్మబద్ధులై మాతృదేశమును భారతజాతిని నుద్ధరించుటయే వారి ప్రయత్నములకు పరమావధి. ఈ మహత్ఫలమును సాధించుట కేర్పడిన యాటంకములను తొలగించుట సంస్కరణమునకు ఫలము. భరతఖండమునందు మానవులకు సమాన ప్రతిపత్తి కారవము గలుగుటకు కులము ప్రతిబంధకముగ నున్నదని పాత్రోగారు తెలిపిన భావమునందలి సత్యమును దేశాభిమానులు గ్రహించవలసి యుండును. బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరులైన పరమ మిత్రులతోనైనను కలిసి భుజించుట ధర్మ విరుద్ధమని యెంచబడుచున్నది. దీనికి ప్రతికారము ప్రజలయొక్క సిద్ధిని బాగుజేసి వారియందు జ్ఞానమును వ్యాపింపజేయుట సాధనముగ నున్నది. లోకమునందు జ్ఞానము ధనముగల మనుజులు గౌరవింప బడుచుందురు. పాత్రోగారు విద్యావ్యాప్తనము హీనస్థితియందున్నదని జనాభా లెక్కలను వివరించుచు రుజువుచేసిరి. ప్రజలు జ్ఞానహీనులైనపుడు ధర్మహీనులును ధనహీనులును నగుట సహజము. జ్ఞానసంపన్నుడైన బ్రాహ్మణేతరుని సయితము ప్రజలు బ్రాహ్మణులవలె గౌరవించుదురు. పాత్రోగారు సూచించిన సత్యకాముని వృత్తాంత మిందులకు నిదర్శనము. అహంకారాభిమానములను పరిత్యజించినకలజనులుమాత్రమే పరామర్శలైనపుడు సంస్కరణ మేరూపమును ధరించినను ఫలము అమృతమయమై సకలజనులకు వాంఛనీయంబగును.

కాగితముల పరిశ్రమ
భరతఖండమునందు కాగితములను జేయుటకు తగిన సహజపదార్థములు గలవు. జలాధారములు గలవు. కాని యవసరమైన కాగితములలో విశేషభాగము విదేశములనుండి వచ్చుచున్నది. కారణము భారతీయుల యలసత్వమని విశేషమగుచున్నది. హిందూదేశమునం దిప్పుడెదారు కాగితముల యంత్రకాలము గలవు. అందు నాలుగుయంత్రాలములకు విదేశీయులు యజమానులు. ఆ యంత్రాలములు భరతఖండమున కవసరమైన కాగితములలో గూడన సంఖ్యతనము నుపయోగింప

విదేశ వార్తలు

డచ్చి ఇంగ్లీషు క్షేత్రముల పుష్కలముగ బ్రటిషు వేరుసేన యొకటి 11 జర్మను డిప్ట్రాయరుల గాంచెను. కాని బ్రిటిషు వారు గుండ్లకు ప్రేల్వినంతనే శత్రువులు గావమైన పొంగను నలుమట్టును గ్రమ్మి తేసి నడిగా నవ్వొట్టు బాసిబోయిరి.

కాయస్థు సభలో బాయరు బార్నిగారు అంతగ్రాముల విషయమున నాలోచింప బడిన నూతన పద్ధతులను చెప్పి ఆహార పదార్థముల కెట్టి లోపములైన సంభవించి ప్రజలు బాధ పడకుండునట్లుల బాగ్రస్త పక్షమన్నామని వివరించిరి.

సంవత్సరమునకు 30 లక్షల టన్నుల బరువుపట్టు నొకలు సిద్ధము చేయబడు చున్నవనియు ఇంగుళులన యుద్ధానంతర బ్రిటిషు నావికాదళము ప్రపంచమునం దన్ని జాతుల నావికాదళమును మించిపోవుననియు కన్జను ప్రభువు గారు ప్రభువుల మండిరములో చెప్పిరి.

క్రిందటి వార్తములో శత్రువులు ముంచివేసిన ఓడల సంఖ్య చాల తగ్గిపోయినది. 2,874 ఓడలన్ని ప్రదేశములనుండి బ్రిటిషు శేపు స్థలములకు వచ్చినవి. 2,198 అచ్చటినుండి పోయినను 46 ఓడలు మాత్రమే ముంచివేయబడినవి. అందు 1600 టన్నుల బరువు లోపలన్నవి22; అంతకెక్కువగా నున్నవి 2.

ప్రాన్సుదేశమున పనిచేయుటకు బర్మా మిశ్రమజాతి వారును, ఉత్తరచైనావారును గల యొక యనుచరవైస్య మేర్పడినది. దాని ముఖ్యస్థానము పాపైగువద్దను, కాఫులు టిడ్డిము, చినుకొండలవద్ద నేర్పనవలబడినవి. మేజరు ఎఫ్. సి. ఓవర్సూగారియనుచర వైస్యమునకు సేనానిగా నుండును. కె. సి. ఫ్లవరు, హెచ్. హోలుమాను హంటుగార్లు సహాయసేనానులుగా నుండును.

సహ్యానికా రణరంగమున మరలయుద్ధము ప్రారంభమయ్యెను. జోరి యను సురస్సునకు వైయుతి భాగమున నాలుగు మైళ్ల రంగమున బ్రిటిషువా రెడిరించిరి. సగటున 500 గజముల లోపును రెండుమైళ్ల పొడువును గల శత్రురంగమును బ్రిటిషువా రాక్రమించిరి. కుడివైపున బ్రిటిషు సన్నాహములు సాగలేదు. మొనాస్ట్రీ ప్రాంతమున పెర్నియ నులును రుద్ర్యకులును కొన్ని కందకముల బట్టుకొనిరి.

అనేక సంవత్సరములనుండి క్రొపాట్కినురా కొమారుడు బ్రిటనున నుండెను. ఇటీవల రుద్ర్యలో నేర్పడిన దొరతనమువారు వీరిని సహకారులతోగూడ తక్షణమే రావలసినదని పక్షమానమంపిరి. రాష్ట్రమునం దంతటను రాకొమారునకు విశేషముగు గౌరవము కలదు. జాతీయ పునర్నిర్మాణమునకు వీరి సహాయ మపేక్షించి క్రొత్త రాజ్యాంగమువారు వీరిని పిలువనంపిరి. నలునది సంవత్సరముల క్రిత మాత్రమే వైబీరియా నుండి తప్పించుకొని ఇంగ్లండును చేరెను.

వైమానికులను పరీక్షించుటకు ప్రాన్సుదేశమున నొక యువముక్తకు పద్ధతి యవలంబింపబడుచున్నది. వైమానికుడు గాదలచిన వాడొక యంత్రమును తనచేతులతో పట్టుకొనియుండవలెను. ఈరీతిదేహమున కలిగిన చలనమునంతయు ఈ యంత్రము రికార్డుచేసి చూపును. యంత్రమును పట్టుకొని యుండు, ఆకస్మికముగ నొకపిస్తోలు కాల్చబడును. యంత్రము విశేషమగు చలనము గనుపరచినచోదల, నీరని వైమానికునిగ గ్రహింపదు. స్వల్పమాత్రపు చలనముండిన వైమానికునిగ నియమింతురు.

కున్నది. మనదేశము వలె చీనాదేశము సయితము విషచుదేశయందున్నది. చీనాదేశ మనది నుండియును కాగితములను జేయుటకు ప్రసిద్ధిని బడసినది. కాని క్రొత్త పద్ధతుల నవలంబించినందున కాగితముల పరిశ్రమ పూర్వ స్థితియందున్నది. ఇప్పుడు చీనాదేశము నందు మూడు కాగితముల యంత్రాలములు మాత్రము గలవు. చీనాదేశమున కవసరమైన కాగితములన్నియును కాగితములుచేయుట కవసరమైన పిండియును నీదేశములనుండి దిగుమతి యగుచున్నది. భరతఖండమునందును చీనాదేశమునందును ప్రజలయలసత్వము పోయి ఉడ్డెగ మేర్పడిన గాని విద్యాభ్యుదయము పరిశ్రమల వికాసము సాధ్యములుగావు.

ఆంధ్రదేశ వార్తలు

పండిత మహాదేవశాస్త్రిగారి యధ్యక్షక్రింద గంజాము మండల సంఘసంస్కరణసభ బహుపురమున ఈనెల 19వ తేదీని ప్రారంభమగును.

గుంటూరు మండల పిండియా సంఘసంస్కరణసభ 29-వ తేదీని జరుగునని ఇదివఱకు ప్రచురింపబడినది. అది పారపాటు, ఆసభ యీనెల 30-వ తేదీ ఉదయమున జరుగును.

పున్నన లక్ష్మీనారాయణ పంతులు బారిస్టరుగారు ఈ మాసాంతమున శేషల్లో జరుగబోవు గుంటూరు మండల సంఘసంస్కరణ సభాధివత్సరము నంగీకరించుట కొప్పుకొనిరి.

బంధుపురమున దానధర్మములందు ప్రసిద్ధిచొందిన వైస్యకుల తిలకమగు వారడ వేంకటరత్నముగారు గత భానువారమున స్వగృహమైన పాపకులకు దేవులు కెంతయు చింతించుచున్నాము.

గుంటూరుజిల్లా దాచేపల్లి గ్రామములోని "ఆంధ్రపుస్తక భాండాగారము" యొక్క ద్వితీయ వార్షికోత్సవము 0-5-17 తేదీన జరుగును. ఇదివఱకు ప్రకటింప బడినట్లు 172 వ తేదీని జరుగదు.

ఆంధ్ర విద్యాధి సభ:-సభాధ్యక్ష సంఘము వారు (సెప్టెంబరు)విద్యాధి మహాసభను ఈనెల31-వ తేదీని ప్రారంభింప నిశ్చయించిరి. బంధు నోబిలుకళాశాలయందలి ఎమ్. సుబ్బారావుగారు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు. ఎన్. శ్రీనివాసాచారి, వై. హనుమంతరావు మున్నగువారు కార్యనిర్వాహకులు.

ఈనెల 6-వ తేదీని మదనపల్లి భారతయువజన సంఘమువారు వాయల్పాడుకు పోయి అచ్చట తియాపాక్షికలో పాఠశాల ఉపాధ్యాయుల సహాయముచే విద్యాధివసతి గృహము మున్నగు కార్యముల కొఱకురు. 28 - 13 - 10 లన, తది గొండ గ్రామమున రు 10 - 4 - 0 ను వసూలు చేసిరట.

కివకోడు రాజోలుగ్రామముల యూనియన్ లకు జేరువరపు నరసింహంపంతులుగారిని రాజమండ్రి తాలూకా బోర్డువారు వైరువునుగా నియమించినారు. వారు ప్రజానురంజకులు. శివుర్లు ప్రజలకష్టములు తమ కష్టముగా పోటించి పోటుపడి పనిచేయువారని తత్పురవాసు లొకరు వ్రాయుచున్నారు.

గోదావరిజిల్లా పలివెల గ్రామమున యీనెల 19, 20 తేదీలను జరుగబోవు ఆంధ్రభారతీనిలయ వార్షికోత్సవ సమారాధనకు కూచించుచి మార్చివారాహుణ్ణముగైగారు 20 కుంచముల బియ్యమును అనన్తిండి సీతారామయ్యగారు ఆరెండు దినములకును కానబడిన ఫలహారపు సామగ్రిని ఇచ్చుటకు వాగ్దానము చేసిరి.

ఈనెల 28, 29, 30-వ తేదీలను శేషల్లో జరుగు 26-వ గుంటూరు మండలసభకు నౌరవనీయులగు భూపతి రాజు వేంకటపతిరాజు బి.ఎ.బి.ఎల్. గారు ఆగ్రాహాధివత్సరము కుహింప నంగీకరించిరి. ఈసభలో పాటు 28-వ తేదీ సాయంత్రము మండల పుస్తకాలయ సభయు 30-వ తేదీ ఉదయము సంఘసంస్కరణసభయు జరుగును.

ఇంగ్లండునుండి విద్యాసంఘ కార్యదర్శి యిల్లు వ్రాయుచున్నాడు.-గ్లాస్గో విశ్వవిద్యాలయ స్నాతకుడై వియ్యాలి గాంచిన బి.ఎన్. డె., బి.ఎస్. సి. సి. ఇ. ఆరు నతకు వెదుకొల్లులూలు నందలి సాంఘాతిక కళాశాలయందు యాంత్రిక విషయకోపన్యాసముగ నియమింపబడెను. ఈకని కిరునది నాలుగు సంవత్సరముల తరుస్సువిద్యార్థుల యాదరపాత్రుడై యీతడు నిపుణుడగు నుపాధ్యాయుడని కీర్తికహించెను. ఈతడు కలకత్తా వాస్తవ్యుడగు ఎన్.ఎన్. డె. ఎమ్.ఎ.బి.ఎన్. సి.గారి సోదరుడు. ఈతడు 1915 నుం బి.ఎస్.పట్టుమును బడసి, అనేకమగు మోగ్యతాపత్రముల బడసెయున్నాడు. ఇది విశ్వవిద్యాలయప్రభావాలియే గాక యాంత్రికవిషయములవిభాగము ఇంజనీయరులు మున్నగు వారిలో నీరనికి రిసెంసల యనుభవము కలదు. అనేక సమాజములకుం దీతడు సభ్యుడు. ఇండియా కార్యదర్శి అసిస్టెంటు ఇంజనీయరుగ దేవారి నెమ్మకొనెను. కాని ఆయన కస్టమర్షన్ కుంటుంటే నా యుద్ధోగము నంగీకరింప తీలులేకపోయెను. ఉపాధ్యాయుని నునుభవమును క్రింది వింభ కీరు యజ్ఞించియున్నాడు.

విరోధామహాసంగమము

ఒక జిల్లిన ధ్వంసమగుట

జర్మను ఛాన్సలరు వియన్నాకు వెళ్లుట

పరాసుప్రతినిధులు కనడాకు వెళ్లుట

ఇండియాదేశపు పత్రికాసంపాదకుడు బాగ్దాదుకు వెళ్లుట.

(రైతుల ఏజెన్సీ.)

ఇంగ్లండు

జార్జి చక్రవర్తిగారి పర్యటనము

లండను, మే 12:- వైసారము ఉత్తరపు పారిశ్రామిక ప్రదేశములలో రాజుగారు రాణి గారును సంచారము చేయుదురు.

లండను, మే 14:- ఇంగ్లాండుదేశోత్తర భాగమున చక్రవర్తి చక్రవర్తిగారులు మందుగుండు కర్మాలయముల నొందుచున్నారు. ప్రతిరోజును వారు కార్మికులతో సావధానముగ మాట్లాడుచున్నారు.

మరణములు

లండను, మే 11:- చార్లసు హెన్రీ బార్క్లెస్టోమ్, హోర్ట్ల ఫీల్డింగుహాలు, డ్రెడెట్టు డి. పాస్సనుగార్డు చనిపోయిరి.

జర్మను అంతర్గాములను నాశన మొనరించుట

లండను, మే 11:- నష్టపరుపబడిన జర్మను జలాంతర్గాముల సంఖ్య కొన్ని దినములనుండియు చాల సంతృప్తికరముగ నభివృద్ధి చెందుచున్నదని ఎమ్. మార్శెల్ హాటిక్ గారు తెలియజేసిరి.

ప్రీబర్గు ప్రత్యేకకారములు

లండను, మే 11:- ప్రజల మండిన ప్రశ్న కుత్తర మిచ్చుచు, మనము ప్రీబర్గు అపకారములకు ప్రత్యేకకారము చేసినవాడిగ రెండు ఆసుప్రతియోడలు మాత్రమే ముంచివేయబడినవి బోన్ గాగు నుడివిరి.

జర్మను విమానమును ధ్వంసముజేయుట

లండను, మే 14:- నేటియుదయము ఉత్తరసముద్రములో ఎస్. 22 సంఖ్యల జర్మను విమానమును మన నావికా బలములు ధ్వంసముచేసినవని నావికాధికారవర్గమువారు తెలుపుచున్నారు.

ఫ్రాన్సు

బుల్లెకోర్టు ర్యూలయందలి బ్రటిషు పై న్యయులు

లండను, మే 14:- బ్రటిషువా రిటుల ప్రకటించుచున్నారు:- ఆదివారమునాడు బుల్లె కోర్టునకు తూర్పున హిందసుబర్గు పక్షిగో మా స్థానములపై కొన్ని దండయాత్రలు చేయబడెను. మేము రెండు పర్యాయములు వెనుకకు తగ్గిపోతిమి. గత పదిదినములలోను సంపూర్ణ తీర్మానముతో చేయుబడిన ముట్టకలలో నభివృద్ధియు పండ్లెండు ముట్టకులపై ఆక్రమణయు మహా ధాటితో ప్రతిఘటించిరి. బుల్లె కోర్టునందలి విశేష భాగము మా స్వాధీనములోనే యున్నది. ఆదివారమునాడు మేము ర్యూయందలి పర్మియగ్రహములలో స్థిరముగ నుండితిమి. గ్రీన్లండు కొండ యొక్క పర్మియగ్రహములలో మేము మరల విడిదికొని గలిగితిమి. జర్మనుల ఆకాశవిమానములలో ఆరింటిని ధ్వంసము చేసితిమి. అయిదింటిని నిరుపయోగముగ జేసివైచితిమి. మా విమానములలో ఆరు కనుపించుచున్నవి.

వివాళకరమైన ఫిరంగియుద్ధము.

లండను, మే 14:- ఫ్రెంచివారిటుల ప్రకటించుచున్నారు. రణరంగమునంలేకుండు ఒక విభిన్నమైన సెయ్యురీ నెల కొల్పబడెను. శత్రుప్రతిఘటనములపై మేము వివాళకరముగ ఫిరంగియుద్ధమును గురిపించితిమి. అందులకు శత్రువులు యెగురింపింపింపి బలహీనులుగా మిగిలినారు. మా తుల్యులపై దండెత్తిన మా జర్మనుల ఆకాశవిమానము నణగద్రొక్కెదము.

రుష్యా

సంయుక్తప్రయత్నము ఉద్రేకోపన్యాసము.

మెట్రోగ్రాడు, మే 11:- నేటిదినమున సమావేశమైన డ్యూమాసభలో యుద్ధమంత్రి జనరలు గచ్చికాఫ్ గారు రుష్య సల సృజేకాభిమానమును రుజుల్పించుచు, “ఎటులైన సంధి జరిగిన బాలున” నెడి మతభావకుల తృణీకరించి, శత్రువుల నణచివేయుట కొక్కరూరుగ చేతమంతయు గలసి పనిచేయవలయునను సంయుక్త ప్రయత్నమున కిందునైన తడవుచేయగూడదని ప్రజల హెచ్చరించిరి. అన్ని తరగతులవారును మహా నందోత్సాహములతో వారి యువన్యాసమును వినిరి.

ప్రత్యేకసంధి ప్రతిపాదనము

ప్రజలు త్రోసివేయుట

మెట్రోగ్రాడు, మే 12:- వైసికుల తరపునను, కూలీల తరపునను ప్రతినిధిగా కార్యనిర్వాహకసభలో నున్న స్కావిలాపుగా కొకసభలో ప్రత్యేక సంధి ప్రతిపాదనము నందఱు రష్యయును ఏదగించుచున్నారనియు, జర్మనులతో సత్ప్రసంగి కేకభించిన వైసికుడు రుష్యుల ప్రజాపరిపాలనకు హానిచేయువాడగుచున్నాడనియు చెప్పిరి. కంక్షకులవద్ద యుద్ధము చేయుటకేకాక సమయమువచ్చినప్పుడు దృఢముగ నెదుర్చుటకు గూడ తగినదిగా నుండునట్టి మహాసామర్థ్యము గల వైస్యమును మనము తయారు చేయవలయుననిరి.

రుష్యా బలవత్తరమైన దగుట.

హాత్కొలిపు కవోకతనమువారికోరిక.

లండను, మే 11:- ఆరాజకమున గల్గించుట కచ్చట చట్ట ప్రయత్నములు చేయుచున్న కొలది సంఘముల కట్లు చేయగూడదని దొరతనమువారు హెచ్చరించిరి దేశములో సంతోషముని తమయధికారమునుబలపరచుటకురష్యావారందఱును తోడ్పడవలయుననియు, కోరికెరికవరలో పరిపాలనాధికారమున పాట్లాననికృషిచారికామికసంఘముల ప్రతినిధుల నాహ్వానించుచు నొక ప్రకటన నంపిరి. డ్యూమాసభాధ్యక్షుడు ఎం. రాష్టిమాంకో గారికిని, కార్యకరుల ప్రతినిధుల కధ్యక్షుడు ఎం. చేయిడ్డిగారికిని నిరంతర మనేకవిజ్ఞాపనము లంపబడెను. స్టామహములో జరుగుచున్న సంస్కరణములలో పోగూడదని రుష్యుల సాంఘికవాదులు తీర్మానించుకొనిరి. ఏలయు, ఆసభలో జర్మను సాంఘికమును, జర్మనుసామాజ్యభవదేశంల ఒక ప్రతినిధులును పాట్లా నెదరు.

గొప్ప జర్మను విమానము కూలుట.

ఆగ్రువ వైమానికులు మరణించుట.

లండను, మే 11:- రుష్యుల వాయువాద్య యిటుల తెలుపుచున్నది. మహాధయంకరములగు ఇలియామూర్కోమెట్టు ఆకాశవిమానములలో నొకటి యేలనో పడినట్లు అడుగుల యెత్తునందీ కుండాపైను జిస్కావద్ద పడిపోయెను. దానియందలి ఆగ్రువ వైమానికులు మరణించిరి.

యుద్ధరంగమునకు క్రొత్త యుద్ధోగముల సంపుట.

మెట్రోగ్రాడు, మే 13:- గచ్చికాఫుగారిటుల ఆజ్ఞా కించిరి. 1913వ సంవత్సరములో తిరుగుబాటు చేసినట్టియు, ఎప్పుడింక యుద్ధములోనికి భాగ్యవైయు మనుష్యులను, ఉత్త్య కస్థులను కణ్వంకమునకు మూలమైకొద్దోరులుగ పంపవలెను. అట్టి ఉత్త్యకస్థుల వ్యవహారము మాడి 17 గురు ప్రతిపక్ష మున్నాడు.

ఫికోలండు కార్యదర్శి

మెట్రోగ్రాడు, మే 15:- జర్మనుల వైసికాధిపత్యమున నశింపజేసినగాని రుష్యావిప్లవకారులపని ఫలకంతయు కానేరదని నిన్నటిదినము డ్యూమాసభలో నుపన్యసించిన ఎం. ర్యూడిట్ ఛెఫ్ గారు ఫికోలండురాష్ట్రమునకు కార్యదర్శిగా నియమింపబడిరి.

మందుసామగ్రి వ్యవస్థలు

మెట్రోగ్రాడు, మే 14:- రుష్యా యుద్ధమంత్రి ఎం. గచ్చికాఫుగారు మందుసామగ్రి వ్యవస్థలగుర్తి యిట్లుపల్కిరి. రుష్యాలో యెగుమతి దిగుమతి వ్యాపారములను మరల జరుప నియోగించిన ఆమెరికాలో స్థిరమగు సుదంబడిక చేసి కొనిన మందు సామగ్రిని గూర్చిన కట్టము లన్నియు కొలది వారములలో నంతరింపగలవు. వైసికులకు ఆహారసామగ్రి నంద తేయు విషయము ప్రస్తుతము మిక్కిలి అసంతృప్తికరముగ నున్నది. కొలదికోజులలో మిగుల బాగుపడగలదు. మనుష్యులందఱి యొక్క శక్తిసామర్థ్యములను బాగుగ నుపయోగింప వీలగునట్లు వైస్యమున క్రొత్త యేర్పాటులు చేయబడెను.

జనరలు కార్నిలాపుగారి రాజీనామా.

మెట్రోగ్రాడు, మే 13:- మెట్రోగ్రాడు నందలి వైస్యముల నడిపించు ఉద్యోగమునకు జనరలు కార్నిలాపుగారు రాజీనామా నొసగిరి. ఇందుకు సమాధాన మేమియు నీయబడలేదు. కాని కార్మికుల ప్రతినిధులను, వైసికుల ప్రతినిధులకును జరిగిన ఘనణవలన నిట్లు జరిగినట్లు గన్పించుచున్నది.

జర్మనీ

జర్మనీ యుద్ధాశయములు.

లండను, మే 12:- మంగళవారమునాడు ఛాన్సలరు గారు జర్మనీ యుద్ధాశయములగుర్తి ఉపన్యసించెదరని ఒక బెర్లిను తంత్రీవార్త తెలుపుచున్నది.

టిన్సప్రతికయొక్క జర్మను విశేషుడిట్లు వాయుచున్నాడు:- జర్మను యుద్ధాశయములను గూర్చి చేయబడిన ప్రశ్నలకు ఛాన్సలరుగారు సమాధానములు ఒకానొక అధికార పత్రిక ద్వారా తెలుపబడునని పాస్ మెంటులోని ప్రేష బుక్కి కొనుచున్నారు.

జర్మనుల ఆహార సామగ్రి.

ఆమెస్టర్డం, మే 11:- జర్మను రీవ్ స్టాగ్ సభలో ఆహారసామగ్రిల అధికారి యిటులచెప్పెను. రుషీనియానండి ఆహారపదార్థము లధికముగా వచ్చునని యాశింపగూడదు. మన మిత్రులనుండి యెట్టిసరకును రానేరదు. తిట్టదేశములనుండి గూడ నమెరికాదేశ మెట్టిసరకును రానీయకున్నది. ఇంక జర్మనీవారు స్వసామగ్రిమీదనే యాధారపడవలసి యున్నది.

జర్మను ఛాన్సలరుగారు

వియన్నాకు బోవుట.

ఆమెస్టర్డం మే 14:- బెర్లినునుండి యిట్లాక తంత్రీ వార్త వచ్చెను. ఛాన్సలరుగారు వియన్నాకుబోయి ఆచట ఆస్త్రియా విదేశాంగమంత్రి ఎం. క్లెర్నుగారితో నేదియో మంతనము చేయుచున్నారు.

జీబ్రూజీ ముట్టసి.

లండను, మే 14:- బెర్లిను ఉద్యోగక్షు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. శనివారమునాడు జీబ్రూజీమీద దురగమనము లగు మోనిట్లను ప్రేల్చి గుండ్లవన్ను గురిపించిరి. కొంచెము నష్టము మాత్రమే గలిగెను. మరణములేవియు సంభవించలేదు.

టర్కీ

తురుష్కులు యూదులను చంపివేయుట.

లండను, మే 13:- పాస్తోవరు సమీపముననున్న బాఫ్లానున్న యూదులందఱును బలవంతమున నాథలమును విడిచి ఉత్తరమువైపు పరుగిడవలసినవారైరి. వారటులు పరుగెత్తుచుండగా తురుష్కులువారిని దోచుకొనిరి. వారి ఇండ్ల నన్నిటిని దోచుకొని తగులబెట్టిరి. నివారింప బ్రయత్నించిన వారినిదండిని చంపివేసిరి. నెలకొలది జనలు అసహాయులై, కృశించుచు నోగపడిన లగుచు మార్గముల వెంబడి తిరుగులాడుచుండిరి. తెలియని ప్రదేశమున కెక్కడికో తీసికొని పోబడిన వారలలో శ్రేయాపలమునానులగు యూదులు పిల్లలసంఖ్యాక్కులుగ నుండిరి.

కేసడా

జ్యోతిగారు మాంట్రిలను జూడబోవుట

మాంట్రిలు, మే 14:— జనరలు జ్యోతిగారు మాంట్రిలు నగరము సెక్కుమారు చాల తొందరగా చూచిరి. అప్పుడు వారికిమంచి యాదరణము జరిగెను.

అతి విస్తారముగ గోధుమపంట

మాంట్రిలు, మే 14:— విన్నపెగు రాష్ట్రమునందలి పంట భాగము నున్నదని తెలియుచున్నది. ఈ యెటిగోధుమ పంట అతి విస్తారముగ నున్నది.

ఎమ్. వి. వియాసిగారు కేసడాను సందర్శించుట

అట్టమే, మే 14:— ఎం. వి. వియాసిగారు రెండు పార్లమెంటు మందిరము లందును ఉపన్యాసము లాసగిరి. యుత్సాహకరముగ నిచటి వా రాదరించిరి. కేసడావారు రణ రంగమునందును ముఖ్యముగా యాప్రమ వర్తన చేసిన యువ కారములను వారు విశదీకరించిరి. ఆ వలసరాజ్యము చేసిన ధన సహాయమును గూడ వా రొప్పుకొనిరి.

ఆస్ట్రేలియా

50 ఏండ్ల మరమ్మల సంగీకరించుట.

మెల్బోర్న్, మే 15:— దేశరక్షకమంత్రి పియర్స్ గారు క్రొత్తపైసెలకు జేర్చు కాభాధికారతో కొంతమంతము సలిపిరి. ఏబదిఏండ్ల వయస్సులోని వారిలో శరీరపటిమ గలిగి యున్నవారి నందరి సంగీరించుటను గూర్చి వారు చర్చించిరి తెలియచెప్పిరి.

జాల్మనీ

మెసెడోనియాలో మిత్రమండలివారి విజృంభణము

లండను, మే 11:— మెసెడోనియాలోని పరాసువా రిట్లు ప్రకటించిరి. వర్తనకు పర్షియమును, హ్యూమాకు దక్షిణమును, చాల అసాధ్యముగ స్థలములనున్న సిక్డిలి జను అను దుర్గమును ఘనముగ ముట్టించి బల్గేరియనుల ధైర్యకరముగ ననేకములు యెదురింపగా వారల తిరుగ గొట్టితిమి. సేర్వానులుపు సందును, మెసెడోనియా క్షేత్రమునందును ఫిరంగులు యుద్ధముగ కాలవడెను. మే 10, 11 తేదీల లో జరిగిన యుద్ధమునందు మిత్రమండలివారు 858 గురు బైడి లను మూడు యంత్రపు తుపాకులను బట్టుకొనిరి. శత్రువులు విశేషముగ నష్టపోయిరి.

హాలండు

హాలండు యుద్ధమంత్రి రాజీనామా నిచ్చుట.

హేగు, మే 11:— 1909-వ తరగతి భూసేనను పిలువ గూడదను తీర్మానము రెండవసభలో వెక్కువ మందిచే నామోదితమయి తీర్మానింపబడుటవలన హాలండు యుద్ధ మంత్రి బాన్ బూముగారు రాజీనామా నిచ్చిరి.

సాంఘికవాదుల సభ

హాలండు ప్రతినిధుల వారించుట

ఆమెర్స్టరమ్, మే 13:— సాంఘికమునకు బో నదైకించిన హేటి మొదలగు స్వతంత్ర సాంఘికవాదులకు పాను పోర్టుల నిచ్చుటకు దొరతనమువారు నిరాకరించిరిని తెల్లిన నుండి వచ్చిన యొకకంప్రవా దులన తెలియుచున్నది.

నార్వే

నార్వేలోనికి వార్తాపత్రము లే తెంచుట

క్రిస్టియనియా, మే 13:— నార్వేలోని కేతెయియన్న పన దేశీయులవై దొరతనమువారు గట్టి యధికారమును చాలా యుంపకున్న నీదేశపు నావికులు మహా కష్టముల పాలు కా గలరని నాలుగు సంఘములలోని కేప్తాములు మున్నగు నావి కులు తీర్మానముల గావించి.

స్కాండినేవియను మంత్రులసభ

మే 13:— స్కాండినేవియను మంత్రులసభమువారు రెండ యుగ సమావేశమై యొకను తలపథదేశీయులనే యుండుట కును, ఏదిగమైన మధ్యగ ర్హిత్వము నంటకుండుటకును విశ్వ యుగమొనరి.

స్వెయిను

స్వెయినువారిటడను జర్మను జలాంతర్గాములు

ముంచివేయుట.

మెడిడు, మే 13:— కెటికిపోవుచున్న కార్మిక్ అను స్వెయినుదేశపు స్త్రీమరును జర్మను జలాంతర్గాములు ముంచివేసెను. స్వెయిను దొరతనమువారు దానిని గర్హించుచు నష్టముల నీయగోరి. గిశోను ఫ్రెంచి తీరములలో మధ్య నడచుటడల సంరంక్షించుటకు వారు రెండు యుద్ధనౌకల నియోగించిరి.

సింలా

ఇండియా కార్యదర్శిగారి సందేశము.

యుద్ధము.

సిన్హా, మే 12:— ఇండియా కార్యదర్శిగారు ఈ నెల 11-వ తేదీని ఈ క్రిందితంత్రీవార్తను రాజ్యపరిధిగారికి పంపిరి.

జర్మను లసంఖ్యాకులగుదాకిరి. సాధారణపు గుండ్లను విమతాయు గోళములను విశేషముగ నుపయోగించి కొంత సేపు భయంకరముగ ముట్టడిసలిపిన పిమ్మట ఫ్రెన్చువారు అను గ్రామమును మరల పట్టుకొనిరి. వారి నష్టము లమితము. బ్రిటిషువారు మరల నెదిరించి విడచివెట్టిన స్థలము లో కొంతభాగము నాక్రమించుకొనిరి. కాని ఆగ్రామములో విశేష భాగము జర్మనుల చేతులలోనే యున్నది. బుల్గేకోట్ట చుట్టుప్రక్కల మహా ధనుంకరమైన యుద్ధము కొంతవర కెడ తెగకుండ జరిగినది. శత్రువులు ఫిరంగిన్నముచాలున బుల్గేకోట్ట నకు తూర్పున పొందెనుబర్గ లైనులో బ్రిటిషువారు పట్టుకొని యున్న ప్రాంతమును మరల స్వాధీనము చేసుకొనవలయునని ప్రయత్నించిరి. బ్రిటిషువారు తమస్థలముల నిశ్చలముగ కాపా డుకొనుచుండిరి. గాలిలోయుద్ధము ఘోరముగ జరుగుచున్నది.

జిసినది కుత్తరముననున్న క్రాయోని పీఠభూమిలో పరాసువారు జయించిన భాగములను స్వాధీనముచేసికొనుటకు జర్మను లనేకసాయుధ ప్రయత్నించిరి. అన్నిమాటలను పరా సువారు వారిని తరిమి వేయుచు మరికొంత భాగము నాక్ర మించిరి.

మెసెడోనియా యుద్ధము.

శత్రువులను కొండల వద్దకు తరిమివేయుట.

సిన్హా, మే 13:— 5 వ తేదీ నుండి ముఖ్యములైన పను లేవియు జరుగలేదు. మట్ ఎల్ అహాయిమ్ దయాల్ సంఘల మధ్య యుద్ధము చేయుచున్న మన వైస్యములు శత్రువులను వైటులి, ఆగ్నేయ మూలలందు తేబెల్ హెమ్రును పర్వతము కడకు తరిమివేసెను. ఇది బాగ్ దాదునకు 60, 80 మైళ్ళ దూర మున నున్నది.

పంగదేశములో ధనిజపూరుల మండలస్వాధీకారివద్ద ఒకకేసు జరుగుచున్నది. అందు గౌరవకుటుంబములకు శెందిన 5 గురు పంగదేశ యవకులుగలరు. వారు క్రిమిల్ ప్రాసీజరు 110 సెక్షనుక్రింద చార్జీ చేయబడిరి. ముద్దాయిలు ధనిజపూరు గ్రామమువారుకారు, వారు మైచుకోసింగు కోమల్లారాజ పాయివారోరు, ధనిజపూరు మండలములనుండి వచ్చిరి. వీరు హత్యలు, దొంగతనములు, దోచుకులు చేసెదరు. ప్రభుత్వము ను తొలగించుటకు యత్నించు సంఘమునకు శెందినవారిని ప్రభుత్వమువారి న్యాయవాది చెప్పెను. వీరు మారుపేర్లు పెట్టు కొని ధనిజపూరులో ఏకాంతస్థలములలో నుండిరియు! పిల్లలకు గృహమువద్ద పాతములను జెప్పటకు కొందరియొద్ద నుపాధ్యాయులుగా కుదిరి, రహస్యముగ ప్రజలను తమసంఘ మున చేర్చుచుండిరియు నతడు చెప్పెను. పోలీసువారు వీరిని పట్టుకొని, పరిశోధించి రుజువుపెట్టిరి. కేసు జరుగుచున్నది.

యాబది సంవత్సరములు వయసుగల క్రిస్టియను వాడు తనభార్యను చంపెనని కేసురాగా, గౌరుతురు నెపె న్నజ్జిగారు కేసును విమర్శించి ముద్దయికి మరణ దండనను విధించి యుండిరి. జడ్జిగారు తీర్పువై ముద్దయి మోక్షార్థనకు అప్పీలు చేసికొనెను. మోక్షార్థనా రతనివాదమును తక్కు నేయక అప్పీలు కొట్టివేసిరి.

గౌరవనీయులగు నవాబుసయ్యదు నవాబాలీ జాదర్ గారు పంగదేశ మహమ్మదీయ సంఘాభ్యుత్థతను పలకుకొనిరి. స్వామ్యాభ్యాససభలోని 19 గురు సభ్యులు సంతకములుచేసి పంపిన నివేదికములో పంగదేశ మహమ్మదీయుల ప్రతినిధియ గు వీరు చేరాలు చేయకపోవుట నానంపుముగా దిగిరికరిం చలేదు. అనటి సహస్రస్థియ పత్రికా వీరిని విమర్శించెను.

ముఖ్య సమాచారములు

మధుర అసిస్టెంటుకలక్టరు హోర్న్బురర్లు వి. సి. ఎస్. గారు దక్షిణజిల్లాలనుండి సింహళమునకు ఎమిగ్రేషను కార్య ముల సూపరింటెండెంటుగ నియమింపబడిరి.

ఎస్. డబ్ల్యు. జి. వి. మెక్లెడరు వి. సి. ఎస్. గారు మదరాసు కలక్టరేటుకు రాజేగమె భానుబహద్దరు వి. ఎస్. ఉస్మాన్ సాహెబు బహద్దరుగారు అనంతపురము కలక్టరుగ పనిచేయుటకు వెల్లెదరు.

సేలము నాబ్బయ సంఘమువారి మందిరమున 9-వ తేదీ రాత్రి యొక విందు జరిగినది. వివిధ జాతులవారు కలసి ఏక పంక్తిని భుజించిరి. ఇట్టి విందు లింతటనుండి ప్రతి మాసమున జరుగును.

కెటిల్మెంటు డిపార్టుమెంటు రివెన్యూబోర్డు కార్యదర్శి రావుబహద్దరు టి. రాఘవయ్యగారు చిత్తూరు కలక్టరుగ నియ మింపబడిరి. రావుబహద్దరు టి. విజయరాఘవాచారియగారు రివెన్యూ బోర్డు కార్యదర్శిగ పనిచేయుదురు.

గత బుధవారమునాడు ఎర్నాచులూకా, ఇరింబాశే అనుపము గ్రామములో, కిజావీలిల్ కృష్ణనాయుడును, నత్తిసోదరిని కొందరు దుర్మార్గులు చంపిరి. హంతకు లింకము గనబడలేదు. పోలీసువారు శ్రద్ధతో వెదకు చుండిరి.

రామ్మూడు జిల్లాలోని దేవకొట్టి డివిజనును ఇండియను సివిలు సర్వీసులో చేర్చి అందుకుమారుగ తంజావూరుజిల్లా లోని కుంభకోణము డివిజను జిల్లా రాష్ట్రీయ పివిజనసర్వీసులో చేర్చవలెనని గవర్నగారి యుత్తర వ్రేసెది. వీలైనవెంటచే యీ మార్పు అచలులలోనికి వచ్చును.

తాడియూరులోని మినాకీ. సుందరీ విద్యామందిరము యొక్క వార్షికోత్సవము 17 వ తేదీని జరుగును. కుంభకోణ పు మ్రాస్కూలు హెడ్డుమాస్టరు రావు బహద్దరు ఎస్. అప్పా కాశ్రిగారు రధ్యక్షత వహింతురు. విద్యామందిరపు ప్రిన్సిపలు గారు కర్మానుష్ఠానమును గూర్చి యుపన్యసింతురు.

మలబారున నవాబ్జ్యోతి ఘలబారున వర్గములు గురి యకపోవుటచే చాలనిబ్బందిగలుగుచున్నట్లు వెక్కు స్థలముల నుండి తెలియ వచ్చుచున్నది. మండలమున కొన్ని ప్రదేశముల నీళ్లు దొరకుటలేదు. కొన్నిస్థలముల యందు పశువులకు గడ్డి దొరకుట లేదు.

5 వ తేదీని పుదుచ్చేరిలో జరిగిన బి. ఏ. పరిష్కా ఫలిత ములు బయలు పడినవి. తుదకు 11గు రిండికి, 2గు కృతార్థు లయిరి. ప్రధానభాగములో 22 రికిని 11గురు కృతార్థులయిరి. కళాశాలలను పాఠశాలలను సేనవికిగాను మూయబడినవి. తిరిగి జూలై 17న తెరువబడును.

గృహ శోధనము:— ఇటీవల కలకత్తా నగరమున అర్మీబ యనపిడి పరిసరమున దొంగతనముజరుగుట తెలియజేయబడెను. తత్సంబంధమున 11-వ తేదీని ఆపరాధాన్వేషక కాభోద్యోగు లు త్రైభాగమునంతయు పరిశోధించిరి. ముగ్గురు అరస్టు చేయ బడిరి. వేరొకొకరి మొనర్చు పత్రములు కొన్ని పట్టుబడినవి.

యస్. కుప్పస్వామి ఎమ్. ఏ గారు మద్రాసు దొరత నమువారి ప్రాచ్యలిఖితపు పత్రభాండాగారమునకూర్చేటరుగా నున్నారు. ప్రాచ్యలిఖిత గ్రంథములను సంపాదించుటకు వీరు చెన్న రాష్ట్రములోని మలబారు మున్నగు మండలములలో సంచరించుటకు తమ సహాయోద్యోగీయులగు ముగ్గురు పండితు లతో పోవుచున్నారు.

మైసూరు అసిస్టెంటు రెసిడెంటు కేజరు సెయింటు జి. టుకరుగా రచితకాలమునవే తెంగుకూరునుండి వెళ్ళును న్నారు. వీరుతిరుగు సయస్యమున చేరుదురు. వీరికి బయలుగ మేజరు శేమ్సుగారు పనిచేయుదురు. మేజరుటకరుగారును వారిభార్యయు జనరంజకులై అనేక ధర్మకార్యముల యందు పాల్గొనియున్నందువలన వీరు వెళ్ళుదురని ప్రజలునిచూచుచు న్నారు. మేజరు శేమ్సుగారెప్పుడుకచ్చుననయు స్పష్టముగ తెలియదు.

౧౨ వ విశాఖపట్టణ మండల రాజకీయ సభ.

ప్రథమ దిన సమావేశము.
ముఖ్య తీర్మానము లవలంబిత మగుట.

(మా ప్రత్యేక ప్రతినిధి యొద్దనుండి)

భీముని పట్టణము మే 13:- ఆనంద్రిలు ఆకెళ్ల నూర్య వారాయణరావు పంతులు గారి ఆధిపత్యము క్రిందను నేటి సాయంకాలము 4 గంటలకు తిరిగి మండలసభ సమావేశమైనది. ప్రాంతాలమునందకుండు సాయంకాలము చాల మంది ప్రతినిధులును, ప్రేక్షకులును సభ కలంకరించి యుండిరి. విద్యార్థులు రాజకీయ సభలకు రాకూడదని ప్రభుత్వమువారి టీకీల బాకీచేసిన యుత్తరువు ననుసరించి విశాఖపట్టణము, విజయనగరము కళాశాలలనుండి సభకు వచ్చిన విద్యార్థులు సభకు పోవద్దని, పోలీసు అధికారులు తెలియజేసిరి. దానివార విద్యార్థుల కాకాభంగము కలిగి సభామందిరము నొద్దనుండి వారు మరలిపోయిరి.

తీర్మానములు.

సభయందు విచారణకు వచ్చిన తీర్మానములందు రాజభక్తి తీర్మానము ప్రథమము. ఆ తీర్మానమును ఆధ్యక్షుని లవ సాదించి సభాసభులందరు నేకగ్రీవముగ నంగీకరించిరి.

చాల చారిత్రోద్యమము.

విశాఖపట్టణ మండలమునందు బాలచారిత్రోద్యమమును ప్రారంభించి వ్యాపింపజేయవలసినదనియు, భారతవర్ష చక్షుణ కాసనము ననుసరించి, జిల్లాలోని ప్రజలు పైనికులుగ తమ పేర్లను నమోదు చేయించుకొనుటకు తోడ్పడు నిమిత్త మొక శంఖు మేర్పాటు కావలసిన దనియు, యుద్ధయుద్ధమునకు ప్రజలు చాల భవసాహాయ్యము చేయవలసినదనియు, రెండవ తీర్మానము కొందున్నది. ఆ తీర్మానమును ఆనంద్రిలు నేంకట పతిరాజుగారు ప్రతిపాదించి రాయినామోటు ఎస్. సీతాపతి రావు పంతులు ప్రస్తావించి బలపరిచిరి.

సభయందు తీర్మాన మంగీకృతము.

సాకాశము

విశాఖపట్టణపు కాకాశ్రమమును గురించినది మూడవ తీర్మానము. సాక్ష్యమైనంత త్వరతో దానిని నిర్మించవలసినదని సభవారు ప్రభుత్వము వారిని కోరిరి.

లోహమార్గములు

భీముని పట్టణమునకు విజయనగరము నుండియును విశాఖపట్టణము నుండియును లోహమార్గమును నిర్మించ వలయు దనియును సభవారు తీర్మానించిరి.

ఏజన్సీలయందలి న్యాయపాలనము.

ఏజన్సీలయందలి న్యాయపరిపాలనము గురించియు, ప్రకృత్యనుకూల ప్రచారమునందున్న విపరీతపు నిబంధనముల వలన ప్రజలుపడుచున్న బాధలనుగురించియు తరువాత తీర్మానము నుపసాదితము. తీర్మానమునందలి వివరము లనేకములు గలవు. తీర్మానము అతిస్పష్టము. తీర్మానము రెండుగంటలు చర్చితమై యవలంబిత మైనది.

పార్వతీపురపు తాలూకాలోని అధ్యక్షులు రావు సాహెబు ఎస్. సీతాపతిరావు పంతులుగారు తీర్మానమును ప్రతిపాదించి, ఏజన్సీ ప్రాంతములగు, గుణపురము, రాయగడ, బినకోట, నారాయణపట్టణము, జయపురము ఖండము లందలి ప్రజలు రివిన్యూ, న్యాయపరి పాలనమునందు పడుచున్న సాధక బాధకములను వివరముగ తెలియజెప్పి చాలయభివృద్ధి జేరిన జయపురము వారంగపురపు ఖండలమును, గవ్వూరు చేనియమితలైన ఏజంట్ల పరిపాలనమునుండి, తప్పించి, ఇతర ప్రాంతములందువలెనే నక్కడను న్యాయపాలనమును ప్రసాదించవలయునని కోరిరి.

విశాఖపట్టణ వాస్తవ్యులగు ప్రజల లక్ష్యమునిహము పంతులుగారు తీర్మానమును బలపరిచి, విషయము చాల ముఖ్యమైనది నెలవిచ్చిరి. ఏజన్సీ ప్రాంతమునందు 15 లక్షల నుండి ప్రజలు కలరు. వారి భాగ్యభోగ్యములను, వారి పురోవృద్ధియు తీర్మానముయొక్క దుని జెడ్డలను బట్టియుండును. తమ గురువుసారంగ్యమునందు పంతులుగారు ఏజన్సీ ప్రాంతముల పుష్కలభోగ్యములను వివరించిరి. 1889-వ సం॥పు 4 వ కాసనము ననుసరించి ఏజన్సీఖండ మొక్కడినది. కొన్ని కారణములచే నక్కడి ప్రజలను నందకాదు లుగ నెంచి

వారిని శిక్షించునిమిత్తము ఏజన్సీఖండముల నేర్పరచి- 1889 సం॥ము నందు కాసన మవలంబిత మైనను, అది 1861-వ సం॥ము వరకును ప్రచారమునకు వచ్చియుండలేదు. ప్రస్తుతము ప్రచారము నందున్న న్యాయపాలనా విధాన మక్కడ 1862-వ సం॥మునం దుండులోనికి వచ్చియుండెను.

ఆవిధాన మెట్లునులోనికి వచ్చినదనియు తరువాత యుపన్యాసకులు వివరించిరి. ఏజన్సీఖండమునందు న్యాయపాలనా విధానములేదు. రాజధానియందలి యితర ప్రాంతములందలి పాలనావిధానము వేరు. అట్టి కృత్య ప్రయత్నము ప్రజల నాగరికతాలక్షణములను బట్టి యేర్పరచియుండినది యనుకొనుటకు వీలులేదు.

1907 వ సంవత్సరమునందు బరంపురమునందు జరిగిన రాజధాని సభయందు సివిలు ప్రాసీజరుకోడ్డును ఏజన్సీ ప్రాంతములకు వర్తింపజేయుదని తీర్మానము నుపసాదించిరి. తరువాత కాసనసభయందును కొందరు సభ్యులు ప్రతిపాదించిరి- ఏజన్సీ ప్రాంతమునం దిప్పుడు న్యాయనూత్రములు విపరీతముగ నున్నవి. ఏజంట్లు ఉత్తరువులేదే న్యాయవాదులు లక్కడి కోర్టులకు వెళ్లి వాదించుటకు వీలులేదు- ఏజన్సీకోర్టుల తీర్పులవార హైకోర్టుకు అప్పీలుచేసికొనుటకును వీలులేదు- అట్టి యనందకృషి లిప్పుడు పోవలయును.

1889 వ సంవత్సరమునందు విశాఖపట్టణ మండలము నుండి, బాఖలైన 2 కదావాను క్రీవీకాన్సిలు వారు విచారిం చిన సందర్భమునందు విశాఖపట్టణ మండలమునందు న్యాయము జరుగుచుండినట్లు లేదనివారు తీర్పునం దుదహరించి యుండిరి-

ఇతర న్యాయస్థానములకులేని యధికారములు, ఏజన్సీ ప్రాంతములందలి న్యాయస్థానములకున్నవి. తన కచ్చేరికవచ్చిన న్యాయవాదులకు ఏజంట్లు 50 రూపాయలకు తక్కువగాకుం డ జరిమానా చేయవచ్చును. అట్టి యధికారమును తీసివేయవలయును. "న్యాయవాదులందఱు, లారిపోర్టులందును గుండు" ఏజన్సీలకు పనికిరావని కొంతకాలము క్రిందట ప్రభుత్వోద్యోగులు తెలిపియుండిరి. కాసనసభయందు ఆనంద్రిలు మోచర్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారు దీని విషయమై తీర్మానమును ప్రతిపాదించి ప్రభుత్వమువారి నుగ్రహించి, అక్కడ ప్రచారమునందున్న న్యాయనూత్రములను మార్పుటకు తలపెట్టి విషయమును చర్చించి, నిర్ణయించుట కొక యుపసంఘము నేర్పరచింది. ఆసంఘమునందు ఆనంద్రిలు ఆకెళ్ల నూర్యనారాయణరావు పంతులుగారు సభ్యులుగ నున్నారు.

ముందు జరుగజోవుమార్పులను గురించి ప్రభుత్వము వారు కొన్ని యభిప్రాయములను తెలియజేసిరి. సివిలు ప్రాసీజరుకోడ్డునంతను ప్రవేశపెట్టమని ప్రభుత్వమువారు తమభావమును కృత్యపరచియుండిరి. కావున ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయానుసారము మార్పులను మనము యోచించి నిర్ణయించవలసి యుండును.

అక్కడి ప్రజలు ప్రాకృతపురుషులు. వారికి వ్యవహారములంతక తెలియవు, న్యాయపరిపాలన తెలియదు. కాని ప్రజలట్టి స్థితియందున్నను పినుకొడ్డు, కంట్లాట్టెత్త మున్నగువి యక్కడ ప్రచారమునందు గలవు. అయితే ప్రత్యేకయోగ కరములైన ఆట్టలుమాత్రములేవు. ఎట్టెట్టులాండు ఆట్టలూడ అక్కడ అచులలో కలదు. దానిలోనియొక పెన్నను ననుసరించి సివిలు ప్రాసీజరుకోడ్డుకూడ ప్రచారమునందుండ వలసి యున్నప్పటికిని, దానినేల ప్రచారమునందుంచరని ప్రభుత్వమువారిని ప్రశ్నింపగ సివిలు ప్రాసీజరుకోడ్డుకూడ ప్రచారమునందుంచుటకు వీలులేదనియు, ఎట్టెట్టులాండు ఆట్ట నేసన రెండు కొందురునియు వారు చెప్పిరి. గంముల్లాయండిప్పుడు, ఎట్టెట్టులాండు ఆట్టను ప్రభుత్వమువారు తీసివేయుదురుట అట్టిస్థితియందు సివిలు ప్రాసీజరు కోడ్డువిషయమైననుమిప్పుడు తలపెట్టిన ప్రయోజన ముండదు.

భూముల క్రయవిక్రయములను గురించి అక్కడి ప్రజలు కంట్లాట్టలు చేసికొనవచ్చును. వారిలో నెవరు తప్పి పోయినను క్రియచీటిని వ్రాయించుకొనుటకు హక్కులేదు. కానినష్టపరిహారమునిచ్చించుటకు అధికారముకలదు. క్రియచీటిని వ్రాయించుకొనుటకు వీలులేని వానియొద్దనుండి నష్టపరిహారము నిప్పించుటకు వీలున్నది. అక్కడ వ్యవహారము లట్లున్నవి. అక్కడ దత్తతలు జరుగుచున్నవి. అనంతర వారసత్వములు స్థిరపడుచున్నవి. కాని ఒకవ్యక్తి వారసుడని గాని కాదనిగాని దర్బుడనిగాని కాదనిగాని దావాతెచ్చుకొనుటకు వీలులేదు. వారు ఆస్తిని అనుభవించువచ్చునే గాని దత్తతను స్థిరపరచుకొనుటకు వీలులేదు. వీనింతకును అక్కడ ప్రచారమునందున్న నిబంధనలలోపమేకాని వేరు కారణములేదు.

న్యాయపరిపాలనమునం దపవ్యవస్థను ఏజంట్లు తన తాబేవారీ (native) యుద్ధ్యోగులలో నెవరినైనను మునసబులుగ నియమించవచ్చును. తాబేదారీ యుద్ధ్యోగులను గాకను

ప్రభుత్వమువారి యుత్తరువు ప్రకారము వైచారినికూడ మునసబులుగ నేర్పరచ వచ్చును. అట్టి స్థితివలన సివిలు వ్యవహారములు తెలియని రివిన్యూ అధికారు లందుకు నియమితులగు స్థితియేర్పడుట తటస్థించుచుండును. న్యాయపరిపాలనమునందు అధికారుల కెంతసివిలు వ్యవహారజ్ఞాన ముండవలయునో ప్రకృత మిక్కడ చర్చింప నవసరములేదు.

ఇతర ప్రాంతములందు, ప్రజలు తమ యిష్టము ననుసరించి పంచాయితీలను నియమించుకొందురు కాని ఏజన్సీ ప్రాంతములందు దట్లు కాదు. అక్కడి ప్రజల కిష్టమున్నను లేకున్నను నిర్బంధించి ఏజంట్లు పంచాయితీలను నియమించి తన యిష్టము వచ్చిన ప్రదేశమునందు విచారణ చేయించవచ్చును. అట్టిస్థితి మరి యొక్కడను లేదు.

తన కోర్టులో బాఖలైన దావాలో కొన్నిటిని ఏజంట్లు తన తాబేదారీ యుద్ధ్యోగుల కొప్పగించి విచారణ జరిపించవచ్చును, అట్టి విధానము ఆశ్చర్యకరముగ నున్నది. తాబేదారీ యుద్ధ్యోగులు విచారించిన దావా తీర్పులవార కక్షీనారులు ఏజంట్లనుకే అప్పీలు చేసికొన వలయును. గాని హైకోర్టువారికి అప్పీలు చేసికొనుటకు వీలులేదు. అందువలన న్యాయమునకు విలక్షణముగ తీర్పులు జరుగుచుండును. పూర్వము సవరు (Suddar) కోర్టు లుండినప్పు డెట్లుండెనో స్థితిగతు లిప్పుటికి నట్లేయున్నవి. ఇతర ప్రాంతములందువలెనే తక్కిన చట్టములన్నియు ఏజన్సీ ప్రాంతములందు ధమలులో నున్నప్పుడు ఇతర ప్రాంతములందువలెనే అక్కడి ప్రజలు నేరము చేసినప్పుడు శిక్షలు తప్పనప్పుడును, ఆయొక్క విషయమునందు మాత్రమే యెందుకుండ వలయును? ప్రజలందరకును 'న్యాయనూత్రములు సమానముగ వర్తింపవలయును. ఏజన్సీ ప్రాంతములందు లైలుచే మున్నగు సౌకర్యము లుండకలయునని చెప్పుచున్నప్పుడు దీనివిషయమై వారు మాత్రమే యెందుకు వెనుకపడియుండ వలయును?

ఉపన్యస్త నేంకట జగన్నాధకాశ్రి గారును తీర్మానమును బలపరిచి ఏజన్సీ ప్రాంతములందలి ప్రజలు నాగరవల్లె నను కారణాంతరములచే వారు వృద్ధికి రాజాలకున్నారని నెలవిచ్చిరి. పోలీసు, సర్వే, టెలిగ్రాఫ్ కాభోద్యోగులక్కడ నొకానొకప్పుడు, ఏజంట్లుగ నుండుట తటస్థించుచుండును. అట్టి యనందకృషియందు వారు న్యాయపరిపాలనమును చేయజాలకున్నారు. అక్కడి స్థితిగతులను మార్చినచో నేమి యుపద్రవము సంభవించునని ప్రభుత్వమువారిని ప్రశ్నించినప్పుడు వారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చి యుండలేదు కాని మనవారి రిప్పుడు దాని విషయమై కాసనసభయందు ప్రయత్నించుటవలన అక్కడి స్థితిగతులను మార్పుటకు ప్రభుత్వమువారు ముత్తించుచున్నారు.

తరువాత సభాధ్యక్షులు తీర్మానమువిషయమై సభ్యుల యామోదమును గోరుచు దాని ప్రాముఖ్యమును చారికి జెప్పిరి. దాని విషయమై అధ్యక్షులు, కాసనసభయందు ఒక తీర్మానము క్రితేత పెట్టి బోయినప్పుడు, ఒక యుపసంఘము నేర్పరచెదమనియును, అప్పుడు విషయము చర్చితము కాగలదనియును ప్రభుత్వమువారు నెలవిచ్చియుండిరి. ఇతర ప్రాంతములందు వలెనే ఏజన్సీ ప్రాంతములందును మామూలు సివిలు, రివిన్యూ వ్యవహారములను జరుపుటకు కోరినప్పుడు తావట్లు చేయమని ప్రభుత్వమువారి టీకీల సమాధానము చెప్పిరి. కావున ఆవిషయమును ప్రకృతము యోచింపక అక్కడ ప్రచారమునందున్న నూత్రములను మార్చించుట కేమనము యోచింపవలసి యుండును. ఏజన్సీ ప్రజలు మనకు చాలదూరమునం గుండుటచే వారు వ్యయముగ సభకు విచ్చేసి తమ సాధక భాధములను చెప్పుకొనలేక పోయినను వారిప్రతినిధులు ముగ్గురును సంగతులను పూసగ్రుచ్చినట్లు సభవారికి తెలియజేసిరి.

తీర్మాన-మేకగ్రీవముగ నంగీకృత మైనది.
అంతటితో నేటికి సభకు విరమించిరి.
రేపు తిరిగి సభగూడి రిక్కిన తీర్మానములు చర్చితములు కాగలవు.

బల్లారి సరసవివోదినీ సభ 764

ఈ సభవారు 1917-వ సం॥ మే నెల 16-వ తేది

బుధవారము సాయంకాలము 5½ గంటలకు

శ్రీ కృష్ణలీల

విక్టోరియా పబ్లిక్ హాలులో

ప్రదర్శించెదరు. ధర లెప్పటివలెనే.

రావుబాద్దూరు

సి. హెచ్. గాడ్ } బి. మాదవరావు

ప్రెసిడెంటు. } జనరల్ మేనేజరు.

THE GREAT WAR.

Destruction of a Zeppelin.

German Chancellor Goes to Vienna.

French Delegates' Visit to Canada.

INDIAN JOURNALISTS VISIT BAGDAD.

CONGRESS OF CAPE BRITISH INDIAN COUNCIL.

[REUTER'S AGENCY.]

GREAT BRITAIN

The Royal Tour.

LONDON, May 14. The King and Queen are making a tour of munition works in the north of England. They are freely chatting with workers everywhere.

New Naval Appointments.

LONDON, May 14. In the House of Commons to-day Sir Edward Carson announced the following changes on the Board of Admiralty: Sir John Jellicoe will have the additional title of Chief of Naval Staff. Vice-Admiral Oliver, at present Chief of Staff, will be additional member of Board, with the title of Deputy Chief of Naval Staff. Rear-Admiral Duff, at present in charge of Anti-submarine Department, will be additional member of the Board with the title Assistant Chief of Naval Staff. Rear-Admiral Halsey, at present Fourth Sea Lord, will be Third Sea Lord, in succession to Vice-Admiral Tudor, who will be appointed Commander-in-Chief of the China station. Sir Eric Geddes at present Director-General of Transports will be an additional member of the Board.

A Zeppelin Destroyed.

LONDON, May 14. The Admiralty announces that our naval forces destroyed Zeppelin L22 in North Sea this morning.

War on Submarines.

Larger Numbers Accounted for.

LAHORE, May 14. LONDON, May 14th.—Mr. Marcel Hutin is able to state that the number of submarines rendered harmless has increased most satisfactorily for some days.—(“C. & M. Gazette”.)

The “Freiburg” Reprisals.

LAHORE, May 14. LONDON, May 14th.—Replying to a question in the House of Commons, Mr. Bonar Law said that two hospital ships had been torpedoed since the “Freiburg” reprisals.—(“C. & M. Gazette”.)

SOUTH AFRICA

Indians in South Africa.

Moderate Policy Favoured.

LONDON, May 14. CAPE TOWN.—The Congress of the Cape British Indian Council was held in the city Hall to ask Government to consider sympathetically questions concerning the citizenship of Indians, their marriages and immigration. Mr. Merriman opened the Congress with a brilliant speech in which he described how all classes in India were doing their duty in supporting the Empire. Britain's name in the world would, as time advanced, depend upon how she ruled India, but possibly the time was not ripe for great changes. He urged Indians in South Africa to ask for the redress of their grievances in a moderate constitutional way, and make the Union Government's burdens as light as possible when the Government would not turn a deaf ear. The delegates passed a resolution in favour of moderation.

GERMANY.

German Chancellor Goes to Vienna.

LONDON, May 14. AMSTERDAM.—A telegram from Berlin says that the Chancellor has gone to Vienna and is holding a conference with M. Czernin, Austro-Hungarian Minister for Foreign Affairs.

Chancellor's Return.

LONDON, May 14. AMSTERDAM.—Herr Bethmann-Hollweg lunched with an Austrian Emperor and Empress and dined with M. Czernin, Foreign Minister. He then returned to Berlin where conference continues.

Bombardment of Zeebrugge.

German Version.

LONDON, May 14. A Berlin official communique says that Monitors shelled Zeebrugge on Saturday in a fog at long range. Little damage was done and there were no fatalities.

An Eye for an Eye.

Threatened German Reprisals.

LAHORE, May 14. LONDON, May 14th.—Reuter's Amsterdam correspondent says:—A Berlin official announcement states that as a reprisal for placing of a German General and 15 Staff Officers on Hospital ships in the Mediterranean three times the number of French Officers will be placed at points in western industrial districts which are especially subject to aerial attacks.—(“C. & M. Gazette”).

—O—

RUSSIA.

A Stronger Russia.

Provisional Government's Appeal.

Socialists to Abstain from Stockholm Conference.

LONDON, May 14. A proclamation of the Russian Provisional Government, after uttering a warning against isolated groups seeking to create anarchy, appeals for the efforts of all Russians to strengthen the power safeguarding them and invites representatives of the creative forces not hitherto sharing in the administration to co-operate. Appeals are consequently addressed to M. Rodzianko, President of the Duma, and to M. Tchaidze, President of the Workmen's Delegates. Russian socialists have decided to take no part in the Socialist Conference at Stockholm in which German Socialists and agents of the German Imperial Party will take part.

General Korniloff's Resignation.

LONDON, May 14. PETROGRAD.—General Korniloff has resigned command of troops in Petrograd. No explanation has been issued but his step is apparently due to friction with the Council of Workmen's and soldiers' delegates.

Munitions and Revictualling Problems.

LONDON, May 14. PETROGRAD.—M. Gutchoff, Minister of War says that if definite agreement is reached with America who has undertaken to organise Russia's transport system, the question of supply of munitions will be satisfactorily solved in a few weeks. Revictualling of the army is at present most unsatisfactory, but it will shortly be improved. The Army has been reorganised enabling the services of men's talent to be utilised.

Pro-Ally Secretary for Finland.

LONDON, May 14. PETROGRAD.—M. Ruditcheff who yesterday delivered a speech in the Duma declaring that unless German militarism was overthrown the work of the Russian Revolutionists would be futile, is now Secretary of State for Finland.

New Reserve of Officers to the Front.

LONDON, May 14. PETROGRAD.—M. Gutchoff has ordered to be sent to front reserve officers and men mobilised in 1914 who have not yet fought in the war. The Percentage of such officers is seventeen.

CANADA.

M. Viviani's Visit to Canada.

LONDON, May 15. OTTAWA:—M. Viviani addressed both Houses of Parliament here. He was accorded an enthusiastic reception. He dwelt on the services done by Canada at the front notably at Ypres and acknowledged the material aid of the Dominion.

Phenomenal Wheat Crop.

LONDON, May 14. MONTREAL:—Reports from Winnipeg state that crop prospects are splendid. The growth of wheat is phenomenal.

TELEGRAMS.

Joffre Visits Montreal.

LONDON, May 14. MONTREAL.—General Joffre has paid a flying visit to this city and received very warm welcome.

AUSTRALIA.

Men up to 50 to be Accepted.

LONDON, May 14. MELBOURNE:—Mr. Pearce, Minister of Defence, has had consultation with the Director of Recruiting. It is understood they discussed the acceptance of men of good physique up to the age of fifty.

SPAIN.

Spanish Steamer Sunk.

By German Submarine.

LONDON, May 14. MADRID.—A German submarine has sunk the Spanish Steamer “Carmen” proceeding to Cetta. Government is protesting and demanding compensation. Two Spanish destroyers have been ordered to act as guardships between Gijon and the French coast.

HOLLAND.

Socialist Conference.

Dutch Delegates Prohibited.

LONDON, May 14. AMSTERDAM.—A telegram from Berlin says that Government has refused passports to Mr. Haats and other independent Socialists who intended to proceed to the Stockholm conference.

BRITISH FRONT.

LONDON, May 14. General Haig this afternoon says we repulsed raids last night northeast of Epeby and north of Ypres taking a few prisoners. We have made progress in Roess Village.

FRENCH FRONT.

LONDON, May 14. The French communique says:—Strong German reconnaissances attempting to reach our lines at various points broke down completely under our fire. Enemy sustained important losses and we took prisoners.

RUSSIAN FRONT

Giant Aeroplane Wrecked.

Crew of Six Killed.

LONDON, May 14. A Russian wireless communique says:—One of the giant Iliamurovets aeroplanes, for no explained reason, fell ten thousand feet at Monasterjiska. The crew of six perished.

INDIAN TELEGRAMS.

From our own Correspondent.

[BY WIRE.]

—o°o—

SIMLA.

Advantages of Investing in War Loan.

SIMLA, May 14. With reference to clause 1 of the notification No. 380 F. dated the 1st March, 1917 regarding the different forms of security in which War Loan 1923-47 war bonds 1920 and war bond 1922 may be held the Government of India desire to draw the attention of subscribers to the Indian War Loan to the advantages of holding their investment in the form of inscribed stock certificate.

The following are the principal advantages of this form of security:—(1) It gives absolute security being of no value in the hands of a wrongful holder. (2) If the original certificate be lost or destroyed a fresh certificate is issued on satisfactory evidence of loss without any further formalities. (3) Holders of stock certificates are not required to present them in person or by an agent when the interest falls due, the interest warrant will be sent by post to the registered proprietor or his agent and be made payable at any treasury or sub-treasury in accordance with the written instructions given by the holder to the public debt office. (4) A stock certificate may be held by two or more persons jointly and any one or more of them can receive interest thereon under a joint holders power of attorney which is exempt from stamp duty.

Advantages to Small Investors.

3. The Government of India believe that this form of security will prove to be the most convenient for the great majority of small investors, particularly for investors who are resident in the mofussil. Investors in any section of war loan who have already applied for or have obtained securities of a different form can apply to have them changed into inscribed stock certificates to the public debt office Calcutta, Bombay or Madras. No fee is charged for the conversion into stock certificate of another form of security.

TELEGRAMS.

1. The Government of India have also decided in view of the large number of applications for the war loan received from small investors resident in the mofussil to introduce from the 1st of July, 1917 arrangements previously under contemplation whereby a holder of a Government promissory note may deposit it for safe custody at any Government treasury at a district headquarters at which there is no branch of a presidency bank conducting Government treasury business. Where a note has been so deposited the interest will be paid either at that treasury or any sub-treasury subordinate thereto. A note so deposited can be withdrawn at any time by the holder.

Steel Plate Holders.

Government's a New Order to Send in Account of Stock.

SIMLA, May 14. In exercise of the powers conferred by Rule 11 A of the Defence of India (Consolidation) Rules, 1915, as subsequently amended, the Governor-General in Council is pleased to direct that all persons engaged in the production, manufacture, purchase, sale, distribution, transport, storage or shipment of steel plates suitable for ship cargo or about building shall submit to the Secretary of the Indian Munitions Board, Simla, by the 10th of June 1917 returns furnishing full particulars of their stock in hand of such plates and of any stocks of such plates of which they have reasonable expectation of receiving consignments from outside India within three months from the date of this order.

CALCUTTA.

The Indian War Loan.

CALCUTTA, May 14. Applications for the War Loan now amount to Rs. 19,49,13,300. Details are as under:—

	Rs.
Bombay	7,25,61,500
Bengal	6,10,48,200
The Punjab	1,54,76,600
United Provinces	1,32,21,600
Madras	1,02,54,500
Burma	78,78,600
Minor Administrations	57,46,600
Central Provinces	35,46,600
Bihar and Orissa	25,79,900
Assam	6,01,200

Plant Sensitiveness.

A Curious Palm Tree.

CALCUTTA, May 14. Popular interest has been excited by certain remarkable phenomena exhibited by a palm tree in the district of Pundrapore. In the morning it holds its head erect with its outspread leaves, but on the approach of evening its head bows down the leaves touching the ground. In the act of prostration. This is repeated day after day. Prof. Sir J. C. Bose sent two expeditions with self-recording apparatus specially constructed for the purpose to trace the cause of the extraordinary phenomenon. Dynamometric measurements show that internal forces whose periodic fluctuation causes this remarkable movement are very active and great power is necessary to bring the tree down to its position of prostration, whose weight exceeds several hundred weights. Continuous curves have been obtained showing the rate of the movement of the tree at every instant during day and night. Other records give the fluctuating forces of environment. The results obtained offer a complete solution of the very mysterious phenomenon which also gives an independent support to Dr. Bose's theory of the universal sensitiveness of plants.

Indian Congress Deputation to England.

Postponed Pending Developments.

CALCUTTA, May 14. It is understood that the Congress deputation will not proceed to England in this month as was the original intention of the All India Congress Committee. The Hon'ble Mr. B. N. Basu, who has been in communication with Sir William Wedderburn on the subject, has received the following cable from him: "Any delay pending developments". The decision, therefore, as to when the deputation should leave India entirely rests with the Congress Committee which will probably again discuss the question in all its aspects. It is likely that the Committee will seek advice of Sir S. P. Sinha when he returns to India, as his recent experience of the prevailing conditions in England would be of the utmost benefit to politicians in India.

The Bogra Succession Case.

Suit Dismissed

CALCUTTA, May 14. At the High Court to-day Mr. Justice Greaves delivered judgment in the Bogra succession case in which Mr. Habibullah Khan was the plaintiff and the Hon'ble Syed Aftab Ali, Member, Local Council, son of the Hon. Nawab Nawabali Chowdhury, Member, Supreme Council, was the defendant. The plaintiff claimed to be the son of the late Nawab of Bogra and Mozelli Cohen, a Jewess, who was alleged to have been married to the late Nawab. He claimed a declaration that he was the sole heir of the late Nawab and entitled to the possession of the estate left by the Nawab. The defendant is the son of the late Nawab's daughter. The Court held that the plaintiff's mother was never married to the late Nawab and dismissed the suit.

Mauled by a Leopard.

CALCUTTA, May 14. A serious accident occurred on Friday when Evelyn Dick, a girl of nine, a day pupil of Loreto House, Calcutta, was mauled by a leopard. The animal is a half-grown one being about fourteen months old and was in charge of a keeper who says that he had the leopard tied with a chain and at the corner of Lower Circular Road the girl seeing the leopard rushed up to pet it. The keeper warned her not to come near the animal but she caught the animal by the tail. It immediately turned on her, and clawed her on her leg. The child fell and the leopard sprang upon her mauling her rather badly. But the girl's story goes to show that she was walking along the pavement when suddenly the leopard sprang upon her and knocked her down mauling her on her chest and back and biting her on her head. The child was removed to the General Hospital and is progressing favourably.

Hon. Nawabali Resigns. Presidentship of Moslem League.

CALCUTTA, May 14. The Hon'ble Nawab Syed Nawabali Chaudhuri has tendered his resignation of the Presidentship of the Bengal Provincial Moslem League. In this connection it may be mentioned that the Bengal Moslem League did not approve of Nawab Nawabali's not signing, as the representative of the Bengal Mahomedans in the Imperial Legislative Council, the memorandum submitted by nineteen elected members of the Supreme Legislative Council, and that he was also adversely criticised by some Moslem papers here.

BURMA.

Sir H. Butler on Victory in War.

RANGOON, May 14. In reply to an address from the residents of Heipaw Sir Harcourt Butler made a brief but feeling speech. After thanking them for hearty welcome and acknowledging their loyalty and hopes of victorious termination of the war His Honour expressed himself very emphatically as to the result of the war for, he added, "our cause is just, our strength is great and our financial resources are almost inexhaustible". He expressed his hope of continuance on their part of the best efforts to induce people to invest in the War Loan in regard which they had made a good start. He also hoped that the progress which their enlightened Sabwa had introduced into the State would continue unabated. In conclusion he assured them that he was leaving Burma with great regret and deep interest in her welfare.

BOMBAY.

Indian Journalist's Visit to Baghdad.

BOMBAY, May 14. Maulvi Mubashir Alam and Mr. Hemendra Prasad Ghose representing the vernacular press of the Punjab and Bengal respectively in the Indian Press party to Mesopotamia have just returned to India. They speak very highly of the excellent opportunities offered to them at the instance of the Secretary of State for India and the courtesy shown to them by the military authorities in Mesopotamia, in obtaining an insight into the military operations and conditions in general. Messrs. Alam and Ghose were with the party up to Baghdad where they were comfortably lodged in a hotel and were happy to see with their own eyes the effective way in which the British have, so soon after their occupation of the historic city brought under control the situation and everything was going on quite normally. There the press party, which consisted originally of eight members of whom four were Indians, had an interesting interview with General Maude. One of the members of the party, Mr. Yejoik representing the Guzrat Press of Bombay, was taken ill at Amara where he had to be left in a hospital for treatment. The remaining seven proceeded to Baghdad, where they halted for a week. Arrangements were made for the party to proceed further up to the fighting line and to see for themselves the actual operation that was going on. Five of the press party, Mr. Everard Digby of the Associated Press of India, Mr. Sandbrook, Editor, the "Englishman", Calcutta, Mr. Welby, Editor, the "Madras Mail", Mr. Thornley, correspondent of the "Pioneer", and Mr. N. M. Joshi of the Vernacular press, Bombay, who are still there have availed themselves of this opportunity and have proceeded to the battle fronts. The two Indian press representatives who have just returned to Bombay from Baghdad consider the present situation in Mesopotamia as eminently satisfactory in every way.

Bombay Provincial Conference.

NASIK, May 14. At the third and concluding days sitting of the Seventeenth Bombay Provincial Conference to-day the first resolution passed was to the effect that elective element in Municipalities and Local Boards should be increased and that local self-government should be entirely freed from official control.

The next resolution expressed dissatisfaction with the inadequate recommendations contained in the majority report of the Public Services Commission earnestly urging upon the Government the necessity of taking bold and liberal measures towards Indianising the superior grades of administrative offices and protested against the reduction of age limit for I. C. S. candidates. It expressed its profound gratitude to Mr. Justice Abdur Rahim for his able and courageous minute of dissent.

One resolution urged that the Bombay Medical Registration Act should be amended so as to enable local self-government bodies to provide medical relief in accordance with Ayurvedic and Unani systems.

Other resolutions related to free and compulsory primary education, village panchayat, indentured labour, cotton duties, liquor traffic and the order of prohibition issued against Mrs. Boman and Mr. Tilak.

In the resolution re the Press Act, the Conference expressed dissatisfaction with the reply given by the Viceroy to the Deputation of the Press Association and urged the repeal of the Act.

A resolution according support to the Swadeshi movement and another appealing to the Government to exercise the prerogative of mercy and the grant of amnesty in certain cases to those convicted of purely political offences were passed. This terminated the sessions of the Bombay Provincial Conference.

The President, Mr. Sastri in winding up the proceedings referred to the people's demand of Home Rule. They felt as if they were nearing the dawn and the approach of dawn might be quickened by their efforts. He therefore exhorted them to carry on the gospel of self-government everywhere.

SOUTH INDIA.

Official Items.

OOTACAMUND, May 14. Sir Clegg has been granted privilege leave for 76 days. The following appointments have been ordered in consequence:—

Mr. Muhammad Azzizudeen Hussain to act as Fourth Member of the Board of Revenue.

Mr. S. W. G. I. Maciver to act as Collector, Madras. Rao Bahadur Tholda Raghavaya to act as Collector and Magistrate Chittoor.

Rao Bahadur T. Vijaya Raghavachariar, Deputy Collector, to act as Secretary to the Commissioner, Revenue Settlement.

Mr. F. Armitage is appointed President, Selection Committee, Indian Defence Force during the absence of Mr. Pelly.

Weather Report.

SIMLA, May 15. Temperature is still materially lower than usual except in Burma, otherwise the conditions are roughly normal. Rainfall has been local in Burma coast, Assam and Central India West. A few falls occurred in Bengal, Berar and Bombay Deccan. The chief amounts are Cherrapunjee 2 inches, Dinajpur and Mahegaon 1 and Indore 3.

FORECAST:—Increase of rain in Kashmir and north of the Peninsula.

Latest Telegrams.

Reuter.

[UNCORRECTED.]

LONDON, May 15. In the House of Commons, Sir E. Carson explaining the new Admiralty appointment said that changes had a two-fold object. The first, was to free First Sea Lord and Heads of Naval Staff as far as possible from administrative work, in order that they might concentrate their attention on important issues relating to naval conduct of war. Second object was to strengthen shipbuilding and production departments of Admiralty by providing an organisation comparable to that which had, supplied the army with munitions. It was further intended to develop and utilise to best advantage whole shipbuilding resources of country and as far possible concentrate whole organisation under one authority. Sir Eric Geddes had been chosen for this position and would be responsible for fulfilling shipbuilding requirements of Admiralty, War Office and Ministry of Shipping. For this purpose the staff of the three departments would be placed under his control. As the duties for which he would be responsible at Admiralty, would include not only ship-building but production of arms and munitions, it was necessary that his touch with Admiralty should be close and intimate: hence his appointment as a member of Board of Admiralty. He would also be associated with Ministry of Shipping as a member of Shipping Control committee.

LONDON, May 15. Runciman asked whether duty of supervising construction of merchant shipping would be transferred from Shipping Controller to Admiralty. Carson said that Geddes would act with shipping controller and added that Geddes had just completed some most important work in France in a most successful manner and Government were glad to avail themselves on his services.

LONDON, May 15. Carson added that Rear-Admiral Pottinger would become Fourth Sea Lord in place of Halsey. Meanwhile process of strengthening Naval Staff by addition of officers transferred from active service was continuing.

LONDON, May 15. French and British captures from beginning of offensive on April 9th to May 12th were 49,579 prisoners, including 976 officers, 441 guns, 586 trench mortars and 934 machineguns excluding a number of guns and machineguns put out of action.

LONDON, May 15. Serbian communique dated 12th inst, says:—There was a violent artillery duel on our whole front. We carried more trenches in region Dobropolje and heavily repulsed violent counter-attacks.

LONDON, May 15. NEW YORK.—Balfour had an interview lasting four hours with Roosevelt at Oyster Bay.

జాబులు

ఆంధ్రోపాధ్యాయసభ.

ఆయా:

పాఠశాలలలోని సంస్కృతాంధ్ర పండితుల నొకవో శ్రేష్ఠ ప్రతినిధులను "సంస్కృతాంధ్రోపాధ్యాయసభ" నొక దానిని స్థాపించవలెననియు ఒండొరుల భావంతరముల చర్చలచే అభివృద్ధి బడయవలయుననియు, నేను చాలకాలమునుండి యోచించుచుంటిని. నాయభిమతము సరణముగ 7-5-17 తేది యాంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు "ఆంధ్రోపాధ్యాయసభ" అనువాగ్దమును ప్రకటితమయ్యెను. ఏభావములు నామృదయాంతరాళమున నుండెనో వానిని ప్రతికారత్వమున జూచుట తటస్థించె. మామిత్రులు వ్రాసిన విషయచర్చతో ఈవిషయములను గూడ జేర్చవలయును. ఏపాఠశాలయందైనను సంస్కృతాంధ్రోపాధ్యాయ పదవి కెవ్వరును ముప్పుదిరూప్యములకు తక్కువ జీతములకు పోగూడదను నియమము నేర్పాటుజేయవలెను. 45 రూపాయల జీతముకల యాంధ్రోపాధ్యాయ పదవి దొరకక దొరకక దొరికినచో ఒకడు 12 రూపాయలకు, ఇంకొకడు 10 రూపాయలకు మరియు 8 రూపాయలకు వేలము పాటపాడు దురభ్యుసము బొత్తుగా మానవలెను. ఈచర్చవలన నాంధ్రపండితుల గౌరవ గడుగంటుచున్నది. ఏమి గ్రహచారమో కాని ఒక తెలుగుపండితుని మాత్రము నియమింప వలసివచ్చినపుడు అధికారులు వంకాయలజేరము ప్రాగంభించెదరు. సామాన్యలోపములను సవరించు కొనుటకును, గౌరవనీయు పదాన్వేషణమునకు పండిత సమ్యేకము ప్రశంసాపాత్రము.

కప్పగింపు శ్రీరామశాస్త్రి.

II

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సభ.

ఆయా:

దేశీయ మహాజనోపసంఘమువారు ఆంధ్రరాష్ట్రీయమునకు ప్రత్యేక శాఖ నొసగుట ఆంధ్రుల కామోదమును గలిగించినది. దేశీయ మహాజనసభలో నుపసంఘమువారి సలహా నామోదించెదరనుటకు సందియము లేదు. ఈసందర్భమున నూతనసమన్వయముకట్టి జనించుచున్నది. ఆంధ్ర మహాజనసభ వేలుగను, రాష్ట్రీయసభ వేలుగను ఇకముందు జరుపుచుండవలయునా, లేక ఆంధ్రమహాజనసభయే ఆంధ్రులకు రాష్ట్రీయ సభగ పరిణమించుట యుక్తమా యను సూచన కలుగుట సహజము. నెల్లూరిలో ఈ నెల 12-న జరిగిన ఆంధ్రమహాసభ స్థాయిసంఘపు సభలో "దేశీయమహాసభకు శాఖగా ఆంధ్రరాష్ట్రీయసంఘమును నిర్మాణము చేయుటను గూర్చి అఖిల భారత స్థాయిసంఘమువారు తమ యామోదమును తెలిపినందుకు సంతసించుచు, దేశీయ మహాజనసభవారు దానిని ఆంగీకరించి సభా నిబంధనలను తగురీతిని మార్పుచేయుదురని గొరుచున్నా" రని తీర్మానింపబడినది. ఆంధ్రమహాజనసభకు ప్రత్యేక రాష్ట్రీయ ప్రాణమువంటిది. ప్రత్యేక రాష్ట్రీయ సంపాదనమునకై ఆంధ్రులు తమ శక్తి సామర్థ్యములను కేంద్రీకరింపవలసియున్నది. కొరతనమువారు ఆంధ్రరాష్ట్రీయమును ప్రసాదించక పోయి ఆంధ్రులే రాష్ట్రీభావమును నలుగడలను వ్యాపింపజేయవలసి యున్నది. ఈభావము ప్రజలలో దృఢముగ నాటుకొనిన కొలదిని, ఆంధ్రరాష్ట్రీనిధి త్వరలో సమకూరును. ఇంకొక ఆంధ్రులు ఆంధ్రమహాజనసభను రాష్ట్రీయసభగ మార్చక పోవుట. ఆంధ్రుల ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వము ప్రపంచమున కిందు మూలమున వెల్లడికాగలదు. చెన్నై రాష్ట్రీయసభయొక్క యువయోగము రానురాను క్షీణించుచున్నది. రాష్ట్రీయసభకు రెండు వందలమంది ప్రతినిధులే లేరని రన్న నగుటాకుకాదో జిల్లాసభలలో నుండు నుత్సాహమైనను రాష్ట్రీయసభలో గానుపించకపోయినచో యట్టి సభయొక్క ప్రయోజన మిసుకరియ్యు గానరాదు. ఉత్సాహ ఘోలులందును? ఆంగ్లేయభావలో కార్యక్రమ మంతయు జరుగును. ఉపన్యాసములు విశేష భాగము ఆంగ్లేయభావలోనే జరుగకతప్పదు. సభాధిపతుల దీర్ఘోపన్యాసములు ప్రభాసామాన్యమునకు దుర్గావ్యములు. అరవలు, ఆంధ్రులు, కర్నాటు మతయాశీలు సమావేశ మగుచోటుల నందరకు తెలియు గల్గదు వంటి సామాన్యభావలో కార్యక్రమము జరుగుట సహజము. అట్టిసభలచే ప్రభాసామాన్యమున కుత్తేజము

గలుగుట యసంభవము. వంగరాష్ట్రీయము పరికింపుడు. రాష్ట్రీయసభా కార్యక్రమమంతయు వంగభావలోనే జరుగును. వంగదేశీయులకు దేశీయమహాజనసభకన్నను రాష్ట్రీయసభ, యమితోత్సాహమును జనింపజేయుచున్నది. అటులే ఏక భాషా పాఠబద్ధులగు ఆంధ్రులు తమ కష్ట నిష్టరములను ఆంధ్ర మహాజనసభలోనే నువ్వక్తచరుచుట యవసరమగుచున్నది. అట్టి సభచే, ప్రజలలో రాజకీయ పరిజ్ఞానము సులభముగ వ్యాపించును. జాతీయ ప్రజాభిమతి, సులభ సాధ్యమగుట నిశ్చయము. ఇంటియో గాక, రాష్ట్రీయసభయే ఆంధ్రమహాజనసభ యు ప్రత్యేకముగ జరుగుట నిరుపయోగమగు ధనవ్యయము నకు గారణమగును. వివిధభావల మాటలాడువారు తమ సభలను ప్రత్యేకముగ జరుపుచున్నచో, దేశీయమహాసభలో భారతవర్షమునకు సామాన్యమగు సమస్యలను చర్చించుటకు హైందవ జాతులన్నియు సమావేశమయి, సామాన్యభావలో కార్యక్రమమును జరిపి, హైందవాభ్యున్నతికి తోడ్పడుట సుకరము. విహారదేశమునకు ప్రత్యేక రాష్ట్రీయ ప్రసాదించబడక పూర్వమే, విహారవాసులు ప్రత్యేక రాష్ట్రీయసభను జరుపుటకు నారంభించిరి. రాష్ట్రీయసభలో చేసిన నిరంతర కృషియే విహారరాష్ట్రీయ నిర్మాణమునకు దారితీసెను. ఆంధ్రమహాజనసభకు ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక రాష్ట్రీయసభగ మార్పుటకు కొన్ని యిబ్బందులు లేక పోలేను. ఆంధ్రదేశములోని జిల్లా సంఘము లన్నియు దేశీయ మహాజనసభ కుపాంగములుగ నింతరకరము చేరి యుండలేదు. ఆంధ్ర మహాజనసభ యంతరకరము రాష్ట్రీయ సభాస్థానము నాక్రమించలేదు. కాని యిట్టి యిబ్బందులను దొలగించుట కష్టము గాదు. దేశీయ మహాజన సభవారు మనకు ప్రసాదించునట్టి వరమును మనము పూర్తిగ నుపయోగించి కొనుట ముఖ్యోపసరము. ఈ సమస్యను గూర్చి ఆంధ్రులు ఆంధ్రప్రతికా ముఖమున జన్పించి రాబోవు ఆంధ్రమహాజనసభలో తమ యభిప్రాయములను యేక ముఖమునకు దెచ్చుట భావ్యము, కాన ఆంధ్ర నాయకులు తమ యభిప్రాయములను త్వరలో వెలుప ప్రార్థితులు.

మదరాసు, మే 14 చల్లా శేషగిరిరావు.

III

ఆంధ్ర మహాజన సభ.

ఆయా:

ఆంధ్రమహాజనసభ కొద్దిరోజులలో సమావేశము కాచుచున్నది. ఇంతవరకు చిత్తు తీర్మానములుగాని, సలహాలుగాని ప్రయోగించియుండలేదు. బహుశః సన్యాససంఘమువారు కొద్ది దినములలో చేయుదురని నమ్ముచున్నాను. ఈసంవత్సరము ప్రతిసంవత్సరమునలేనే కొన్ని తీర్మానములు గావించి రెండు రోజులు విం దాగించి స్వగృహములకు జనవలసినదేనా? ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రీయతీర్మానము దాదాపుగ ఏకగ్రీవముగ కాకి నాడయందు ఆమోదింపబడినది గదా? అందువిషయమై మన నాయకు లేమిచేసినది తెలిసికొనవలసి యున్నది. ఆంధ్రమహాజనసభవారు కేవలము తీర్మానము నామోదించింతమాత్రమున జవాబుదానిని ముగించుకొనినది తలచుటకు కలుగలేదు. ఆంధ్రరాష్ట్రీయము వచ్చియేదల ముఖ్యస్థాన మెచ్చట నుండవలయునను చర్చ అవసరముగ గగన్బట్టుచున్నది. ఇందుకు కొంద రాక్షేపించ వచ్చును. "అలలెదు, చూలులేదు. కొడుకు పేరు సోమలింగ" మన సామెతగా నుండునని కొందరు తలచి వచ్చు నుగాని యీ విషయము నిర్ధారణ నేయుట ముఖ్యమని ఎంచుచున్నాను. ఈ విషయము చర్చనీయాంశముగ మన్నయేదల పశ్యమాంధ్రదేశీయులకు ఉత్సాహము ఎక్కువగును. కొలది కాలము క్రిందట ఆర్యవర్తమున చాలభాగమువరకు ఏక చ్చత్రాధిపత్యముగా నేలిన శ్రీకృష్ణదేవరాయల రాజధానియగు విజయనగరము తిరిగి ఆంధ్రరాష్ట్రీయమునకు ముఖ్య స్థానమగుట సమంజసమని కొంద రనవచ్చును. మరికొందరు హంపిదేశము మధ్యస్థముగ లేకపోవుటచే కూడదని సాధింపవచ్చును. అందు మీద తీవ్రచర్చ జరుగుట నిశ్చయము. ఈ విషయ నిర్ధారణ యందు పశ్చిమాంధ్రులు విశేషజోక్యము పుచ్చుకొనకమానరు. అందుచే వారు ఆంధ్ర మహాజనసభకు అత్యంతోత్సాహము తో రాగలరు. ఇదియుగాక ఆంధ్రులు ఈ విషయమై తమ నిశ్చితాభిప్రాయమును పాలకులకు తెలియ జేయవలసిన బాధ్యతను గలిగియున్నారు. ఇండియా రాజ్య ముఖ్య స్థానమును హస్తినాపురమునకు మార్చినపుడు కలకత్తావారు ఎంతగందర గోళముచేసినది మనము మరచిపోలేదు. రాజధాని ఎప్పుడును ప్రభాకర్ నిస్థానమై యుండవలెను. కాన యీ

విషయమును రాబోవు ఆంధ్రమహాసభలో చర్చనీయాంశముగ నుంచిన బాగుండునని విన్నవించుచున్నాను.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము సంకీర్తన నిట్టిదియే. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ మెచ్చటనుండవలయును? అదిమకవియగునన్న యభిప్రాయముని గౌరవించి యశస్సుగాంచిన రాజరాజనరేంద్రునిస్థానమగు రాజమహేంద్రవరమున నుండ వలయునా? కవిగండవెండ్రెమును తానే పాదమున తొడిగి అప్రదిగ్గజములను మన్నించిన కృష్ణదేవరాయల రాజధానియగు విద్యానగరమున నుండవలయునా? స్థాపితానానా సామన్యాంగు బాటసారులచే దర్శింపబడి పొగడ్తగన్న ప్రాచీనవిశ్వవిద్యాలయ స్థానమగు కృష్ణా తీర మండలి భరణికోట యందుండ వలయునా? యను నాయంశముల చర్చములమున ఆంధ్రులకు మహాసభయందలి గౌరవ మధికమగును. కాన యీ విషయముగూడ చర్చాగోనికి దీసికొన రావలసి యున్నది.

ఆంధ్రుల ఆర్థిక, పారిశ్రామికాభివృద్ధిలకు గాను ఆంధ్ర నిధినిష్ఠ కూర్చుచున్నాడు! అనిగి యెట్లు ఉపయోగపడుచున్నది? గతవత్సరము స్థాపితోపసంఘము వారేమి పనిచేసిరి? అది తృప్తికరముగనున్నదా? లేనియెడల ముందేమి చేయవలసి యున్నది? కాకినాడలో జరిగిన సభయందు కార్యదర్శి గంధర్వ చర్మను వినిపించిరి. ఆంధ్రదేశమును వాని ఆహ్వానించుట, మర్యాదలుచేయుట, విందులు పెట్టుట, మొదలగునంశములే గాని దేశోండు గానరాలేదు. ఈవత్సరముగూడ నట్లే యుండు నేనా? అట్లయిన నునవిధానమును సంపూర్ణముగ మార్చుకొనవలయును. ఆంధ్రుల ఆర్థిక పరిశ్రామిక స్థితిని గనుగొనుటకు చేయి రూప్యములు ఖర్చు పెట్టవలసినదని కాకినాడలో తీర్మానించినట్లు జ్ఞాపకము. అట్టివిచారణ సలిపినది, లేనిది యింతవరకు ఆంధ్ర ప్రపంచమున తెరుకపరచినట్లు తోచదు. ఈ విషయమై మహాజన సభ వారు సంపూర్ణచర్చ గావించవలసియున్నది. ఆర్థిక పరిశ్రామిక విచారణకు మార్గముల నన్వేషించి నేవకసంఘమునకు నూచన లియ్యవలసిన యవసరము గలదు.

గ్రంథాలయ మహాసభ ఆంధ్రమహాసభయంత అవసరమనియే చెప్పసాహించుచున్నాను. అట్టి మహాసభను వేరు ప్రదేశములందునా, వేరు కాలమునందును పెట్టుటచే చాల మందికి కుతూహలమును, ఉత్సాహమును ఉండినప్పటికిని, సభను దర్శించుటకు తగు సావకాశము కలుగక పోవుటయే గాక ప్రయాణపు ఖర్చులవలనగూడ కొంతమంది దర్శింపలేక పోవుచున్నానని తలచెదను. అందుచే గ్రంథాలయసభ గూడ ఆంధ్రమహాసభతోపాటు జరుపుటయందుగల సాధక బాధకములును, ఉచితానుచితములును చర్చించవలసి యున్నది.

కొన సీతారామరావు.

పదవ ఆంధ్రమహాసభ

1917-న సంవత్సరము జూలై నెల 1, 2 తేదీలలో నెల్లూరు పట్టణమున ప్రత్యేకముగ నిర్వహింపబడెడి పండితియందు ఆంధ్ర మహాసభ జనుచును. నుండునా పునామలను శ్రీయత కొంద వేంకటప్పయ్య పంతులుగారు ఆగ్రాసనాధిపత్యము వహించెదరు. 1 తేది సభ ఉదయము నుమాను 7-30 ఘంటలకు ప్రారంభ మగును. ప్రతినిధులుగ వచ్చువారు రుకలును, ప్రేక్షకులుగ వచ్చువారు రెండు రూపాయలు గాని, ఒక రూపాయగాని కట్టుము చెల్లించ వలయును. ప్రతినిధులకు భోజన వసతులకును బసతులకు తగు మైన యేర్పాట్లు చేయబడివి; అందుకై వారు ప్రత్యక్షమయ్య నక్కరలేదు. భోజనములకు స్వంత యేర్పాట్లు చేసికొక వలచి ప్రత్యేక కనతుల కొరవారు మే నెల 20 తేది లోపుగ కార్యదర్శులకు తెలియజేయవలెను. ఆంధ్రమహాజన లనేకులు సభకు విచ్చేసి జయప్రదముగ సభను నెఱవేర్చి ప్రార్థితులు. అని కార్యదర్శులు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు వ్రాయుచున్నారు.

గాంధీ మహాశయును నిశ్చల మనస్కుడై సూచనలతో తేజస్యుడున్నాడు. వందలకొలది కూలీలు స్థాంటురుల భూముల నుండిచ్చి గాంధీగారిని కరణుగోరుచుండిరి. సర్వకాలములందును వీరాయన నాశ్రయించుకొనియుండి, గాంధీగారి స్థానమును విడువకున్నారు. భగవంతుడు తమకు ప్రత్యక్షమైన నెట్లు చాతురో యారితినీ వీరదేవనిగ గాంధీగారి మొగమునై నెల్ల పుడును దృష్టినిలిపియున్నాడు. "దైవము మనల నేరులేదని స్పష్టమయ్యెగదా" యని యొకడ నెను. ఇట్టిదశములు నోర వెడులుటకు వా రెట్టి యిడుమల నందియుండిరో గదా? ఇండియను పేట్రయటు.

సమకాలికాభిప్రాయములు

—:—

సింపురమున దొక స్త్రీ పిల్ల నెత్తుకొని కిటికికి జేర బడియుండెను. కిటికీ పట్టుదప్పి నేలగుండు, తల్లియు పిల్లయు గూడ దానితో పడిరి. తల్లి తక్షణమే మరణించెను. పిల్లమాత్రము సురక్షితముగ నున్నది. — బెంగాలి.

మొనూరు విశ్వవిద్యాలయవ్యవస్థాపకులు నత్యుత్సాహ సంపదతో పాటుపడుచుండిరి. తమ విశ్వవిద్యాలయమును గూతన మార్గముల ననుసరింప జేయుచుండిరి. ఇదివరలో స్థాపించి యున్న విశ్వవిద్యాలయములయందు నుండి చెట్లలు రెండును గలసియున్నవి. వీరు తమ విశ్వవిద్యాలయమునందు పురాతనపు విద్యాలయముల లోపముల నవరించి ఆధునిక పాశ్చాత్య విద్యాలయములలోని యుపయుక్తాంశములను సంగ్రహించుచుండిరి. ఇందులకు వీరు ఇంజనీయరింగు విద్యార్థుల విషయమై యిటీవల చేపట్టిన విద్యార్థ్యసవనవియే సాక్ష్యము బొందును. — కానీకలు.

కలకత్తా పోలీసుకోర్టులో నొక మారుమ్రోయము నతడొక కేసులో గత బుధవారమునాడు పిర్యాదీల తరపున సాక్ష్య మిచ్చుచుండెను. ఈతడు స్త్రాండుకోడ్డు వెంబడి వైసికిలు నెక్కి - పోవుచుండగ ముద్దయులు కొందఱుగని నాటివేసిరి యు॥ చిరునవ్వును వైసికిలు నీయలేదని ఆతడు కొంగ సాక్ష్యమిచ్చెను. కోర్టువారి యెదుట నతడు వైసికిలు ప్రొక్కవలెనని ముద్దయులు తప్పించుకొన జూచి కొన్ని యాటంకముల జెప్పెను గాని ప్రయోజనము లేకపోయెను. మేజిస్ట్రేటు స్టేడరు అందఱును కలసి సాక్షి వెంబడి వెట్టిరి. అనేకసార్లు బండి నెక్కి యత్నించి తుదకు ప్రాణము విసిరి తనకు వైసికిలు ప్రొక్కట రాదని సాక్షి యొప్పుకొనెను. — ఇంగ్లీషుమనుషుల పుత్రిక.

యుద్ధకాలమున ఆమెరికా జపాను దేశముల వర్తకములు హెచ్చినవి. హిందూదేశవర్తకమున వీరికట్టి యభివృద్ధి గలిగినది 1916-17 సం॥ విదేశవ్యాపార లెక్కలవలన స్పష్టము కాగలదు. గత సంవత్సరమున జపానునండి 90 లక్షల రూపాయల గాజుసామాను, 50 లక్షల ఇనుపసామాను, ఇండియాకు దిగుమతియైనది. జపానునండి 11½ లక్షల వీరును, 41 లక్షల పంచదారయును, 65½ లక్షల నూలుబట్టలు మున్నగునవి మన దేశమునకు దిగుమతియైనవి. అంతకు పూర్వపు సంవత్సరములయందు దిగుమతులు చాల స్వల్పముగ నుండెను. ఆమెరికా వారి వ్యాపారముగూడ జపానువారివలె బలవడెను. 1914-15 సం॥ ఆమెరికానుండి 7½ లక్షలు విలువగల చీనా కేకు దిగుమతియై యుండ గత సంవత్సరమున 59½ లక్షల రూపాయలు విలువగల కేకు దిగుమతియై యుండెను. గొట్టములు మున్నగువాటి దిగుమతులు 46½ లక్షలకు హెచ్చెను. 1914-1915 సం॥ 11 లక్షలు విలువగల 510 మోటారుబండ్లు మూత్రమే ఇండియాకు వచ్చినవి గాని గత సంవత్సరమున హిందూదేశమునకు 4169 బండ్లు పంపబడినవి. వీటి విలువ 122 లక్షలు. — బొంబాయి క్రానీకలు.

రాజకీయ వ్యవహారములయందు విద్యార్థుల సంబంధమునుగూర్చి దొరతనమువారినర్పించు యత్నపు ప్రతియొకటి కుదకు మాకుజేరద. ఉత్తరువునై 1-వ తేది యుండెను. ఉదకమంతులమున ప్రచురుగు దక్షిణ ఇండియా అబ్జర్వరు పుత్రిక 5-వ తేదియందే దొరతనమువారి యత్నపు సంతయు ప్రకటించి యుండెను. మదరాసున నున్న పుత్రికల కియాజ్ఞా పత్రములను నష్టమయ్యెనుటయందు 10 దినము లేల యాలస్యము కావలయును. ఈయత్నపు విశేషమగు పరిశీలనమును గ న బ రు ప్త దు. దొర త న ము వా రు ని దా నించి, హైం దు వ నా య కు ల య భి ప్రా య ముల నానియుండిన నిట్టి తప్పు నొచ్చియుండదు. గూడలూరు సభయందు విద్యార్థులు పాఠానకుండ చేయవలసియుండెను. తనకొలమను నీ యుత్తరువును త్వరితముగ వెట్టి యొనర్చవలసియుండెను. ఉద్దేశ మేమైనను సరే గాని దొర తనమువారి యత్నము గూడలూరులో తా నొనర్చవలసిన కార్యముల నొనర్చినది. ఈణకాలమున వెనుకటి ఏర్పాటులన్నియు మార్చి, క్రొత్త వాలంటియర్లు మున్నగు వారి నేర్పరచుకొనవలసియుండెను. ఇందుములమున కాన్పరెమ్మ యొద్దొగులకు చాల శ్రమ గలిగెనని మా ప్రత్యేకనిలేఖకుడు వ్రాయుచున్నాడు.

చున్నాడు ఆంగ్లో-ఇండియనులు గూడ నీయాజ్ఞను హరింపరైరి. ఇందుములమున ముప్పు కలుగవచ్చునని మదరాసు ప్రెమ్ము పుత్రికావిలేఖకుడు భయపడుచు, ఆజ్ఞను వెల్లడించుటయందు కలిగిన యాలస్యమును బట్టి యిట్లుహించుచున్నాడు ఇట్టియుత్తరువుయొక్క చిత్తు మొసాందుదాను అబ్జర్వరుపుత్రికవారుచూచి యుండవచ్చును యుత్తరపును ప్రకటింపకపోయిన నుత్తరువుని దొరతనమువారు తలంచుచుండుదురు. కనుక దీనింగూర్చి ముందేమియు విశేషముండదు. — హిందూపుత్రిక

భీమబలుదగు రామమూర్తిగారు

భారతదేశము ఉపదగిన కోడి రామమూర్తి నాయకు గారి పుడు ఆంధ్రదేశమునందు తమ యశస్వి బలప్రదర్శనముల గావించు చున్నారు. ఆంధ్రుల కీర్తిని భారతభూమినంతయు వ్యాపింపజేసిన మహామహులు ధన్యులు. వారిద్వారా ఆంధ్రదేశ ముత్తేజమును గాంచగలరు. అట్టి ఆంధ్రపుత్రులలో నాయకుగారు ముఖ్యులు. వీరి కీర్తిని భారతభూమినంతట ప్రపంచమందంతటను వ్యాపింపజేసి, వీరిట్టి ప్రఖ్యాతి గడించుటకు కారణం బెట్టి వీరి మోటుబలము మాత్రమే యందుకు కారణము కాదు. వీరి హృదయ మెల్లప్పుడును దేశభిమానపూరితము యుండును. తమ బలప్రదర్శనములచే భారతీయులను బలవంతులుగ చేయుటయే వీరిపరమాదర్శము. వీరిమానసమున ఆంధ్రభాత్యభిమానము గలదు. తృప్తియాంధ్ర మహాజనసభ జరిగినపుడు, ఉత్తిరి హిందూస్థాన మం దుండియు, ప్రత్యేకముగ నరుదెంచి తమ సంఘభిమానమును జూపియున్నారు. వీరిదేశభిమానమే, వీరు ఆవ్రాహ్మణదేశోద్యమము గావించుచున్న యన్యములను విస్మయముగ వాక్రుచ్చుటలు చేసినది. సామాన్యులు మొదలుకొని మహారాజులవరకును గల అఖిల భారతీయుల మన్ననకు పాత్రులైన యీ భీమభలుని ప్రతిభ యద్వి త్రియము గదా! వీరి మాగ్ధము దేశీయుల కాదర్శప్రాయమై, భారతీయులను వీర్యవంతులుగ చేయునుగాక! ఆంధ్రులైన తమ తమమును బడయుదురుగాక! — దేశభిమాని.

సుఖవ్యాధుల నివారణ సలహాము-బొంబాయి

జొంబాయి పారిశుధ్యసంఘమువారి ఏర్పాటువలన ఈ సంవత్సరము మార్చి నెల 6-20 తేదీలకు వైద్యసభ సమావేశమైనది. సుఖవ్యాధుల నివారణాగ్ధ మొకతాత్కాలికసంఘ మేర్పాటుపడినది. ఈ తాత్కాలికసంఘమువారు ఏప్రలు 4-వ తేదీని సమావేశమైరి. అందులకుగాను ఒకసంఘమును స్థాపించుటకు నిశ్చయించిరి. ఆసంఘాదేశములు : ఈ రోగముల విషయమై సరియైన సమాచారమును వాని నివారణములను తెలుపుట.

ఈ వ్యాధులను నివారించుటకు తగిన సమపాయములఁ జేయుట.

శరీరసంబంధములగు పుంపిషయములను గూర్చిన జ్ఞానమును ప్రజల కొసంగి వారిలో నారోగ్యము వృద్ధిచేయుట సత్ప్రసక్తనను కలిగించుట ఇదివరకేవిషయమై పనిచేయు సంఘములకు సహాయముఁ జేసి, ఈ రోగవిషయమై యుపన్యాసముల నిచ్చుట.

ఈ విషయమై కావలసిన సాంఘిక, రాజక, శాసన సంస్కరణములను గావించ యత్నించుట.

సుఖవ్యాధు లతిత్వరితముగా వ్యాపించుచుండుటచే, ఇట్టి సంఘముల సహాయముచే వీనిని నివారించుట ముఖ్యము. బొంబాయిలోని ముఖ్యపౌరు లీ సంఘమునందు సభ్యులై యున్నారు.

యాజ్ఞిక సభ్యులకు సంవత్సరమునకు ప్రస్తుతము 100 రూపాయలు, చందా సాధారణసభ్యులకు 7-8-0 రూపాయలు మాత్రమే — బొంబే క్రానీకలు.

ఖుల్నా కేసు.

ఈ కేసునందలి యంశములను వ్యాయాధికారుల తీర్పులను అమృతబహారు పుత్రిక పొందుపరచి విమర్శన మొనర్చినది. ఫాజరుపెరు మున్నగు వారలపై దాఖలు కాబడిన కేసులో ఫిర్యాదీలతరపున సాక్షిగ అమినాళ చంద్రభట్టాచార్య అనునతడు ఖుల్నా సబు డివిజనులో మేజిస్ట్రేటు ఎస్.సి. రోయిగారి యెదుట సాక్ష్యమిచ్చుచుండెను. మేజిస్ట్రేటుగారు పర్యటనమున నుండుటచే క్లెన్సలి ధర్మవైద్యశాలయందు కచ్చేరి చేయుచుండిరి. తన సాక్ష్యమున భట్టాచారుడు యిట్లుచెప్పెను. సరితల్లు ఫాజరును నీయుద్ధర ముద్దాయలను నే నెఱుగుదును... వీరు స్త్రీలను చెఱబట్టుదురనియు దొంగతనము చేయుదు

రనియు వాడుక కలదు క్రాసు పరిక్ష యందు సాక్షి యిట్లు చెప్పెను — “ముద్దయి ఫాజరు దొంగ యని నేను చెప్పజాలను కాని ఆతడు సవాల్ గ్రవర్తనము గాడని మాత్రము నేను ప్రమాణము చేయుదును వైవాక్యము లొకదాని సొకటి ఖండించునని మేజిస్ట్రేటుగారు రభిప్రాయపడి, సాక్షి తప్పుసాక్ష్యము నిచ్చెనని వెంటనే పోలీసువారి యొద్ద రిపోర్టుచున్నకొని యాతని శిక్షించిరి కోర్టు తేమనరకు శిక్ష, 20 రూపాయలు జరిమానా విధింపబడెను జరుగవలసిన యవసానము లన్నియు సాక్షికి జరిగినవి వైవాక్యములలో నందరభ్యమేదియు లేదని చిన్న బాబుడు గూడ గ్రహింపగలడు ఒక డివిజనున కధికారియై యుండిన మేజిస్ట్రేటుగారికి మాత్రమే పొసగుటలేదు డివిజనులో మేజిస్ట్రేటుగారు తీర్పువై భట్టాచార్య ఖుల్నా సెషన్సు జడ్జిగారి కప్పిలు చేసికొనెను ఈ యుద్దోగి వై అప్పిలును హైకోర్టువారి కెఱుకపరచెను సెషన్సు జడ్జిగారు డివిజనులో మేజిస్ట్రేటు తానర్పించవచ్చునందలి న్యాయవిరుద్ధములను బయట వెట్టిరి సెషన్సుకోర్టునుండి తమకు వచ్చిన యావిషయమును న్యాయులు ట్యునకు, న్యూబోల్టుగార్లు పరిష్కరించిరి. కేసులోని వైయంశముల పొందుపరచుచు, ముద్దయి డివిజనులో కోర్టులో ననిన నాక్యములయంద సత్వ దోషము లేదని నిశ్చయించి, క్రిందికోర్టు తీర్పును రద్దుపరచిరి. జరిమానావైకము చెల్లించియుండిన, తిరుగ నిచ్చి జేయవలసినదని గూడ నాజ్ఞాపించిరి మేజిస్ట్రేటు న్యాయశాస్త్రవిరుద్ధముగ నడచెనని. హైకోర్టువారి రభిప్రాయపడిరి

కృష్ణాతూర్పు డెల్టాగహితులు 7 వ తేదీని ఎస్ హను మంతరావు గారి యధ్యక్షతక్రింద సమావేశమైరి తమ కన్వనప్తముల పొందుపరచుచు ఒక రహితు ఉపన్యసించెను కలెక్టరుగా రాదరభావమున ప్రత్యుత్తర మొసగిరి రహితులు తమకుండున శ్రమదమాదులను శ్రద్ధతోడను సానుభూతితోడను పరిశీలింతుమని కలెక్టరుగా రభయవాస్తవ మిచ్చిరి సాయంకాలమున కొందరు రహితులు కలెక్టరు గారిని దర్శించిరి ప్రతినిధులు చెప్పకొని యంశములను, ఉద్యోగుల యభిప్రాయములను వ్రాసికొని, వాటిని దొరతనమువాడికి విన్నవించు కలెక్టరుగారు వాగాన మొసగిరి ఇంజనీయరుంగు ఉద్యోగుల యభిప్రాయములు చాలవరకు రహితుల కనుకూలముగ నున్నవి. జమీదారి కాలవల పరిపాలనగూర్చి చర్చ జరిగినది గాన యంశమున చాలవరకు న్యాయశాస్త్ర సరబంధుగు విషయము లుండుటచే నే విషయమును నిశ్చయము కాలేదు రహితులకు తెలియపరపక వారి యభిప్రాయముల పుచ్చుకొనక ఆయ కట్టునుండి ఏ భూమియు లొంగింప బడనేరదని కలెక్టరుగారు స్పష్టముగ జెప్పిరి

స్టోరులోనుండు లక్ష్యైతరసాచెడ్డిగారి ఓవును హాలు కార్యదర్శి మాకు ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు — జూలై నెల 1, 2 తేదీలలో జరగబోవు ఆంధ్రులహాసభ సమయమున టవుక హాలు నాటకములకుగాను ఇచ్చు విషయము గురించి యనేకులు నాకు జాబులు వ్రాయుచున్నారు సాధ్యమయిన వార్లకు ప్రత్యేకముగా నేను ప్రత్యుత్తరములు ఇచ్చుటకన్న వార్తాపత్రికల్లో వ్రాసిన నుత్తరువుని వ్రాయుచున్నాను. ఆంధ్రమహాసభ టవును హాలుకు సమీపమున పండిలిలో జరుగును టవును హాలులో నాటకములు జరుగుటకు యేలాటి ఆటంకములులేవు విల్లిరియా టవును హాలువలెనే రంగస్థలము ఏర్పరచబడియున్నది. ఈ నెల 20 వ తారీఖు వరకు దరఖాస్తులు పంపుకొనవచ్చును అధికముగా దినములకు కొరవారికి హాళియ్యబడును. దిన మొకటింటికి అమట్యారు కంపెనీలకు 25 రూపల కంటున బాడుగ విధింపబడును. ఈ విషయమును గురించి యిక నే విషయమైనను తెలియగోరు భారు నాకు స్వయముగా వ్రాయు ప్రార్థితులు

శ్రీ కృష్ణ మోహన నాటకసమాజముపాకు వివిధపురములందు నాటకప్రదర్శనములు జరిపి, సామూహికముచ్చి ఈనెల 8-వ తేదీని సంపూర్ణ రామాయణమును అతి జయప్రదముగా ప్రదర్శించిరియు, అందు ముఖ్యముగా ఆంజనేయపాత్రధారి యగు నటేముగారిప్రదర్శన మద్విశేష మనియు, శ్రీరామాంజనేయ వేషధారులకు పాఠులు బంగారుపతకము లిచ్చిరినియు, ఈప్రదర్శనమువలన వచ్చిన సొమ్మును సామాజికులు ధర్మార్థము వ్యయశఱచిరినియు గంటి సుబ్రహ్మణ్య నరసింహశుగారు వ్రాయుచున్నారు

విశాఖపట్టణ మండల సంఘ సంస్కరణ సభ

12-వ సమావేశము

(మా ప్రత్యేక ప్రతినిధి మొదలుపెట్టి.)

భీమని పట్టణము, మే 12:- నేటి ప్రాతః కాలమునందు 8 గంటలకు 12-వ విశాఖపట్టణ మండల సంస్కరణ సభ సమన్వయ బృందమునందు గల ఆగ్రహము నాటు కంపెనీవారి విశాల భవనము (ప్రస్తుతము దక్షిణ ఇండియా పరిశ్రమ సంఘమువారి వశమునందు) నందు గూడినది. మండలమునందలి వివిధ ప్రాంతములనుండి చాలవలె ప్రతినిధులును ప్రేక్షకులును సభ నలంకరించిరి. ఈ సభింపుతోను సభాసభులతోను సభాధ్యక్షులు పరస్పరము పాత్రోగాదు సభాధ్యక్షుల చేరి తమరకు ఆసనముల నలంకరించిన వెనుకను జైత్రప్రస్థానముతో కాన్యా క్రమము ప్రారంభమైనది. 11 గంటలలోపల ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షు సభాధ్యక్షు కోపస్వామియలు పరస్పరము ముగిసినది. ఆధ్యక్షుని ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుని యుపస్వామియలు సభాసభుల తర్వాత శ్రద్ధతో నిలిరి.

తరువాత విషయ నిర్ధారణ సంఘమేర్పడినది. విషయ నిర్ధారణ సంఘ మేర్పడిన యనంతరము సాయంకాలము 3 గంటలకు, తిరిగి సంఘ సంస్కరణ సభ సమావేశమై తీర్మానములు వర్తకులనుచేసి, సభ నుండు మొత్తమునూ 9 తీర్మానము లంగీకృతమైనవి. వ్యవసాయకుల, వర్తకుల, కూలీల ఆర్థిక సాంఘిక ప్రతిపత్తికి సంబంధించిన తీర్మానము తీర్మానములందు ప్రముఖమని చెప్పకతప్పదు. ఆ తీర్మానము పట్లను సభాసభులు చూపిన యుత్సాహము గమనియము.

శ్రీ విద్యా న్యాపికిరకు ఇంతవరకును, ప్రభుత్వము వారును మిషనరీలను దేవయలును, చేసిన పనిని సభ వారు గూఢించి, తమ తమ పిల్లలను పాఠశాలలకు పంపించి, విద్యా వ్యాప్తికి సంకల్పించిన వారికి తోడ్పడి వారియుద్దేశములకు ఫల ప్రదచకుటకు సాహాయ్యభూతులు కావలసినదని తీర్మానములను కోరిరి. ఇది మొదటి తీర్మానము.

మొదటి తీర్మానమును విజయనగరము వాస్తవ్యులును, తామరకా బోర్డు అధ్యక్షులు నగు దుర్గిరాల రామలింగస్వామి పంతులుగా రుపపాదించిరి.

రెండవ తీర్మానమును నివాసులగు, ఎన్. ఎన్. శర్మగారు తీర్మానమును బలపరచిరి. శ్రీ విద్యావర్తకమును తెలియజెప్పిరి. సీత సావిత్రి మున్నగు భారతమహిళా లిప్యకు, భారతవర్షమునందు కానవచ్చుటలేదు. శ్రీ విద్యా సంవత్సరమునందు, ప్రభుత్వము వారి కంటెను, మిషనరీల విశేషము పనిచేయుచున్నారు. శ్రీ విద్య యనంతరము నేఱుక నెవరును ముగివనక్కరలేదు. తీర్మాన మంగీకృతము.

విదేశీగమనమును గురించిన తీర్మానము నుండెడిది. దీనిని రాజాంకోర్టు స్టేషను ఆయ్య పోలయూజుల నారాయణ రావు బి. వి. గారు రుపపాదించిరి. విద్యాభ్యాసము మున్నగు వాని నిమిత్తము విదేశముల కేగిన వారిని తిరిగి జాలిగొందు నిరాశ్చర్యమునకుగ ప్రజలు చేర్చుకొనవలయునని, తీర్మానపు టుద్దేశము, దేశములో జరుగుచున్న మార్పులవలన నానాటికి విదేశీగమనానంతరము విశేషమగుచున్నదని, ప్రతిపాదకులు నిదర్శన పూర్వకముగ తెలియజేసిరి. సంఘసభనము నుండి, ప్రజలనుతోలించి, వారిని పక్షించుటకు కానవచ్చు అనుటకు బహుదా పాలకులు ప్రయత్నించుచున్నారు.

పి. బి. వేంకటపతిరాజుగారు తీర్మానమును బలపరచినవారిలో మొదట. వారును కొంతవడి ముచ్చటించి విదేశీ గమనావర్తకమును సభ్యులకు వచ్చజెప్పిరి.

తీర్మానము సభయం రామోదితము. స్థలమునందలి వ్యవసాయదారుల వర్తకుల, కూలీల, సాంఘిక ఆర్థిక ప్రతిపత్తిని విచారించుట యవసరమనియు దానిని విచారించుటకు, ఒక సంఘము నియమితము కావలయుననియు సభివారి ముద్దేశము. స్థలమునందలి ప్రముఖులలో కొందరిని, సంఘమునందు సభ్యులగ నియమించిరి. ప్రజల ఆర్థిక సాంఘిక ప్రతిపత్తికి సంబంధించిన సంగతిసందర్భములను వారు విచారించి సంవత్సరము పొడువునకు పని చేయుదురు.

దీనిని దుర్గిరాల రామలింగస్వామి గారు రుపపాదించిరి. ప్రజల ఆర్థిక సాంఘిక స్థితిని వృద్ధిచేయుటకు చాల ప్రయత్నిములు విశోపాదేశములందు జరుగుచున్నవి ప్రతిపాదకులు తెలిపిచ్చిరి. విశాఖపట్టణపు స్థల ప్రజల స్థితిగతు తెల్పుచు, ఆరంభమునందు విచారించి తెలిసికొన వలసియుండును.

కోట గున్నయ్య శెట్టిగారు తీర్మానమును బలపరచి, భీమని పట్టణమునందు దివివరకు పాపిరమై పనిచేసినవెరులు కర్మాగారమును అనకాపల్లిలోనిక గూర్చుమును, నందున సగల కారణములను పరిశీలించి నాయకుల తూర్పీభావ మందులకు కారణమని తెలిపిచ్చిరి. రాజామునందు చేతియగములను వెట్టు ప్రయత్నమును భగ్నమైనది. వెట్టుబడిచాములేదని మనము గోలవెట్టుదుమే కాని, మనలో తగుమతులను లెవరును కాన్యాసాధనమునకు పూనుకొనుటలేదు. నీతియందు, చేతియగములు, శ్రీ విద్య, లోహమార్గములను గురించి, ఉపసంఘమువారు దర్యాప్తు చేయుదురు.

తననంతరము ఆధ్యక్షులు లేచి ప్రజల ఆర్థిక వ్యవస్థను గురించి జరిగినప్రయత్నము తెందుకు జమప్రదముకా లేకొ వివరించి ప్రజలస్థితిగతులను మనముపూర్తిగ తెలిసికొని ప్రభుత్వము వారికి సంగతిని మనవిచేసినగాని, వారితల కెక్కడనుండినది. మన లోపములను మనము గ్రహించినగాని, మనమేమియు నిందు విషయమై చేయజాలము. దేశాభిమానులందరు ప్రజలస్థితిగతులను విచారించుటకు శ్రద్ధతో పనిచేయవలసియుండును.

తీర్మానము సర్వజనామోదితమైనది. తరువాతను, రజనల్లా వివాహములు, సంఘసమైక్యతము, పుల్లములు, నితంతువులను దురూపులను చేయు దురాచారమునందీ శ్రీలనగ్ధరందుటకు గురించియు, నిన్ను జాత్యుద్ధరణము, మతాంతర భావతీయలను తిరిగి మతమునందు చేర్చుకొనుటకు గురించియు తీర్మానము జామోదితము జైనవి.

నితంతువులను దురూపురాండ్రులగు జేయుపద్ధతిని ఖండించుచు ప్రతిపాదించిన తీర్మానమునకు ఎం. గున్నయ్య శాస్త్రిగారు సవరణము నుపపాదించి తాము తీర్మానమునకు విముఖులము గావనియు ఇహలోక వాసనా వివక్షతులగు సన్యాసుల వలె నేరిక త భక్త్య కల గు శ్రీలకును ఇహలోక వాసనా విముఖులగు కొన్ని చిహ్నులును పూర్వము మతకర్త తేవ్వచి యుండవలయు దురాచారము నుండి శ్రీల నగ్ధరంచ వలసినదనియు కోరిరి. వారి సవరణము నెవరును బలపరచి యుండక పోవుటచే అది సభాసభుల యామోదము పొందినది కాదు.

చివర తీర్మానమును ఆరవించి ధూపతిరాజు వేంకట పతిరాజుగారు ప్రతిపాదించిరి. నిన్ను జాతులందరు హిందువులుగాని నేఱుకజాతివారు గానని, ఉపపాదకులు తమ యుపన్యాసమునందు తెలిపిచ్చిరి. వారిని హిందముగ జూచుటకు శాస్త్రకారణములుగాని మతేయికరణములుగాని, కనపడవు. యోగ్యవర్తనమువలన ద్విజవండాంత్యము లేవగుచున్నది. వర్ణమునకు గుణము ప్రధానముగాని, ఇతర వ్యవస్థలు కాజాలవు.

నందరికి వేంకటరామనాథుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు, నిన్ను జాత్యుద్ధరణము గురించి విశాఖపట్టణమునందు జరుగుచున్న పనిని వివరించిరి. నిన్ను జాత్యుద్ధరణము లేని దేశము కాగుపడదు. వట్టి పాడిమాటలవలన కాన్యాము జరుగదు. ప్రతివారును పనిచేసి చూడవలెను.

నిన్ను పోలేను ననిన స్పష్టమైన విశేషమేమి కాదు చంద్రశాస్త్రిగారు లేచి, వట్టి పాడిమాటలతో తీర్మానములను ప్రతిపాదించి, గంభీరప్రస్థానముల నిమిత్తవలన ప్రయోజనము కలగదనియు, అనంతర యోగ్యులగు సహోపురుషులు ముందుకు రావలయుననియు; కొంతవడి, ముచ్చటించిరి.

శాస్త్రిగారి వాక్యములకు, ఆనవలె వేంకటపతిరాజుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. శాస్త్రిగారు పోలేను శాఖోద్యోగులగుటవలన తాము సమాధానము చెప్పవలసినవచ్చినదని రాజుగారు తెలిసి నిన్ను జాత్యుద్ధరణము విషయమై కొంతవర జరుగుచునే యున్నదని తెలిపిచ్చిరి. కాని శాస్త్రిగారు తెలిపిచ్చినట్లు ఆంధ్రులలో నెవరును పనిచేసినవారు లేకపోలేదు. ఎవరెవరైన గురించి వారు చెప్పకొనుట భూమండల రాజుగారు తమ యుపన్యాసమునందు ఇంతవరకును జరిగిన పనిని వివరించియుండలేదు. కృష్ణాజిల్లామందు మోర్ల రామచంద్రాపురంతులు మున్నగు వారు చేసిన పనిని వారు వివరించిరి. ఆంధ్రులు మాటలతో కాలక్షేపము చేయుటలేదు. పనిచేయువారిని వెప్పిపాడుచుట వలని ప్రయోజనముండదు.

తరువాత తీర్మానము సర్వజనాంకరము పొందినది. తరువాత ఆధ్యక్షులు తమ ఆంధ్రోపన్యాసమునందు మనల నాకర్షించుచున్న జాతీయజీవమును బలపరుచుటకు మనకు చాల యుత్సాహము కలదు. అది మన సంస్కారభావమునకు తోడ్పడకలదని తెలిపిచ్చిరి. మన మేపనిగాని తాత్కాలిక ఫలమును చూచియే చేయకూడదు. భావిభాగ్యమును గమనించియు దానిని చేయవలసియుండును. సంఘసంస్కరణము విషయమై మనము నిరాశ చెందవలసిన పనిలేదు. దేశమునందు కొద్దిగనో గొప్పగనో సంస్కరణము జరుగుచున్నది. మన పూర్వపు స్థితికిని, ఇప్పటికిని చాల వ్యత్యాసము కలదు. మనమునో అంతకాలమును జీర ముండునో అంతకాలము వరకును, సంస్కరణము జరుగుచునే యుండును. జైత్రప్రసవలన మనకు కాన్యాస్థితిగతును, మనకిప్పుడు నిరాశ లేకదు. ఇదివరకు మనము చేసిన పనిని మనమునం దుంచుకొని భావ్యభివృద్ధి పరచాత్మామతో వింతయే మనము పొందుపడవలయును.

శ్రీక ఫలమును చూచియే చేయకూడదు. భావిభాగ్యమును గమనించియు దానిని చేయవలసియుండును. సంఘసంస్కరణము విషయమై మనము నిరాశ చెందవలసిన పనిలేదు. దేశమునందు కొద్దిగనో గొప్పగనో సంస్కరణము జరుగుచున్నది. మన పూర్వపు స్థితికిని, ఇప్పటికిని చాల వ్యత్యాసము కలదు. మనమునో అంతకాలమును జీర ముండునో అంతకాలము వరకును, సంస్కరణము జరుగుచునే యుండును. జైత్రప్రసవలన మనకు కాన్యాస్థితిగతును, మనకిప్పుడు నిరాశ లేకదు. ఇదివరకు మనము చేసిన పనిని మనమునం దుంచుకొని భావ్యభివృద్ధి పరచాత్మామతో వింతయే మనము పొందుపడవలయును.

తరువాత వారు సంఘసేవనమును గురించి ముచ్చటించి తత్కార్యమునకు యవకులు పూనుకొనవలయునని వారిమహోద్దించిరి. శాశ్వత్యదేశములందు, శ్రీపురుషాదులు సంఘసేవనమునందు తరలించుటకు తమప్రాంతములకు వెట్టిప్రజలను నెవ చేయుచున్నట్లుగనే ఆంధ్రయుగములను ప్రజల సేవ చేయవలసియుండును. సంఘసేవనము మనకు ప్రధానత్యయముగ నుండవలయును.

అధ్యక్షుని యుపన్యాసాంతరము వారికి వందము లర్పించుటతో రాత్రి 7-45 నిమిషములకు సభ సాంతముగ ముగిసినది.

నోటీసు. (782)

ఈదిగున నమోదుచేసిన మాయెస్టేటుగోని లంకభూములు 1327 ఫసలీకి నాగుమాక్కును యూనెల (మేనెల) 20, 21 తేదీలను కావూరు మకాములో మేము వేలము వేయుదుము. వేలపు వరతులు గల అచ్చుఫారములు కావూరు డిప్యూటీ కాశాఆఫీసులోగాని తణుకు కాశా ఆఫీసులోగాని పుచ్చుకొనవచ్చును. పాడదలచినవారు ధరావతు సామ్యుతో గూడ ఆయా తేదీలను ఉదయము 11 ఘంటలకు కావూరు మకాములో హాజరై పాడవచ్చును. ధరావతు చెల్లించనిది యెవరున్ను సాగుటకు వీలువుండదు.

- 1. కావూరులంక షామారు 217
2. పెంద్యాలలంక ... 45-84
3. డిడిగుంటలంక ... 40-30
4. తీవర్రులంక ... 7-28

శ్రీ రాజా వేంకటరామయ్య
విజ్ఞాపనం యెట్టేటు.
హుజూరపేట, మాజిపేట, విజ్ఞాపనం, నిడదవోలు.
ది 12-5-1917.

రు. 1,30,000 లు ఋణము కావలయును.

గుంటూరు కాటన్, జ్యూట్లు, అంతు పేకరు మిల్లు, కంపెనీ లిమిటెడ్, గుంటూరు నాటికి, ఆ కంపెనీకి గల కట్టడములు, నారన నడుమనట్టియు, నేయనట్టియు, తయారుచేయునట్టియు (50 హాలులు) ఇంజను బాయిలరు, ఎకానమైసరు మొదలగు సుమారు రు 3,20,000 ల కిమ్మతుగల యాస్తా తాకట్టుమీద రు 1,30,000 లు ఋణము కావలయును. ఈ మిల్లు మంచిస్థితిలో నున్నది. గడచిన మూడు సంవత్సరముల నుండి బాగుగ పనిచేయుచున్నది.

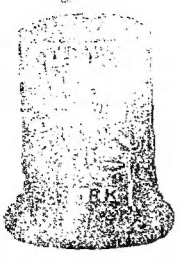
ఇందుకు తామీయదలచిన సాధ్యమగునంత తక్కువ వడ్డీరేటును తెలుపుచు, 25 దినములలోపల నీ దిగువనానికి దిబ్బాత్తులు పంపవలెను.

Secretaries & Surveyors,
Guntur Cotton Jute & Paper Mills Co Ltd.,
Guntur.
శ్రీలక్ష్మణి
డబ్బో. మ

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరిమురబ్బ

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

ఈమురబ్బను సాలామిసిరి కాదని దృఢపరచువానికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా ఇయ్యబడును. అట్లు నిరాకరించినచో లోబ్ధములముగా పొందవచ్చును. దురభ్యాసమువల్ల బాల్యములోనే ధాతునష్టము కలిగినవారికి వృద్ధియొక్కయు బలహీనమై మరణకాలమువరకు దుఃఖము ననుభవించుదురు. ఈసాలామిసిరి మురబ్బ సేవించినచేత అట్టి దుఃఖము లొలగి విశేష బల వీర్యసంపన్నులయి ప్రకాశించుచు చిర కాలము సుఖముగ జీవించుదురు.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బవల్ల ధాతుపుష్టికలుగును, స్వచ్ఛస్థలితము మానును, ధాతువు మూత్రములో కలసిపోవుట మానును, నీరయిదుడు మానును, బహుమూత్రవాధి మానును, విశేషబలము కలుగును. శక్తియు వృద్ధియగును, అకలి యెక్కువ యగును, చక్కగ మలవిసర్జన మగును. సాలామిసిరిఅనునది ఒకజాతిపండు. ఇదికాబూత్, కాండహార్ చేతములలో వైదగుచున్నది. అక్కడి జనులు ఈపండును విశేషముగా తినుటవలన మనదేశపు 4 గురు మనస్సుల బలము అతేతమున ఒకమనిషికి గలదు. వై మురబ్బను సేవించి నుంచి బలము పొందుటకై గొప్ప మందులతో చేర్చి తయారుచేయబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయోగించిన వానివల్ల పూర్తిగ గుణముకలుగును. 2-3 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జన్మాంతరము వరకు గుణమిచ్చును.

అనుపాపపత్రిక పార్కులలో పంపబడును.

15 తులాలు డబ్బీ నెల రూ. 2-0-0. తపాలఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు. డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం 5, అవన్యూరోడ్డు, బెంగుళూరు సిటీ.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐవోడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిలా

ఆశుభాశుభిపు రక్తముకలన జనించుకాడ్యములకు తీరికమొనరి మందు. క్షుణ్ణులను, మచ్చలను గండమాలలను పండ్లను, ప్రాణిదోషములను అన్ని విధములకలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుద్ధికారిణి (28)

తదావధిసార్వభౌమ గుణ విచ్ఛుట నిస్సంశయము, సహజమైనను ముఖ్యతయైనను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి శాదృశ్యదోషములను, మలబద్ధమును కారణబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును రుభిరీతియందు, రక్తిరాసోగ్యమును గలగ జేయును. 15 రోజులవరకు మందులకు 4 టేబుల్ స్పూన్ల బుడ్డిలో అమృతము.

ప్రాప్తియరు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి. Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144. No. 2. BOMBAY.

Advertisement for 'Vikaravali' (వికభావాలి) medicine, describing its benefits for various ailments and its status as a 'Lok Prasiddha' (లోక ప్రసిద్ధ) preparation.

Advertisement for 'Atthajha' (ఆత్తజ్ఞా) medicine, highlighting its effectiveness for skin diseases and its long history.

Advertisement for 'Bhavak' (భవక్) medicine, detailing its use for various ailments and its availability at The Zandu Pharmaceutical Works.

Advertisement for 'Nitarajanya' (నీతారామ్యాంజనేయ సంవాదము) medicine, describing its benefits for various ailments and its status as a 'Lok Prasiddha' preparation.

Advertisement for 'Kumkum' (కుంకుమ పువ్వు) medicine, featuring a central image of a flower and describing its benefits for various ailments.

Advertisement for 'Pranama' (ప్రాణము) medicine, describing its benefits for various ailments and its status as a 'Lok Prasiddha' preparation.

Advertisement for 'Hach' (హెచ్. టి. మహమ్మద్ అందు కో) medicine, describing its benefits for various ailments and its status as a 'Lok Prasiddha' preparation.

Advertisement for '180' (180 పుటల పుస్తకము) medicine, describing its benefits for various ailments and its status as a 'Lok Prasiddha' preparation.

Advertisement for '219' (219 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ) medicine, describing its benefits for various ailments and its status as a 'Lok Prasiddha' preparation.

Advertisement for 'Dant' (దంత చూరము) medicine, describing its benefits for various ailments and its status as a 'Lok Prasiddha' preparation.

Advertisement for 'Amrut' (అమృతాంజనము) medicine, featuring a central image of a woman and describing its benefits for various ailments.